

Neitejä, rouvia, kaunottaria ja voittajia

Kuvaukset naisurheilijoista ja naisten urheilusta The New York Timesissä vuosina 1932–
1936

Milla Hukkanen

Pro gradu -tutkielma

Historian ja arkeologian tutkinto-ohjelma, Euroopan ja maailman historia

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Huhtikuu 2025

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck –järjestelmällä

Pro gradu -tutkielma

Historian ja arkeologian tutkinto-ohjelma, Euroopan ja maailman historia

Milla Hukkanen

Neitejä, rouvia, kaunottaria ja voittajia. Kuvaukset naisurheilijoista ja naisten urheilusta *The New York Times*issä vuosina 1932–1936.

Sivumäärä: 81 s.

Tutkielmassa tarkastellaan *The New York Times*issä julkaistuja naisurheilijoiden ja naisten urheilun kuvauksia vuosina 1932–1936. Tutkielman alkuperäisaineistona käytetään *The New York Times*issä 1.1.1932–31.12.1936 julkaistuja artikkeleita, joissa käsitellään naisten urheilua ja naisurheilijoita. Tutkielman painopisteenä ovat olympiavuodet 1932 ja 1936, mutta myös kyseisten vuosien välistä uutisointia analysoidaan. Los Angelesin ja Berliinin kesäolympialaiset olivat kaksi merkittävintä maailmansotien välistä kansainvälistä urheilutapahtumaa. Olympialaisiin osallistuneista urheilijoista naisurheilijoiden osuus oli molemmissa olympialaisissa hieman yli 10 prosenttia.

Tutkielmassa aineistoa analysoidaan diskurssianalyttisen lähestymistavan avulla. Diskurssianalyysin avulla tutkimuksessa tutkitaan urheilu-uutisissa käytettyä kieltä ja kuvauksia naisurheilijoista. Diskurssianalyttinen lähestymistapa tarjoaa mahdollisuuden käsitellä kriittisesti diskurssin eli urheilu-uutisoinnin taustalla vaikuttavia ideologioita. Diskurssin avulla voidaan ylläpitää vallitsevia, usein epätasa-arvoisia valtasuhteita ja vallitsevia käsityksiä soveliaasta naiseudesta. Diskurssin avulla voidaan kuitenkin myös haastaa vallitsevia valtasuhteita ja käsityksiä. Diskurssianalyttisen lähestymistavan lisäksi aineistoa analysoidaan lyhyesti digitaalisesta historiantutkimuksesta lainatulla metodilla. Vuosien 1932 ja 1936 aineistoista luodaan Ngram-ohjelmiston avulla kaksi sanapilveä, jotka havainnollistavat, mistä urheilulajeista ja henkilöistä uutisoitiin eniten.

Tutkielma on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä luvussa käsitellään olympiauutisointia vuosien 1932 ja 1936 välillä. Toisessa luvussa keskitytään olympialaisten ulkopuolella käytyyn naisten urheilua käsittelevään keskusteluun sekä naisten urheilun kehitykseen. Golf ja tennis olivat suosituimpia naisten urheilulajeja, mutta myös uinnista, yleisurheilusta ja maahockeystä uutisoitiin olympialaisten ulkopuolella. Vaikka tutkielman aikarajaus ei ole kovinkaan laaja, *The New York Times*in uutisoinnissa on havaittavissa muutoksia. Verrattuna vuoteen 1932 vuonna 1936 olympiauutisoinnissa ei enää kyseenalaistettu naisten osallistumista tiettyihin urheilulajeihin, vaan naiset olivat osa Yhdysvaltain joukkuetta, joka pyrki menestyksellään osoittamaan paremmuutensa natsien järjestämissä olympialaisissa. Huolimatta siitä, että naisten urheilu ja yksittäiset naisurheilijat nousivat otsikoihin yhä positiivisemmassa valossa, kuvattiin naisten urheilua ja naisurheilijoita aineistossa toistuvasti stereotyyppisellä kielellä keskittyen urheilusuorituksen lisäksi muun muassa naisten ulkonäköön.

Avainsanat: naisten urheilu, naiseus, olympialaiset, urheilu-uutiset, Yhdysvallat, sanomalehdet

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
1.1	Tutkimuskysymykset, aihe ja rajaus	4
1.2	Alkuperäisaineisto <i>The New York Times</i>	9
1.3	Aikaisempi tutkimus ja tutkimuskirjallisuus	15
1.4	Diskurssianalyttinen lähestymistapa, digitaalisen historiantutkimuksen työkalut ja keskeiset käsitteet	17
2	Naisurheilijoiden asema olympiautisoinnissa – kysymyksiä kyvykkyydestä, arvostuksesta ja identiteetistä	21
2.1	Yhdysvaltalaisnaiset dominoivat olympialaisissa, mutteivat olympiautisoinnissa	21
2.2	Kritiikki osana olympiadiskurssia	29
2.2.1	Naisurheilijat boikottikeskustelussa – juutalaisten kohtelu ja saksanjuutalainen Helene Mayer	29
2.2.2	Tidye Pickett, Louise Stokes ja ihonvärin näkyminen diskurssissa – kaksi unohdettua olympiaurheilijaa	35
2.3	Maailma kääntää katseensa kohti Berliiniä – naisurheilijat osana uutisdiskurssia	40
2.3.1	Rules for me, not for thee - Eleanor Holm Jarrettin putoaminen olympiajoukkueesta	40
2.3.2	Naisurheilijoiden saavutusten merkitys ideologisessa kamppailussa Berliinin olympialaisissa	43
3	Naisten urheilu jatkaa kehitystään olympialaisten ulkopuolella	48
3.1	Golfia, tennistä ja maahockeyä – keskustelu suosituista urheilulajeista ja soveliaasta urheilusta vuosina 1932 ja 1936	49
3.2	Naisten urheilutapahtumien ja urheiluorganisaatioiden kehityksen huomioiminen <i>The New York Timesissä</i>	56
3.3	Kauneus, kyvykkyys ja naiskeho uutisdiskurssin keskiössä	59
3.4	Toistuvat huolet urheilun vaikutuksesta naiseuteen, vaatetukseen sekä psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin	62
4	Lopuksi	69
	Lähteet	74

1 Johdanto

1.1 Tutkimuskysymykset, aihe ja rajaus

There remains the other possibility, that of adding women's competitions alongside men's competitions in the sports declared open to women, a little female Olympiad alongside the great male Olympiad. What is the appeal of that?¹ – Pierre de Coubertin, 1912.

Kansainvälisen olympiakomitean toinen presidentti ja modernien olympialaisten isä Pierre de Coubertin (1863–1937) vastusti naisten osallistumista olympialaisiin. Hän pyrki kiivaasti ylläpitämään Antiikin olympialaisihanteita, joten naiset eivät kuuluneet osaksi Coubertinin olympialaisia. Hänen mielestään ei ollut soveliasta, että naiset ottivat osaa fyysisesti raskaaseen toimintaan, joka saattoi pilata heidän naisellisen viehätysvoimansa.² Coubertinin mielestä oli itsestään selvää, että naiset eivät voineet ottaa osaa kaikkiin urheilulajeihin, joten oli järjetöntä antaa heille mahdollisuutta osallistua edes rajoitettuun määrään lajeista. Olympialaiset olivat siis miesten urheilullisuuden juhla, jossa naisten suosionosoitukset olivat palkintona.³

Tässä tutkielmassa käsitellään naisurheilijoiden ja naisten urheilun kuvauksia yhdysvaltalaisessa lehdistössä vuosien 1932 ja 1936 välillä. Olympialaiset olivat merkittävä suurtapahtuma niin urheilijoille, mutta myös isäntäkaupungeille ja -maille. Vuodet 1932 ja 1936 olivat kaksi merkittävintä olympiavuotta maailmansotien välisenä aikana. Yhdysvaltain ja Saksan isännöintimenestykset ja erilaiset kokeilut muovasivat olympialaisista merkittävän urheilullisen megatapahtuman, jolla on yhä nykyään suurta niin urheilullista, kaupallista kuin poliittista arvoa.

Tutkimuskysymyksiä tutkielmassa on kolme. Millä tavalla naisurheilijoista ja naisten urheilusta uutisointiin yhdysvaltalaisessa lehdistössä? Millaista kieltä uutisoinnissa käytettiin ja mihin uutisoinnissa keskityttiin? Miten naisurheilijoista uutisointi erosi miesurheilijoita koskevasta uutisoinnista? Monet tutkijat ovat tutkineet naisurheilijoiden saamaa

¹ Coubertin, Müller, Skinner 2000, 713. Alkuperäinen ranskankielinen julkaisu ”Les femmes aux Jeux Olympiques” julkaisussa *Revue Olympique*, heinäkuu 1912, s. 109–111.

² Mitchell 1977, 212–214.

³ Coubertin, Müller, Skinner 2000, 711, 713.

olympiauutisointia, joskin tutkimus näyttää painottuneen lähivuosisikymmenien olympiauutisointiin, kuten Barcelonan vuoden 1992 kesäolympialaisimpiin, Sydneyn vuoden 2000 kesäolympialaisiin ja Ateenan vuoden 2004 kesäolympialaisiin. Naisurheilijoiden saamaa mediahuomiota on tutkittu analysoimalla lukuisia eri maista peräisin olevia aineistoja. Sanomalehtiaineiston lisäksi naisurheilijoiden saamaa mediahuomiota on tutkittu analysoimalla muun muassa radiolähetyksiä, televisiolähetyksiä ja valokuvia. Olympialaisten lisäksi naisten urheilua on tutkittu myös muiden urheilutapahtumien aikaista mediaa analysoimalla. Naisten yleisurheilua on analysoitu juuri olympialaisten sekä yleisurheilun maailmanmestaruuskilpailujen aikaista uutisointia tutkimalla, mutta myös yksittäiset urheilulajit ovat saaneet huomiota tutkimuksessa.

Tämän tutkimuksen tutkimusasettelua ovat inspiroineet muun muassa Alina Bernsteinin olympiauutisointia käsittelevät artikkelit ”Is It Time for a Victory Lap? Changes in the Media Coverage of Women in Sport” (2002) ja “Things You Can See from There You Can’t See from Here: Globalization, Media, and the Olympics” (2000). Bernstein on analysoinut brittisanomalehtien ja israelilaisten sanomalehtien uutisointia naisurheilijoista Barcelonan olympialaisten aikaan vuonna 1992.⁴ Bernstein on myös käynyt läpi 1990-luvulla julkaistuja tutkimuksia naisurheilijoiden saamasta mediahuomiosta. Bernstein nostaa esille, että yleinen huomio naisurheilijoiden saamaa mediahuomiota käsittelevissä tutkimuksissa on naisurheilun aliraportoiminen. Uutisoinnin vähäisyyden lisäksi erityishuomiota on kiinnitetty uutisoinnin laatuun ja sisältöön.⁵

Bernsteinin lisäksi esimerkiksi Paul M. Pedersen et al. (2003) toteavat, että sanomalehtien urheilu-uutisoinnissa keskitytään enemmän miesurheilijoiden urheilusuoritusten kuvaamiseen. Lehdistö ei omalla toiminnallaan haasta hegemonista maskuliinisuutta tai sukupuolten välisiä epätasa-arvoisia valtasuhteita, sillä se uutisoi naisten urheilusta miesten urheilua alempiarvoisena toimintana, mikä toisintaa vallitsevia uskomuksia naisurheilusta.⁶ Bernsteinin tapaan Barcelonan olympialaisten aikaista uutisointia tutkinut Sue Alexander on artikkelissaan ”Newspaper Coverage of Athletics as a Function of Gender” (1994) päätenyt

⁴ Bernstein 2000, 359.

⁵ Bernstein 2002, 415–417, 420–421.

⁶ Pedersen 2003, 376–377, 387–388.

myös aikaisemman tutkimuksen kanssa yhtenevään lopputulokseen naisten saaman mediahuomion vähäisyydestä.⁷

Edellä mainitut tutkimukset ovat inspiroineet tämän tutkimuksen aihe- ja aikarajauksen tekemistä, mutta Pamela J. Creedonin toimittama teos *Women, Media, and Sport* (1994) ja Margaret Carlisle Duncanin kirjoittama Arthur A. Raneyn ja Jennings Bryantin toimittamasta teoksesta *Handbook of Sports and Media* (2006) löytyvä luku ”Gender Warriors in Sport: Women and the Media” ovat tukeneet ja ohjanneet tutkimuskysymysten muodostamisprosessia. Margaret Carlisle Duncan identifioi artikkelissaan ainakin kymmenen eri aihetta, jotka on mahdollista löytää naisten urheilua ja naisurheilijoista käsittelevästä diskurssista. Duncanin listaamista aiheista esimerkiksi seksuaalisuus, kauneus, sirous ja asenteet ovat aiheita, jotka oletan myös nousevan esiin tämän tutkimuksen aineistosta.⁸ Kyseiset artikkelit ja teokset ovat auttaneet myös hahmottamaan, mitä aiheita tämän tutkimuksen aineistosta voi etsiä ja mihin valittu aineisto pystyy mahdollisesti vastaamaan.

Yhdysvaltalaisen lehdistön analysointi ei ole uusi lähestymistapa naisten urheilua käsittelevän uutisoinnin tutkimukseen. Uskon kuitenkin, että yhdysvaltalaisen lehdistön valitseminen tutkimusaineistoksi on silti tuottoisa valinta. Los Angelesin ja Berliinin olympialaisten aikainen urheilu-uutisointi tapahtuu ajallisesti lyhyessä ajassa. Olympialaiset ovat tapahtumana kiinnostava analysoinnin aihe, sillä Varsinkin isäntämaat Yhdysvallat ja Saksa lähestyivät olympialaisia eri tavoin: Yhdysvallat pyrki pitämään kiivaasti kiinni kilpailujen ja urheilijoiden epäpoliittisuudesta, kun taas Saksa hyödynsi avoimesti urheilua ja olympialaisia poliittisina välineinä.⁹ Olympialaisten ulkopuolella vuosien 1932 ja 1936 välisen naisurheilu-uutisoinnin analysoiminen paljastaa enemmän tavanomaisemmasta naisten urheilun saamasta huomiosta ja arvostuksesta, sillä olympialaiset eivät kestäneet kuin noin pari viikkoa, vaikka kiinnostus olympialaisia kohtaan oli havaittavissa ennen kisoja ja vielä kisojen jälkeen.

Naisten urheilun kehitys maailmansotien välisenä aikana Yhdysvalloissa tapahtui samanaikaisesti vallitsevan sosiaalisen konservatismiin sekä liberaalien liikkeiden nousun kanssa.¹⁰ Naisten poliittiset oikeudet laajentuivat 1920-luvulla ja naiset osallistuivat

⁷ Alexander 1994, 661.

⁸ Duncan 2006, 254.

⁹ Keys 2004, 168, 176–177, 188–190; Krüger 2013 (2003), 72.

¹⁰ Welky 1997, 25.

aktiivisemmin yhteiskuntaan ja kansallisen identiteetin rakentamiseen monin eri tavoin. Mark Dyreson huomauttaa, että Yhdysvalloissa oli jo pitkään rakennettu omakuvaa urheiluvasta kansasta ja valtiosta, jonka keskiössä olivat miehisuus, maskuliinisuus ja atleetisuus. Kuitenkin 1920-luvulla naisista tuli yhä näkyvämpi osa urheilua ja urheilu-uutisointia sanomalehtien sivuilla. Tästä huolimatta naisurheilijat kamppailivat saamansa huomion kanssa, sillä kaikki uutisointi ei ollut naisten urheilua edistävää. Useasti urheilivat naiset nostettiin esille sanomalehdissä eritoten miesten katseita varten eikä heidän urheilusuoritustensa takia.¹¹

Naisten aktiivinen fyysinen rasitus herätti huolta eikä kaikkia urheilulajeja pidetty naisille sopivana. Naisia pidettiin joko fyysisesti tai henkisesti liian heikkoja ottamaan osaa raskaimpiin urheilulajeihin, joiden pelättiin vahingoittavan naisten kykyä lisääntyä tehden naisista samalla epäluonnollisen lihaksikkaita.¹² Kyseiset uskomukset naisten kyvyttömyydestä fyysisesti raskaampaan toimintaan ja kilpaurheiluun hidastivat naisten urheilun kehitystä ja pienensivät huomattavasti naisten ja tyttöjen urheilumahdollisuuksia aina 1920-luvulta vielä 1950-luvulle asti huolimatta siitä, että 1900-luvun alkupuolella syntynyt uusi naiskuva oli merkittävästi viktoriaanista naiskuvaa urheilullisempi.¹³

Puhuttaessa 1920- ja 1930-luvun yhdysvaltalaisesta naiskuvasta on huomioitava ihonvärin, etnisyyden ja yhteiskuntaluokan vaikutus naiskuvan kehittymiseen. Samalla olisi myös tarpeellista puhua monien eri naiskuvien olemassaolosta, sillä vallitsevan naiskuvan, joka edusti aktiivista, valkoihoista, keski- tai yläluokkalaista naista, lisäksi muut ihmisryhmät, kuten Yhdysvaltain musta väestönosa ja työväenluokka, kehittivät omia naiskuviaan. Muiden ihmisryhmien naiskuviin sisältyivät luontevammin monet alun perin epänaisselliseksi tuomitut urheilulajit, kuten yleisurheilu. Monet urheilumahdollisuudet olivat tarjolla lähes poikkeuksetta ainoastaan varakkaimmille, valkoihoisille naisille, sillä useasti ei-valkoisilla naisilla (women of color) ja alempien yhteiskuntaluokkien naisilla ei ollut rahaa, aikaa tai mahdollisuutta saavuttaa korkeamman koulutuksen tarjoamia urheilumahdollisuuksia. Segregaation myötä tummaihoiset naiset järjestivät omaa urheilutoimintaansa. Etniset

¹¹ Dyreson 2003, 435, 437.

¹² Cahn 1993, 344–345; Erikainen 2020, 309.

¹³ Schultz 2014, 74–75; Verbrugge 2012, 47–50.

vähemmistöt ja teollisuusyritykset perustivat ja sponsoroivat urheiluliigoja, jotka tarjosivat urheilumahdollisuuksia monille naisille.¹⁴

Naisten urheilun kehitystä hidasti merkittävästi naisten lukio- ja collegetason urheiluohjelmien sekä collegeiden välisten urheilukilpailujen lakkauttaminen. Naisten urheilun kasva kilpailuhenkisyys oli yksi merkittävimmistä ongelmista koulujen liikunnanohjaajien ja Kansallisen amatööriurheiluliiton naisjaoston (The Women's Division of the National Amateur Athletic Federation, NAAF) mielestä. Naisten oppilaitosten välisiä kilpailuja ja oppilaitosten urheiluohjelmia ei lakkautettu kokonaan, mutta kilpailuhenkisiä elementtejä poistettiin. Sen sijaan korostettiin urheilun sosiaalisia ja terveyttä edistäviä ulottuvuuksia. Monet naisten oppilaitokset järjestivät täten erilaisia pelipäiviä (play days), joissa urheilun kilpailuhenkisyys oli poistettu. Valkoihoiset liikunnanohjaajat kritisoiivat eniten naisten urheilun liiallista kilpailuhenkisyyttä ja rasittavuutta. Samanaikaisesti monet historiallisesti tummaihoisille opiskelijoille perustetut oppilaitokset ja tummaihoiset liikunnanohjaajat kannustivat tyttöjä ja naisia urheilemaan, sillä urheilun uskottiin valmistavan tyttöjä aikuisuuteen ja kasvattavan heistä itsevarmempia ja itsenäisempiä naisia.¹⁵

Naisten urheilun kokemat vastoinkäymiset kotirintamalla näkyivät myös kansainvälisen naisten urheilun kehityksessä eikä naisten tie olympialaisiin ei ollut todellakaan mutkaton. Ensimmäiset modernit olympialaiset järjestettiin Kreikassa vuonna 1896. Kaksi vuotta aikaisemmin perustettu Kansainvälinen olympiakomitea (International Olympic Committee, IOC) ei kuitenkaan antanut naisille lupaa osallistua ensimmäisiin olympialaisiin. Kuitenkin 1900-luvun alussa perustettiin useita kansallisia naisten urheiluorganisaatioita sekä kansainvälisiä urheiluliittoja, jotka vastustivat Kansainvälisen olympiakomitean päätöstä kieltää naisten osallistuminen olympialaisiin.¹⁶

Yhdysvalloissa Kansallisen amatööriurheiluliiton (NAAF) naisten jaosto, joka koostui korkeatasoisista opetuksen ja naisten urheilun piirissä toimivista henkilöistä, vastusti naisten osallistumista olympialaisiin. Naisten jaosto oli huolissaan erityisesti miesten urheilun kasvavasta kilpailuhenkisyydestä ja kaupallistumisesta. Amatööriurheiluliitto (Amateur

¹⁴ Schultz 2014, 75, 106; Verbrugge 2012, 51–52.

¹⁵ Davies 2016, Chapter 6: Playing Nice: Women and Sports, 1860–1945, The Instinctive Urge to Compete, sähköinen aineisto; Austin 2015, 137–140.

¹⁶ Hargreaves 2012, Olympic Women – A struggle for Recognition, Introduction ja The Early Years, sähköinen aineisto.

Athletic Union, AAU) ei kieltänyt urheilijoitaan osallistumasta olympialaisiin, vaan NAAF:n naisten osaston boikotoissa olympialaisia AAU lähetti muun muassa vuosien 1932 ja 1936 olympialaisiin naisurheilijoita.¹⁷

Los Angelesin kesäolympialaiset tarjosivat neljätoista naisten kilpailua ja Berliinin kesäolympialaiset tarjosivat viisitoista kilpailua. Naisurheilijoita nähtiin Los Angelesissa 126, joka oli noin 10,6 prosenttia kaikista kilpailijoista. Berliinissä kisoihin osallistui taas 331 naista eli 12 prosenttia kaikista kilpailijoista oli naisia.¹⁸ Los Angelesin olympialaisten alhaisempi osallistujamäärä johtui osin 1930-luvun suurlamasta, sillä kaikilla mailla ei ollut varaa lähettää kilpailijoitaan kisoihin.¹⁹ Ensimmäistä kertaa olympialaisia varten rakennettua olympiakylää verrattiin Hollywoodiin. Olympiakylää mainostettiin kansainvälisenä, monietnisenä ja luokkarajat ylittävänä paikkana, mutta naisurheilijoilla olympiakylään ei ollut pääsyä.²⁰ Saksa päätyi isännöimään Berliinissä ennennäkemättömät olympialaiset, jotka keräsivät 3.7 miljoonaa katsojaa. Saksalaiset ottivat mallia Los Angelesin olympialaisista ja paransivat amerikkalaisten kokeiluja, kuten olympiakylää. Berliinin olympialaisissa nähtiin ensimmäistä kertaa myös olympiasoihtu, joka kuljetettiin Ateenasta Berliiniin. Saksalaiset onnistuivat luomaan kilpailutapahtuman, joka tyydytti heidän omat tarpeensa, mutta nosti itse olympialaiset uudelle tasolle.²¹

1.2 Alkuperäisaineisto *The New York Times*

Tutkimukseni alkuperäisaineistona on yhdysvaltalainen *The New York Times* -sanomalehti. Analysoin sanomalehden uutisointia naisurheilijoista ja naisten urheilusta vuosina 1932–1936. Huomioin tutkielmassani koko vuoden aikana julkaistut uutiset, mutta erityishuomiota saa kesäolympialaisia koskeva uutisointi, joka painottuu olympiavuosina 1932 ja 1936 heinäkuulle ja elokuulle, jolloin uutisoidaan viimeisistä olympiavalmisteluista, saapuvista olympiajoukkueista, matkasta olympialaisiin sekä itse olympialaisturnauksesta ja yhdysvaltalaisurheilijoiden menestyksestä. Tämä uutisointi sijoittuu sanomalehdessä urheilu-

¹⁷ Hargreaves 2012, *Olympic Women – A Struggle for Recognition, Assimilation or Separation?*, sähköinen aineisto; Schultz 2014, 79, 106.

¹⁸ Kansainvälinen olympiakomitea. "Factsheet: Women in the Olympic Movement". 14.4.2024. https://stillmed.olympics.com/media/Documents/Olympic-Movement/Factsheets/Women-in-the-Olympic-Movement.pdf#_ga=2.196242796.1387851327.1545035637-2118090758.1543323217

¹⁹ Dinces 2005, 137.

²⁰ Keys 2004, 169–171; Dinces 2005, 139.

²¹ Krüger 2013 (2003), 73; Keys 2004, 179; Kolamo, Vuolteenaho 2019, 13–16.

uutisosioon, josta löytyy myös lähes aina kerran viikossa julkaistu ”Women in sports”-osio, jonka lyhyet uutisartikkelit keskittyvät ainoastaan naisten urheiluun.

The New York Times on saatavilla digitoituna ProQuestin *Historical Newspapers* - kokoelmassa. *ProQuest Historical Newspapers* tarjoaa riittävät haku- ja rajausvaihtoehdot, jotka mahdollistavat aineistojen sujuvan käytön. Alkuperäisaineistoni tarkka aikarajaus on 1.1.1932–31.12.1936. Olen rajannut saatavilla olevaa aineistoa käyttämällä tiettyjä hakusanoja. Olen hakenut tutkimukselleni relevanttia aineistoa esimerkiksi hakusanalla ”sports AND (women OR girls OR female OR woman)”. Boolean operaattorit AND ja OR takaavat, että hakutulokseni kattavat kaikki osumat, joissa mainitaan urheilu (sports) sekä joko naiset (woman, women tai female) tai tytöt (girls).

Olympiavuosien 1932 ja 1936 aineistoa etsiessä olen myös tehnyt haun, jossa korvaan urheilun sanalla olympialaiset (Olympics OR Olympic) löytääkseni tarkemmin olympialaisten aikaista uutisointia, jossa mainitaan naisurheilijoiden saavutuksia. Ainoastaan olympialaiset kattava haku tarjoaa mahdollisuuden analysoida tarkemmin juuri miesten ja naisten urheilua käsittelevien uutisten eroavaisuuksia sekä erityisesti sitä, kuinka paljon naisten olympialaislajeista ja -menestyksestä uutisoitiin.

Tutkielman alkuperäisaineisto on saatavilla digitoituina, mikä helpottaa suuresti aineiston läpikäyntiä. Kuitenkin digitointi tuo omia haasteita ja uusia ulottuvuuksia sanomalehtiaineistoon. Hakkarainen, Kurvinen, Paju, Salmi ja Sorvali ovat pohtineet digitoitujen sanomalehtiaineistojen asemaa lähdeaineistoina. Digitointi kasvattaa aineistojen saatavuutta. Hakkarainen et al. huomauttavat, että digitointiprosessin ulkopuolelle jää vääjäämättä aineistoa, joka saattaisi olla tutkimukselle merkittävää.²² Vaikka digitointi mahdollistaakin sen, että haluamaansa aineistoon voi päästä käsiksi mistä tahansa, se ei kuitenkaan takaa, että aineisto olisi aina helppokäyttöistä. Joihinkin digiarkistoihin voi olla haastavaa tehdä hakuja, jos aineiston alkuperäinen laatu on heikko, jolloin optinen tekstintunnistus (OCR, optical character recognition) ei ole riittävän tarkka. Tässä tapauksessa tekstintunnistus saattaa tulkita kirjaimia tai kokonaisia sanoja jatkuvasti väärin, jolloin käyttäjän tekemät haut digiarkistoon eivät kata välttämättä kaikkia mahdollisia osumia.

²² Hakkarainen et al.2022, 109.

Omassa aineistossani olen huomannut ainoastaan yksittäisiä virheellisiä kirjaimia uutisartikkelien otsikoissa.

Vuonna 1851 perustettua *The New York Timesiä* voidaan pitää nykypäivänä jopa Yhdysvaltain vaikutusvaltaisimpana sanomalehtenä.²³ Vaikutusvaltaisimman sanomalehden status ei syntynyt itsestään, vaan kyseessä on yli sata vuotta kestänyt urakka, joka käynnistyi toden teolla vuonna 1896, kun Adolph Ochs osti taloudellisesti kärsivän *The New York Timesin*. Lehden päivittäinen levikki oli ostohetkellä pudonnut yhdeksään tuhanteen. Sen sijaan, että Ochs olisi kasvattanut lehden vuosituloja nostamalla sen hintaa, Ochs tiputti lehden hinnan kolmesta sentistä yhteen senttiin, mikä johti *The New York Timesin* räjähdysmaiseen leviämiseen.²⁴

Sanomalehtien levikki ja mainostulot kasvoivat Espanjan ja Yhdysvaltain välisen sodan (1898) ja ensimmäisen maailmansodan välisenä aikana. Samanaikaisesti kuitenkin pienemmät, heikkolevikkiset sanomalehdet joutuivat lakkautetuiksi tai ne sulautuivat osaksi suuria sanomalehtikonserneja. Omistuksen keskittymisen trendi jatkui ensimmäisen maailmansodan jälkeen sanomalehtien tulojen ja levikkien elpyessä sodan vaikutuksista.²⁵ Lehdet eivät olleet enää merkittävästi paikallisia, vaan samantapaisia uutisia saattoi löytää sanomalehtien sivuilta huolimatta siitä, millä rannikolla asui. Lehdistön standardisoitumisesta huolimatta muun muassa etniset vähemmistöryhmät ja eri poliittiset liikkeet jatkoivat omien sanomalehtiensä julkaisua ja kannatusta, vaikka niiden levikki ei ikinä saavuttanutkaan suurimpien sanomalehtien lukuja.²⁶

Sanomalehtien monimuotoisuuden heikentymiseen vaikutti myös uutistoimistojen, kuten Associated Pressin, levittämät uutiset, jotka löysivät tiensä lukuisiin eri sanomalehtiin ympäri Yhdysvaltoja. Maailmanlaajuista uutistoimintaa dominoi kolme eurooppalaista uutistoimistoa: Reuters, Havas ja Wolff. Associated Press sai omaan käyttöönsä uutisia ulkomailta rahallista maksua vastaan, jos se jakoi ainoastaan uutistoimistokartellin jäsenille omia uutisiaan. Yksi suurimmista kotimaan haastajista oli uutistoimisto United Press, jonka

²³ Chernomas, Hudson 2016, 1.

²⁴ Ford, Emery 1954, 265; Stolberg 1954, 362, 375.

²⁵ Ford, Emery 2006, 263. 265.

²⁶ Welky 1997, 25–26.

pelättiin vievän Associated Pressiltä jäsensanomalehtiä, sillä UP:n ulkomaantarjontaa pidettiin AP:n tarjontaa laadukkaampana.²⁷

The New York Timesiä voidaan David Welkyn painetun joukkotiedotusvälineen määritelmän mukaan pitää 1930-luvulla yhtenä merkittävimpanä yhdysvaltalaisena sanomalehtenä, jolloin se soveltuu erinomaisesti tutkimukseni alkuperäisaineistoksi. David Welky määrittelee 1930-luvun suurlaman aikaista yhdysvaltalaisista painokulttuuria käsittelevässä teoksessaan painettujen joukkotiedotusvälineiden olevan materiaalia, joka saavutti koko kansan. Painettu joukkotiedotusväline käsitteenä jättää Welkyn mielestä ulkopuolelle merkittävän osan 1930-luvun painokulttuurista. Erityisesti sanomalehdiltä vaadittiin halua ja kykyä tuottaa kansallisia uutisia hyödyntämällä muun muassa kotimaisia ja ulkomaalaisia uutistoimistoja sekä sähköpalveluja. Sanomalehtien täytyi myös tavoittaa mahdollisimman suuri määrä lukijoita, käyttää ammattilaistoimittajia sekä pysyä relevanttina. Monet vieraskieliset sanomalehdet, eri vähemmistöjen sanomalehdet ja pienten kaupunkien sanomalehdet eivät saavuttaneet kyseisiä tavoitteita.²⁸

Valtaväestön lukemat sanomalehdet eivät imitoineet täysin toisiaan, mutta on silti mahdollista identifioida joitakin eri sanomalehtiä yhdistäviä tekijöitä, kuten perinteisten sukupuoliroolien ylläpitäminen huolimatta siitä, että naiset osallistuivat 1930-luvulla yhä aktiivisemmin yhteiskunnan toimintaan, sosiaaliseen elämään ja politiikkaan. Welkyn mukaan sanomalehtien sivuilla ilmeni myös muutosliikehdintää. Sanomalehtien taustalla vaikuttava ideologia pysyi itsepäisen konservatiivisena, mutta progressiivinen ideologia löysi tiensä pienissä määrin sanomalehtien sivuille.²⁹ Yhdysvaltain lehdistöä ja Los Angelesin olympiauutisointia tutkinut David Welky toteaa yhdysvaltalaislehdistön roolin olleen merkittävä sosiaalikonseratiivisten arvojen ylläpitämisessä 1920- ja 1930-luvuilla, sillä sanomalehdet olivat merkittävin tiedonsaannin lähde ja kansan mielipiteiden muokkaaja.³⁰

Monien ihmisten ainoa kosketuspinta urheiluun olivatkin sanomalehtien urheilu-uutiset, sillä vain harva pystyi katsomaan otteluita paikan päällä. Urheilu-uutiset olivat yksi harvoista sanomalehden osastoista, jossa korostuivat toimittajien käyttämän kielen laadukkuus. Monilla

²⁷ Allen 2015, 747–749; Rantanen 2006, 21.

²⁸ Welky 2008, 4.

²⁹ Welky 2008, 5–6.

³⁰ Welky 1997, 25–26.

urheilutoimittajilla oli oma kielensä ja termistö, jonka avulla jopa tylsistä otteluista pystyi kirjoittamaan mielenkiintoisella tavalla. Urheilu-uutisointi sai kuitenkin osakseen kritiikkiä, sillä urheilutoimittajien nähtiin rakastavan urheilua niin paljon, etteivät he kyenneet kirjoittamaan siitä kriittiseen sävyyn.³¹

Urheilutoimittajista ja -uutisoinnista puhuttaessa on huomioitava, että urheilu-uutisointi on ollut aina miesten hallitsema ala. Arviolta hieman yli kolmekymmentä naista kirjoitti urheilu-uutisia 1920-luvulla säännöllisesti tai silloin tällöin eri sanomalehtiin. Osa naisista kirjoittivat uutisia anonymisti tai nimimerkillä, jotta heidän sukupuolensa ei paljastuisi.³² Pamela Creedon listasi yhdysvaltalaisien naisurheilutoimittajien merkittävimpiä virstanpylväitä teoksessaan *Women, Media and Sport* (1994). Creedon on maininnut listassaan olympiakultaa voittaneen luistelija Maribel Vinsonin, jonka *The New York Times* palkkasi urheilutoimittajaksi vuonna 1932.³³ Naistoimittajien vähäisyys on näkynyt myös urheilu-uutisten sisällössä. Mary Jo Kane ja Susan L. Greendorfer ovat argumentoineet sanomalehtien sukupuolen välisten erojen ja epätasa-arvoisten valtasuhteiden toisintamisen ylläpitävän asetelmaa, jossa miesten urheilu ja miesurheilijat nähdään naisurheilijoita ja naisten urheilua parempina sekä arvostetuimpina.³⁴

Olympialaisista uutisoidaan *The New York Times*issä päivittäin ja monesti olympialaisia käsitellään päivän sanomalehdessä useassa eri artikkelissa. Olympialaisia käsittelevien artikkelien pituus vaihtelee, mutta yleisesti olympiauutiset ovat pidempiä verrattuna muulloin julkaistuihin naisten urheilua käsitteleviin artikkeleihin. Tämä johtuu osittain siitä, että olympialaisten ulkopuolella naisten urheilusta uutisoitiin useasti artikkeleissa, joissa ei mainittu miesten urheilutuloksia lainkaan. Jos naisista ja miehistä uutisoitiin samassa artikkelissa, oli useasti kyseessä tapahtuma, kuten purjehduskilpailut, jossa naiset sekä miehet kilpailivat samassa kilpailussa. Useasti myös suurten turnausten ja kilpailujen, kuten tennisturnausten tai eri alueiden amatööriliittojen yleisurheilukilpailujen, aikana *The New York Times* raportoi samassa artikkelissa sekä miesten että naisten saavutuksista.

³¹ Washburn, Lamb 2020, 50, 59, 63; Bryant 2006, 27.

³² Washburn, Lamb 2020, 63, 65

³³ Creedon 1994, 75, 78.

³⁴ Kane, Greendorfer 1994, 29–31, 33.

Olympiauutisten otsikoiden pituus ja alaotsikoiden määrä muuttuu suhteessa uutisen leipätekstin pituuteen. Useasti varsinaisen pääotsikon lisäksi, joka on fonttikooltaan muita otsikkoja suurempi sekä kirjoitettu isoilla kirjaimilla, uutisissa on vähintään yksi alaotsikko. Pidemmässä artikkelissa hyödynnetään useita eri alaotsikkoja. Otsikoiden alla on usein myös lyhyt virke, joka tarjoaa vielä enemmän tietoa, jota ei ole sijoitettu varsinaiseen otsikkoon säilyttääkseen otsikon silmäänpestävyyden ja ytimekkyyden. Uutisten otsikoinnin on onnistuttava täydellisesti, sillä kohderyhmä eli urheilu-uutisten lukijakunta olettaa tietävänsä artikkelin tärkeimmän sisällön heti pää- ja alaotsikot luettuaan. Uutisien ymmärtävyyteen vaikuttaa myös yleistietona pidetyn tiedon tuntemus sekä yleistiedon määrä uutisessa. Kaikkea ei kuitenkaan voi sisällyttää uutisiin, vaan paljon jää sanomatta tai se sanotaan epäsuorasti.³⁵

Sanomalehtien taustalla vaikuttava konservatiivinen aate näkyi urheilu-uutisoinnissa, josta oli 1920-luvulle tultaessa kehittynyt tärkeä osa lähes jokaista sanomalehteä. Olympialaiset nostivat pinnalle monia teemoja, kuten ihonväri ja sukupuoli, joita sanomalehdet olivat yrittäneet välttää parhaansa mukaan. Olympiauutisoinnissa esille nousi urheilijoita monista eri taustoista, ja erityisesti ei-valkoisille urheilijoille ja perinteisiä sukupuolirooleja rikkoville naisurheilijoille annettiin poikkeuksellisen määrän palstatilaa sanomalehtien sivuilla.³⁶ Urheilu-uutisoinnissa olympialaisten aikana tapahtuneet muutokset eivät kuitenkaan johtaneet systemaattiseen muutokseen urheilu-uutisoinnissa.

Teun van Dijk korostaakin, että sanomalehdet pyrkivät muotoilemaan julkaistun tekstin siten, että lukijat ymmärsivät ja hyväksyivät tekstistä ilmenevät merkitykset totuutena. Pyrkimyksenä ei ollut välttämättä muuttaa lukijakunnan mielipiteitä, sillä perustavanlaatuisen uskomusten muuttaminen oli jopa vuosia pitkä prosessi, vaan joukkotiedotusvälineiden tehtävänä oli ylläpitää nykyhetkistä todellisuutta, jossa oman ideologian mukaiset normit ja arvot nauttivat kiistämätöntä valtaa.³⁷

³⁵ van Dijk 2009, 31, 34–35, 69, 74.

³⁶ Welky 2008, 5–6, 45–46.

³⁷ van Dijk 2009, 83.

1.3 Aikaisempi tutkimus ja tutkimuskirjallisuus

Naisten urheilua on tutkittu monella eri tapaa. Tutkimusta on tehty yksittäisistä urheilulajeista, urheilijoista ja urheilutapahtumista. Naisten urheilua on tutkittu osana laajempaa urheiluhistoriantutkimuksen alaa kuin myös feministisen urheilututkimuksen puolella. Kaikki feministinen urheilututkimus ei käsittele pelkästään vain naisten urheilua, vaan feministinen lähtökohta antaa tutkimukselle viitekehyksen. Kaiken kaikkiaan urheilun historian tutkiminen on ollut pitkään miespainotteista.³⁸ Tämä tutkimus sijoittuu urheiluhistoriantutkimuksen ja feministisen urheilututkimuksen piiriin. Feministinen tutkimus on pitkään kyseenalaistanut ajatusta objektiivisuudesta ja puolueettomuudesta. Objektiivisuuden ja puolueettomuuden kysymykset sopivat hyvin urheilu-uutisoinnin kriittiseen käsittelyyn, sillä valkoihoisten, keskiluokkaisten miesten dominoivissa urheilu-uutisointia ja pitäessä hallussaan tärkeimmät toimittajan virat, on tarpeellista kyseenalaistaa uutisten oletettua objektiivisuutta. Uutisten syntyyn vaikuttaa toimittajan oma arvomaailma sekä ympäröivä ideologinen ja sukupuolittunut konteksti, jossa naiset ja naisten urheilu on usein jätetty toissijaiseen asemaan.³⁹

The New York Timesin urheilu-uutisointia analysoitaessa on muistettava ja huomioitava naisten lähes täydellinen puuttuminen uutisoinnista. Vuosien 1932 ja 1936 väliset *The New York Timesin* urheilu-uutiset ovat kirjoitettu hegemonista maskuliinisuutta ylläpitävällä tavalla eikä yksittäisten naistoimittajien, kuten Maribel Vinsonin, mukaan ottaminen purjuurtuneita, epätasa-arvoisia sukupuolten välisiä valtasuhteita.⁴⁰

Naisten urheilua on tutkittu kansainvälisesti monen eri tutkijan toimesta. Susan K. Cahn on tutkinut sukupuolta ja seksuaalisuutta 1900-luvulla naisten urheilussa teoksessa *Coming On Strong: Gender and Sexuality in Twentieth-Century Women's Sport* (1994). Tutkimuksessa hyödynnetään muun muassa Susan Cahnin artikkelia ”From the ”Muscle Moll” to the ”Butch” Ballplayer: Mannishness, Lesbianism, and Homophobia in U.S. Women's Sport” vuodelta 1993. Artikkelin käsittelee muun muassa urheilun vaikutusta naisten ulkonäköön ja seksuaalisuuteen. Urheilevia naisia pidettiin miesmäisinä muun muassa lihaskasvun ja vääränlaisten kiinnostuksenkohteiden takia. Miesmäisyys ja lihaksikkuus yhdistettiin

³⁸ Birrell 2000, 62.

³⁹ Allan 2010, 148–149.

⁴⁰ Pedersen et al. 2003, 376–377, 387.

homoseksuaalisuuteen. Naisten urheilua ja sukupuoli-identiteettiä on käsitellyt Sonja Erikainen artikkelissa “The Story of Mark Weston: Re-centring Histories and Conceptualising Gender Variance in 1930s International Sport” (2020).

Pirkko Markulan toimittama teos *Olympic Women and the Media: International Perspectives* (2009) käsittelee naisurheilijoiden kansainvälistä mediakuvaa vuoden 2004 Ateenan olympialaisissa. Naisten urheilun ja naisurheilijoiden kuvauksia mediassa käsitellään myös muun muassa Linda Fullerin teoksessa *Sport, Rhetoric, and Gender: Historical Perspectives and Media Representations* (2006). Fuller on tutkinut laajemmin myös naisten osallistumista olympialaisiin teoksessa *Female Olympians: A Mediated Socio-cultural and Political-economic Timeline* (2016). Monipuolisesti urheilua, sukupuolta ja seksuaalisuutta on käsitelty esimerkiksi Jennifer Hargreavesin ja Eric Andersonin toimittamassa käsikirjassa *Routledge Handbook of Sport, Gender and Sexuality* (2016).

Yhdysvaltalainen tutkija Barbara Keys on tutkinut kansainvälistä urheilua muun muassa teoksissa *The Ideals of Global Sport: From Peace to Human Rights* (2019) ja *Globalizing Sport: National Rivalry and International Community* (2006). Saksalainen urheilututkija Arnd Krüger on taas tutkinut urheilua, politiikkaa ja olympialaisia laajasti, esimerkiksi teoksissa *The International Politics of Sport in the Twentieth Century* (1999), *The Nazi Olympics: Sport, Politics, and Appeasement in the 1930s* (2003) ja *Die Olympischen Spiele 1936 und die Weltmeinung. Ihre aussenpolitische Bedeutung unter besonderer Beruecksichtigung der USA* (1972).

1930-luvun olympialaisten tutkimus on painottunut vahvasti Berliinin olympialaisten ja propagandan tutkimiseen. Tutkimuksessa hyödynnetään natsipropagandaa paremmin ymmärtääkseen muun muassa Sami Kolamon ja Jani Vuolteenahon artikkelia ”Natsit kansojen välisen ystävyuden asialla – propagandan toimintalogiikka Berliinin olympialaisissa 1936” (2019). Los Angelesin olympialaisten tuntemusta varten tukeudutaan muun muassa Sean Dincesin artikkeliin ”Padres on Mount Olympus: Los Angeles and the Production of the 1932 Olympic Mega-Event” (2005) ja Barbara Keysin artikkeliin ”Spreading Peace, Democracy, and Coca-Cola: Sport and American Cultural Expansion in the 1930s” (2004).

Naisten olympialaisiin osallistumista käsittelevästä diskurssista on tehty joitakin Pro graduja aikaisemmin. Seppo Heikkisen Pro gradu *Tasa-arvoa kilpaurheilussa? Naisten kilpailujen*

vastustus ja puolustus Suomessa olympiavuosina 1920–1936 (Turun yliopisto, Kulttuurihistoria 2022) käsittelee kolmessa suomalaisessa lehdessä käytyä diskurssia naisten olympialajien sallimisesta ja kieltämisestä.

1.4 Diskurssianalyttinen lähestymistapa, digitaalisen historian tutkimuksen työkalut ja keskeiset käsitteet

Alkuperäisaineistoa analysoidaan hyödyntämällä kriittistä diskurssianalyysia suuntaa antavana teoreettisena viitekehyksenä. Diskurssianalyysin lisäksi aineistoa analysoidaan lyhyesti hyödyntämällä digitaalisessa historian tutkimuksessa käytettävää Ngram-ohjelmistoa, jonka avulla luodaan sanapilvi, joka helpottaa hahmottamaan laajasta aineistosta tärkeimmät termit, kuten eri urheilulajit, urheilijat ja muut yksittäiset sanat. Digitaaliset menetelmät historian tutkimuksessa olisi tärkeä nähdä erilaisena tapana lähestyä ja analysoida aineistoa. Aineistoa voi analysoida joko pelkästään digitaalisin menetelmin tai hyödyntää kaukolukemisessa digitaalisia menetelmiä ja tarkemmassa lähiluvussa historian tutkimukselle perinteisimpiä metodeja.⁴¹ Tässä tutkielmassa digitaaliset menetelmät tukevat aineiston läpikäyntiprosessia ja diskurssianalyttistä lähestymistapaa, mutta en määrittäisi tutkimusta täysin digitaalisen historian tutkimuksen piiriin kuuluvaksi. Pelkkä digitoidun aineiston käyttäminen ei itsessään tee tutkimuksesta digitaalista tutkimusta.⁴²

Avaan ensimmäiseksi lyhyesti analyysiprosessiani, jotta prosessi olisi mahdollisimman avoin ja täten toistettavissa. Hyödynnän analyysissäni *Gale Digital Scholar Labin* Ngram-ohjelmistoa. Sen avulla pääsen selville siitä, mitkä termit esiintyvät aineistossa useimmiten.⁴³ Analyysia varten latsin *Gale Digital Scholar Labiin* tekstitiedoston, joka sisälsi lähes jokaisen artikkelin pääotsikot, alaotsikot ja otsikoiden alla olevat lisätietoja antavat yksittäiset virkkeet. Analyysin ulkopuolelle jäivät *Woman in Sports* -osion artikkelit, sillä kyseinen osio on otsikoitu aina samalla tavalla. Analyysia varten puhdistin tekstitiedoston poistamalla siitä stop word-listan avulla yleisimmät englanninkieliset sanat, kuten ”and”, ”the” ja ”but”, aineistossani ilmenevät yleisimmät OCR-virheet sekä otsikoissa yleisesti käytetyt verbit. Aineiston puhdistamisen jälkeen se voidaan viedä analysoitavaksi. Ngram-ohjelmiston

⁴¹ Burdick, Drucker, Lunenfeld, Presner ja Schnapp 2012, 39.

⁴² Tolonen, Lahti 2018, 239.

⁴³ Gale Digital Scholar Lab. Learning Center. Tool: Ngrams.

<https://go.gale.com/ps/helpCenter?userGroupName=webdemo&nspage=true&prodId=DSL&docId=CXYUDV490017945&title=Tool:%20Ngrams&sid=bookmark-DSL&asid=ac1ed9ef>

asetuksia voi itse säätää haluamallaan tavalla, mutta *Gale Digital Scholar Lab* tarjoaa esiasetukset, joita on kätevä hienosäätää oman tarpeen mukaan.

Diskurssianalyysi saapui suomalaiseen historian tutkimukseen 1990-luvulla, mutta diskurssinanalyysia on hyödynnetty muualla maailmalla tutkimuksessa aikaisemmin.⁴⁴ Diskurssintutkimus on monitieteellistä, ja eri diskurssianalyysien metodeja hyödynnetään laajasti eri tieteenaloilla, kuten lingvistiikassa, historian tutkimuksessa ja sosiologiassa. Käytettävä käsitteistö vaihtelee eri tieteenalojen välillä.⁴⁵ Modernin diskurssianalyysin kehittyminen ajoittuu 1960-luvun loppuun ja 1970-luvun alkuun monilla eri tieteenaloilla. Diskurssianalyysin kehityksen juuret ovat kielitieteessä, erityisesti 1900-luvun alkupuolen venäläisen formalismin sekä strukturalismin koulukuntien kehityksessä Euroopassa.⁴⁶

Barbara Johnstonen mukaan diskurssianalyysi voidaan nähdä yksinkertaistettuna kielen ja kielenkäytön tutkimisena, mutta on kuitenkin ehdotonta selittää, miten diskurssin määritellään omassa tutkimuksessa. Tässä tutkimuksessa diskurssi viittaa laajempaan kokonaisuuteen, jonka naisurheilu-uutisointi muodostaa. Diskurssin osia ovat yksittäiset naisten urheilua käsittelevät artikkelit. Diskurssissa käytetty kieli ja sanat eivät ole ainoastaan asioita, joilla viitataan johonkin jo olemassa olevaan asiaan, vaan ideoita, jotka ovat jatkuvassa muutoksessa, kun ihmiset muokkaavat ja haastavat niiden olemassaoloa.⁴⁷

Uutisia yhtenä diskurssin muotona tutkinut Teun. A. van Dijk yhtyy toteamukseen diskurssin käsitteen monitulkinnallisuudesta toteamalla, että diskurssilla voidaan viitata itse tieteenalaan, kielen ja kielen käytön teoreettiseen ja metodologiseen lähestymistapaan tai analyysin kohteeseen.⁴⁸ Pyykkönen ja Valtonen taas identifioivat ainakin kolme tapaa määrittellä diskurssianalyysi: diskurssi voi olla merkityksenmuodostusprosessi, käsitteellinen kartta tai hallitseva tietomuodostelma. Pyykkösen ja Valtonen hallitsevan tietomuodostelman määritelmä viittaa siihen, että diskurssit eivät synny ja elä tyhjiössä, vaan ne ovat

⁴⁴ Pyykkönen, Valtonen 2022, Luku 2: Diskurssianalyttinen historian tutkimus, sähköinen aineisto, Ellibs.

⁴⁵ Pietikäinen, Mäntynen 2019, Luku 1: Diskurssintutkimuksen perusajatuksia, 1.1. Kieli sosiaalisena toimintana sähköinen aineisto, Ellibs.

⁴⁶ van Dijk 2009, 17–18; Pälli, Lillqvist 2020, 381.

⁴⁷ Johnstone 2018, 2, 36.

⁴⁸ van Dijk 2009, 24.

kiinnittyneitä valtaan ja vallankäyttöön. Keskiössä on niin diskurssin kielellinen sisältö kuin myös ympäröivä yhteiskunta.⁴⁹

Diskurssianalyysin avulla tutkija analysoi muun muassa valtasuhteita, vallankäyttöä ja arvoja. Kiinnostuksen kohteena on, kuka tuottaa tekstisisältöä ja millaisia merkityksiä tutkitusta kohteesta ja sitä ympäröivästä kontekstista syntyy. Diskurssianalyysissa analysoitava kieli ja kielenkäyttö ovat aina riippuvaisia kielen ajallisesta, paikallisesta ja tilanteellisesta kontekstista. Kielen käyttäjät ja käytetty kieli vaikuttavat kielen kohteena oleviin objekteihin. Pietikäinen ja Mäntynen muistuttavat, että kieltä ympäröivä yhteiskunta, valtasuhteet ja ideologiat vaikuttavat suuresti siihen kenellä on valtaa käyttää kieltä, millaista kieltä käytetään kenen toimesta ja keneen kielenkäyttö kohdistuu.⁵⁰

Kriittinen diskurssianalyysi erottuu muista diskurssianalyysin muodoista erityisesti sen poliittisuuden vuoksi. Kriittistä diskurssianalyysia hyödyntävät tutkijat tiedostavat, että tieteellinen tutkimus ei ole objektiivista, vaan tutkimukseen vaikuttaa tutkijan oma poliittinen tausta.⁵¹ Liiallista poliittisuutta tutkimuksessa on kritisoitu, sillä sen on nähty heikentävän tutkimuksen tieteellistä objektiivisuutta, mutta muun muassa feministit ovat haastaneet tämän kritiikin painottamalla, että tietoa luodaan monenlaisissa toisistaan poikkeavissa sosiaalisissa ja historiallisissa konteksteissa, joissa tietynlaiselle tiedolle on annettu muuta tietoa suurempi painoarvo ja merkitys.⁵²

Puhuttaessa feministisestä kriittisestä diskurssianalyysista keskittyminen kohdistuu erityisesti sukupuoleen ja sukupuolen, vallan ja ideologian välisiin yhteyksiin diskurssissa. Feministisen kriittisen diskurssianalyysin näkökulmasta hallitseva ideologia ja epätasa-arvoiset valtasuhteet asettavat naiset yhteiskunnallisena ryhmänä ja yksilöinä epäedulliseen asemaan.

Samanaikaisesti suurin osa väestöstä ei kritisoi hallitsevaa, patriarkaalista ideologiaa, koska sen olemassaoloa pidetään luonnollisena. Ideologia pitää pintansa, koska sen hegemoniaa ylläpidetään diskurssin avulla, johon osallistuvat niin miehet kuin myös osa naisista.⁵³

⁴⁹ Pyykkönen, Valtonen 2022, Luku 2: Diskurssianalyttinen historiantutkimus, Mikä on diskurssi?, sähköinen aineisto, Ellibs.

⁵⁰ Pietikäinen, Mäntynen 2019, Luku 1: Diskurssintutkimuksen perusajatuksia, 1.1. Kieli sosiaalisena toimintana, sähköinen aineisto, Ellibs.

⁵¹ Johnstone 2018, 53–54.

⁵² Lazar 2005, 6.

⁵³ Lazar 2005, 5–8.

Huomionarvoista on, että tässä urheilu voidaan ymmärtää feministisestä näkökulmasta niin miesvaltaisena ja maskuliinisena instituutiona, jolla on vaikutus median tavoin yhteiskunnan tapojen ja mielipiteiden muuttamisessa, kuin myös urheilullisena toimintana.⁵⁴ Tässä tutkielmassa käytetään käsitettä naisten urheilu kuvaamaan naisten harrastamaa urheilullista toimintaa sen sijaan, että puhuttaisiin naisurheilusta. Koen, että naisurheilu käsitteenä painottaa enemmän miesten ja naisten välisiä eroja, sillä miesten urheilua pidetään usein vertailukohteena, johon naisten täytyy yltää, jotta heidän toimintansa otetaan todesta. Urheilutoiminnan kuvaaminen naisurheiluksi jättää vielä nykypäivänäkin vaikutelman kyseisen toiminnan aliarvoisuudesta verrattuna miesten toimintaan. Puhuttaessa naisten ja miesten urheilusta korostuu taas mielestäni ajatus siitä, että kyseessä on yksi yhtäläinen asia, johon sekä miehet että naiset ottavat osaa sen sijaan, että naisten osallistumista verrattaisiin miesten osallistumiseen.

Taas sukupuolen käsitettä ja sukupuoli-identiteettejä pohtiessa on oltava erityisen tarkkaavainen, jotta pystyy välttämään tyypilliset sudenkuopat, kuten anakronismin. Sonja Erikainen artikkelissaan ”The Story of Mark Weston: Re-centring Histories and Conceptualising Gender Variance in 1930s International Sport” (2020) huomauttaa, että verrattuna nykypäivään 1930-luvulla käytettiin hyvin erilaista kieltä kuvaamaan esimerkiksi urheilijoiden sukupuolenkorjauksia. Lehdistöissä käytettiin käsitteitä sukupuolenvaihto (sex change) tai metamorfoosi (metamorphosis), joilla viitattiin yleisesti nuorten naisten äkilliseen muuttumiseen miehiksi.⁵⁵ Tutkijoille jää siis vastuu päättää, millä tavalla halutaan hyödyntää nykypäivän käsitteistöä kirjoittaessa urheilijoista, jotka eivät omana aikanaan itseidentifioituneet käyttäen kyseistä käsitteistöä.

⁵⁴ Kane, Greendorfer 1994, 31; Bernstein 2002, 415; Pedersen et al. 2003, 376.

⁵⁵ Erikainen 2020, 311.

2 Naisurheilijoiden asema olympiautisoinnissa – kysymyksiä kyvykkyydestä, arvostuksesta ja identiteetistä

Olympialaisten aikaisen uutisoinnin analysointia varten tein haun alkuperäisaineistoon rajaten hakuni 29. heinäkuuta 1932 ja 15. elokuuta 1932 sekä 24. heinäkuuta 1936 ja 17. elokuuta 1936 välisille ajankohdille. Etsin aineistosta uutisartikkeleja, joissa mainitaan olympialaisten (Olympics tai Olympic) lisäksi ainakin yksi seuraavista hakusanoista: neiti (Miss), rouva (Mrs.), nainen (woman tai female), naiset (women) tai tytöt (girls). Vuoden 1932 haku tuotti loppujen lopuksi kolmekymmentä tulosta, mutta kaikki artikkelit eivät kuitenkaan olleet sisällöltään merkittäviä.

Berliinin olympialaiset järjestettiin 1. elokuuta – 16. elokuuta 1936, mutta aikarajaukseni alkaa jo heinäkuun puolelta, sillä Yhdysvaltain olympiajoukkueen laivamatka Berliiniin oli tapahtumantäyteinen. Eleanor Holm Jarrettin pudottaminen olympiajoukkueesta hänen laivamatkansa aikaisen käytöksensä takia oli asia, joka nousi esille uutisdiskurssissa toistuvasti koko olympialaisten ajan. Vuoden 1936 haku tuotti lopulta neljäkymmentäseitsemän tulosta, joista kaikki eivät kuitenkaan olleet sisällöltään yhtä merkittäviä.

2.1 Yhdysvaltalaisnaiset dominoivat olympialaisissa, mutteivat olympiautisoinnissa

Los Angelesin olympialaisissa kilpaili 1334 urheilijaa, joista 126 oli naisia. Naisurheilijoiden määrä oli 10,6 prosenttia. Kisoissa järjestettiin 117 kilpailua, joista neljätoista oli naisten kilpailuja.⁵⁶ Naisten kilpailut painottuivat yleisurheilun puolelle, mutta naiset osallistuivat myös uimahyppyihin, uintiin ja yhteen miekkailulajiin, florettiin.⁵⁷ Edellisiin olympialaisiin, jotka järjestettiin Amsterdamissa vuonna 1928, osallistui 2883 urheilijaa, joista naisia oli 277.

⁵⁶ Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games. Los Angeles 1932."

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932>

⁵⁷ Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Los Angeles 1932. Athletics Results".

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/athletics>; Kansainvälinen

olympiakomitea. "Olympic Games Los Angeles 1932. Diving Results". <https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/diving>; Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Los Angeles 1932.

Fencing Results". <https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/fencing>;

Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Los Angeles 1932. Swimming Results".

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/swimming>

Naisurheilijoiden määrä Amsterdamissa oli siis 10,4 prosenttia. Voidaan siis huomata, että naisurheilijoiden osallistujamäärä laski vuoden 1928 olympialaisista 54,5 prosenttia, mutta naisurheilijoiden prosentuaalinen osuus pysyi lähes samana.

Yleisurheilulajit saivat eniten huomiota olympiautoisoinnoissa. Yhdysvaltalaiset naiset ottivat kultaa 80 metrin aitajuoksussa, 4x100 metrin viestissä, kiekonheitossa, keihäänheitossa ja korkeushypyssä. Ainoastaan 100 metrin juoksun kultaa meni ulkomaille, sillä kilpailun voitti Stanislaw Walasiewicz, joka tunnettiin Yhdysvalloissa tutummin nimellä Stella Walsh. Walshin oli määrä edustaa Yhdysvaltoja olympialaisissa, mutta hän kieltäytyi Yhdysvaltain kansalaisuudesta juuri ennen olympialaisia.⁵⁸ Vaikka yhdysvaltalaiset naiset dominoivat yleisurheilukilpailija, heidän saavutuksiaan ei pidetty yhtä suurena arvossa. Tietysti on huomioitava se, että miehille oli tarjolla myös enemmän kilpailuja. Yksi syy miesten yleisurheilumenestyksen suurempaan arvostukseen voi kuitenkin olla epävirallinen pistetaulukko, joka oli sijoitettu olympiautoisoinnissa monessa artikkelissa heti otsikoiden ja toimittajan nimen väliin. Maajoukkueet sijoittuivat taulukossa jokaisesta miesten yleisurheilukilpailusta saamiensa pisteiden mukaisesti. Kilpailun voitosta maajoukkue sai kymmenen pistettä, toisesta sijasta viisi, kolmannesta sijasta neljä, neljännessä sijasta kolme, viidennestä kaksi ja kuudennesta sijasta yhden pisteen.⁵⁹ Suurlaman aikaista painokulttuuria ja olympialaisuutisointia tutkinut David Welky huomioi myös pistetaulukon merkityksen. Welky toteaa, että pistetaulukosta kehittyi yleisesti tunnustettu epävirallinen osa olympiautoisointia, ja täten Yhdysvaltain pistemäärällä oli suurta painoarvoa huolimatta siitä, ettei ensimmäinen sija taulukossa merkinnyt virallisesti mitään.⁶⁰

Pistetaulukko ei kuitenkaan jäänyt irralliseksi osaksi olympiautoisia, vaan taulukkoon ja sen merkitykseen viitattiin aika ajoittain uutisten leipätekstissä. Raportoidessaan Yhdysvaltain yleisurheilumenestyksestä ja Mildred Babe Didriksonin olympiakullasta 80 metrin aitajuoksussa Arthur J. Daley kirjoittaa 5. elokuuta 1932 sanoin:

⁵⁸ Olympic Games Los Angeles 1932: Athletics Results. <https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/athletics>; Associated Press. Miss Walsh Refuses Citizenship Papers; Remains Ineligible for U.S. Olympic Team. *The New York Times* 9.8. 1932.

⁵⁹ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Tolan, U.S., Equals The World Record In Olympic Victory. *The New York Times* 2.8.1932.

⁶⁰ Welky 2008, 54.

This victory, of course, did not contribute to the United States point score in the men's track and field competition, but the Americans managed to salvage 8 points during the afternoon as Finland, Japan and Italy made the most impressive additions to the team standing for the unofficial men's championship.⁶¹

Kyseinen toteamus yhdysvaltalaismiesten heikonlaatuudesta olympiapäivästä ei olisi läheskään niin silmäänpistävä, jos miesten vaatimatonta päivän pistesaldoa ei olisi mainittu samassa yhteydessä Babe Didrikson 80 metrin aitajuoksun kultamitalisuorituksen kanssa. Vaikka Didriksonin kultamitali olikin päivän ainoa suuri saavutus yhdysvaltalaisille, ja 80 metrin aitajuoksun finaali sai osakseen kehuja sen tasokkuuden takia, Didriksonin kultamitalisuorituksen arvo laski, sillä voitto ei vaikuttanut mitenkään Yhdysvaltain pistesaldoon epävirallisessa joukkuekilpailussa.

80 metrin aitajuoksun finaalista ja Didriksonin suorituksesta käyty diskurssi on mielenkiintoista analysoitavaa, sillä samassa artikkelissa Daley vertaa naisten 80 metrin aitajuoksun finaalia miesten 100 metrin finaaliin, joka oli olympia uutisoinnissa merkittävä speaktaakkeli. Miesten 100 metrin finaalista uutisoitiin kahdeksantoista kappaleen verran.⁶² Naisten aitajuoksun finaali saattoi siis jännitys- ja viihdetasoltaan olla lähes samanarvoinen miesten 100 metrin finaalin kanssa, mutta kyseisten finaalien uutisoinnissa oli huomattavia eroja. Daleyn artikkelin pääotsikko korostaa miesten 1500 metrin kilpailua ja sen voittajaa, italialaista Luigi Beccalia. Vasta ensimmäinen alaotsikko ”Two World Marks Broken” viittaa epäsuorasti Didriksonin rikkomaan maailmanennätykseen 80 metrin aitajuoksun finaalissa sekä japanilaisen Chuhei Nambun maailmanennätykseen kolmiloikan finaalissa. Tarkentavaa lisätietoa saadaan otsikon alapuolella olevasta virkkeestä, jossa todetaan yksinkertaisesti neiti Didriksonin parantaneen esteiden aikaennätystä.⁶³ Sen sijaan 2. elokuuta julkaistun artikkelin pääotsikkona komeilee ”Tolan, U.S., Equals The World Record In Olympic Victory”. Heti pääotsikon alla on myös lisätietoa antava virke ”Wins the 100-meter Dash in 10.3 Seconds in Near Dead-Heat Finish With Metcalfe”.⁶⁴

⁶¹ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Beccali of Italy Wins 1,500 Meters AT Olympic Games. *The New York Times* 5.8.1932.

⁶² Welky 2008, 47.

⁶³ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Beccali of Italy Wins 1,500 Meters At Olympic Games. *The New York Times* 5.8.1932.

⁶⁴ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Tolan, U.S., Equals the World Record in Olympic Victory. *The New York Times* 2.8.1932.

Uutisdiskurssia tutkinut alankomaalainen tutkija Teun A. van Dijk korostaa erityisesti otsikoiden merkitystä diskurssin aiheen ilmaisemisessa sekä aiheen ymmärtämisessä. Lukijoille otsikko on ensimmäinen diskurssin osa, josta he voivat päätellä, mistä koko diskurssissa eli uutisoinnissa on kyse. Otsikoiden jälkeen lukija siirtyy mahdollisesti johdantokappaleeseen.⁶⁵ Otsikossa käytetty kieli asettaa Didriksonin ennätysuorituksen eri asemaan verrattuna Eddie Tolanin suoritukseen. Miesten 100 metrin finaalista ja Eddie Tolanin suorituksesta syntyy mielikuva urheiluspektaakkelista, sillä Tolanin ja Ralph Metcalfen kuvaillaan kamppailleen voitosta aina maaliviivalle saakka.⁶⁶ Didriksonin suoritusta kuvaileva otsikko ei edes sisällä Didriksonin nimeä. Hänen suoritustaan tyydytään kuvaamaan yksinkertaisella toteamuksella, josta selviää, että ennätysaika on parantunut. Uutta maailmanennätysaikaa ei edes mainita eikä tiedossa ole hänen kilpakumppaniaan. Todellisuudessa naisten finaali oli miesten 100 metrin finaalin tavoin erittäin tiukka kamppailu, jonka Babe Didrikson voitti juuri ja juuri ennen yhdysvaltalaista kilpakumppaniaan Evelyne Ruth Hallia.⁶⁷ Lukija ei voi kuitenkaan päätellä kilpailun oikeaa luonnetta otsikon perusteella.

Tämän lisäksi Babe Didriksonin ennätysuoritusta käsittelevä uutinen on jaettu pidemmille uutisille yleiseen tapaan kahdelle eri sivulle. Uutinen alkaa sanomalehden etusivulla ja jatkuu myöhemmin muualla. Etusivun osuus on hieman vajaat kuusi kappaletta pitkä, eikä Didriksonia mainita nimeltä, sillä kappaleet keskittyvät käsittelemään italialaisten, japanilaisten ja suomalaisten päivän olympiamenestystä huolimatta siitä, että Didriksonin maailmanennätys on uutisen otsikkohierarkiassa suomalaisurheilijan suorituksen yläpuolella. Pääotsikossa mainitaan italialaisen Beccalin olympiavoitto, ensimmäisessä alaotsikossa taas mainitaan kaksi rikottua maailmanennätystä ja toisessa alaotsikossa todetaan suomalaisen urheilijan voittaneen kultaa.⁶⁸ Otsikoiden asettelun perusteella lukija voisi olettaa uutisen rakenteen imitoivan otsikoiden järjestystä. Sen sijaan Didriksonin suoritus nostetaan esille vasta uutisen toisella sivulla.

⁶⁵ van Dijk 2009, 34.

⁶⁶ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Tolan, U.S., Equals the World Record in Olympic Victory. *The New York Times* 2.8.1932.

⁶⁷ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Beccali of Italy Wins 1,500 Meters At Olympic Games. *The New York Times* 5.8.1932.

⁶⁸ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Beccali of Italy Wins 1,500 Meters At Olympic Games. *The New York Times* 5.8.1932.

Jos Didriksonin saavutus olisi sijoitettu hierarkkisesti toiseksi yhdessä japanilaisen maailmanennätyksen rikkojan kanssa, olisi suurempi lukijakunta ollut tietoinen hänen olympiavoitostaan. Huolimatta siitä, että urheilu-uutiset olivat suosittu osa sanomalehteä ja Los Angelesin olympialaiset herättivät suurta kiinnostusta, ei voida olettaa jokaisen sanomalehden lukijan olleen kiinnostunut urheilusta tarpeeksi lukeakseen uutisen loppuun eri sivulla. Osa lukijoista olisi kuitenkin etusivun uutisia silmäillessä kiinnittänyt huomiota myös naisurheilijan menestykseen, jos se olisi ilmennyt tekstistä suoraan. Lukijoiden ennakkoodotus siitä, että tärkeimmät diskurssin aiheet ilmaistaan joko otsikoissa tai ainakin uutisen alussa johdantokappaleessa johtavat siis Didriksonin suorituksen merkitysarvon alenemiseen.⁶⁹

Naisten osallistumismahdollisuudet olivat rajatumpia verrattuna miehiin, sillä naiset saivat osallistua ainoastaan kolmeen kilpailuun. Texasilainen Mildred Babe Didrikson oli yksi olympialaisten tähdistä voittaen kultaa keihäänheitossa ja 80 metrin aitajuoksussa, ja hän oli myös äänekkäs rajoituksen vastustaja, sillä hän olisi halunnut osallistua vielä kiekonheittokilpailuun.⁷⁰ Yleisurheilukauden aikaisempien tulosten perusteella Didrikson olisi voinut voittaa mitaleja monesta muustakin lajista, jos hän olisi saanut osallistua vielä useampaan lajiin.⁷¹

Analysoidessani olympia uutisointia en voi keskittyä pelkästään Didriksonista käytyyn diskurssiin, sillä Didrikson oli poikkeus moniin sääntöihin sanomalehtien uutisoidessa naisten urheilusta. On kuitenkin tarpeellista ymmärtää, millä tavalla Didriksonista käyty diskurssi erosi monesta muusta urheilijasta käydystä diskurssista. Didriksonin nousu urheilumaailman tietoisuuteen tapahtui suurlaman aikana, jolloin sanomalehtien uutisointi naistähdistä ei ollut yhtä loisteliasta kuin 1920-luvulla, jolloin menestyviä naisurheilijoita verrattiin jopa aikansa elokuvatähtiin.⁷²

Didriksonin urheilullista lahjakkuutta käsiteltiin lehdistössä usein, mutta lehdistö ei ikinä tiennyt täysin, kuinka heidän pitäisi reagoida Didriksonin menestykseen ja

⁶⁹ Johnstone 2018, 123; van Dijk 2009, 34.

⁷⁰ Soifer 1996, 250.

⁷¹ Associated Press, Five First Places to Miss Didrikson – Dallas Girl Scores 30 Points to Win A.A.U. Championship for Her Team at Evanston. 17.7.1932.

⁷² Davies 2016, Chapter 6: Playing Nice: Women and Sports, 1860–1945, Babe: The Texas Tomboy, sähköinen aineisto; Dyreson 2003, 458.

persoonallisuuteen.⁷³ Hän rikkoi avoimesti sukupuolinormeja aikana, jolloin naisurheilijoista uutisointi oli ajoittain hyvinkin stereotyyppistä. Hänen urheilulliset saavutuksensa useissa eri lajeissa, miehekkäänä pidetty ulkonäkönsä, pukeutumistapansa sekä hänen naimattomuutensa herättivät huomiota.⁷⁴ Urheilevien naisten liiallinen miesmäisyys yhdistettiin 1930-luvulla nopeasti homoseksuaalisuuteen.⁷⁵

Didrikson edusti yhtä ääripäätä; toisessa päässä olivat taas kaunottariksi kuvatut urheilijat. Mark Dyreson on tutkinut 1920-luvun yhdysvaltalaisen lehdistön tapoja uutisoida naisolympiaurheilijoista artikkelissaan ”Icons of Liberty or Objects of Desire? American Women Olympians and the Politics of Consumption” (2003). Vaikka kyse onkin aikaisemman vuosikymmenen olympiauutisoinnin tarkastelusta, nostaa Dyreson esille useita huomionarvoisia esimerkkejä olympiauutisoinnista. Dyreson toteaa, että yhdysvaltalaisen lehdistön silmissä naisuimarit edustivat Yhdysvaltain ja amerikkalaisen elämän ylivoimaisuutta. Heidän urheilullisen menestyksensä lisäksi huomiota kiinnitettiin erityisesti naisuimareiden kehoon ja kauneuteen. Ei siis riittänyt, että yhdysvaltalainen nainen päihitti kilpakumppaninsa urheilullisesti, vaan hänen täytyi myös näyttää kauniimmalta voittaessaan.⁷⁶

Los Angelesin olympialaisissa naiset kilpailivat uinnissa viidessä eri tapahtumassa: 100 metrin vapaauinti, 100 metrin selkäuinti, 200 metrin rintauinti, 400 metrin vapaauinti ja 4 x 100 metrin vapaauintiviesti. Uimahypyissä naiset osallistuivat kahteen tapahtumaan: 3 metrin ponnahduslauta ja 10 metrin kerroshyppy. Yhdysvallat ottivat kolmoisvoiton molemmissa uimahyppytapahtumissa.⁷⁷ Naisten uinti alkoi olympialaisissa 6. päivä elokuuta, joten ensimmäinen uintia käsittelevä uutinen *The New York Times*issä julkaistiin seuraavan päivänä otsikolla ”Swim Mark Broken By Mrs. Saville”.⁷⁸ Ennen naisten uintikisojen alkamista oli valokuvia naisurheilijoista käytetty olympiauutisoinnissa vain kahteen kertaan: Lillian Copeland oli valokuvattu kesken kiekonheittosuorituksen ja hymyilevästä Babe Didriksonista

⁷³ Davies 2016, Chapter 6: Playing Nice: Women and Sports, 1860–1945, Babe: The Texas Tomboy, sähköinen aineisto.

⁷⁴ Davidson 2021, 191.

⁷⁵ Cahn 1993, 348–349.

⁷⁶ Dyreson 2003, 443–444, Davidson 2021, 191.

⁷⁷ Kansainvälinen olympiakomitea. ”Olympic Games Los Angeles 1932. Swimming Results”. <https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/swimming>; Kansainvälinen olympiakomitea. ”Olympic Games Los Angeles 1932. Diving Results”. <https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/diving>

⁷⁸ Associated Press. Swim Mark Broken By Mrs. Saville. *The New York Times* 7.8.1932.

oli napattu myös valokuva.⁷⁹ Kuitenkin ensimmäisessä naisten uintia ja uimahyppyjä käsittelevässä artikkelissa oli välittömästi kaksi valokuvaa. Ensimmäisessä valokuvassa poseeraa alankomaalainen uimari Willey den Ouden ja toisessa valokuvassa japanilainen uimahyppääjä Etsuko Kamakara. Valokuvia tutkiessa huomio kiinnittyy siihen, että urheilijoita ei ole valokuvattu kesken urheilusuorituksen.

David Welky toteaa, että osasyynä kyseiselle ilmiölle on voinut olla puutteellinen kamerateknologia, joka ei mahdollistanut laadukkaiden kuvien ottamisen liikkeessä olevista uimareista. Hänen mielestään on myös todennäköistä, että uutisissa käytetyt valokuvat olivat tarkoin valittuja. Valokuvissa naisuimarit oli irrotettu lähes kokonaan heidän urheilusuorituksestaan, joka vaatii voimaa, taitoa ja atleettisuutta. Valitut valokuvat eivät siis kertoneet juurikaan mitään naisten urheilullisesta suorituksesta, vaan keskiössä olivat heidän hymynsä ja kehonsa.⁸⁰ Naisuimareiden ja -uimahyppääjien kehojen ja kauneuden korostaminen ei ole ilmeistä ainoastaan uutisissa käytetyissä valokuvissa vaan myös itse uima- ja uimahyppysaavutuksista käydyssä diskurssissa.

Elokuun 7. päivä julkaistussa uutisessa, jossa käsitellään naisten 100 metrin vapaauintin alkuerätuloksia, Eleanor Garatti Sayvilleä kuvaillaan San Franciscon merenneidoksi. Samassa kappaleessa olympialaisten uimatapahtumia kuvaillaan vesikarnevaaliksi.⁸¹ Yhdysvaltain Clarence Crabben ja Georgia Colemanin olympiakultasuorituksia käsittelevässä artikkelissa 3 metrin ponnahduslaudan kultamitalistia kuvaillaan heti ensimmäiseksi ”siroksi, vaaleahiuksiseksi neiti Colemaniksi” ennen kuin hänen kultamitaliinsa riittänyt suoritus kuvataan sanallakaan.⁸² Olympiakultaa 100 metrin selkäuinnissa voittanut Eleanor Holm on taas ennen olympiasuoritustaan ”19-vuotias neiti Eleanor Holm New Yorkin Naisten uimayhdistyksestä” sekä ”kaunis, pikku brooklynilainen”.⁸³ 10 metrin kerroshypyissä olympiakultaa voittanutta Dorothy Poyntonia kuvaillaan ”sopusuhtaiseksi ja vaaleahiuksiseksi

⁷⁹ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Hampson of Britain Wins Olympic Race: Sets World Record. *The New York Times* 3.8.1932; Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Beccali of Italy Wins 1500 Meters at Olympic Games. *The New York Times* 5.8.1932.

⁸⁰ Welky 2008, 48–49.

⁸¹ Associated Press. Swim Mark Broken By Mrs. Saville. *The New York Times* 7.8.1932.

⁸² Arthur J. Daley (special to the New York Times). Crabbe of U.S. Captures Olympic Title Swim; Miss Coleman, Coast Girl, Wins Diving Crown. *The New York Times* 11.8.1932.

⁸³ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Miss Holm of Brooklyn Wins Olympic Swim; Crowd of 10,000 Sees Two Records Broken. *The New York Times* 12.8.1932.

tytöksi”, joka omaa ”veteen syöksyvän lokin sirouden ja kauneuden”:⁸⁴ On ymmärrettävää, että *The New York Times* korostaa uutisoinnissaan Eleanor Holmin olevan kotoisin Brooklynista, mutta muu käytetty kieli vie huomiota pois itse urheilusuorituksesta. Naisurheilijan kauneuden ei pitäisi liittyä tai vaikuttaa millään tavalla itse urheilusuoritukseen ja sen saamaan arvostukseen.

Uutisissa todetaan myös useampaan otteeseen yhdysvaltaisten uimareiden ja uimahyppääjien ottaneen mallia yhdysvaltaisten yleisurheilijoiden menestyksestä voittaessaan olympiakultaa muun muassa naisten 100 metrin vapaauintissa ja miesten 3 metrin ponnahduslaudassa.⁸⁵ Diskurssia analysoidessa jää vääjäämättä vaikutelma siitä, että jokaista suoritusta ja mitalia verrataan lopulta aina yleisurheilumenestykseen ja useimmiten juuri miesten urheilumenestykseen, joka kasvatti Yhdysvaltain epävirallista pistesaldoa. Epävirallisen pistetaulukon korostamisen sijaan olympiadiskurssissa olisi voitu keskittyä enemmän olympiamitalien kokonaismäärään, sillä Yhdysvallat ottivat murskavoiton keräten 110 mitalia. Toisena oli Italia, jonka haaviin tarttui 36 mitalia. Yhdysvallat saivat jo pelkästään kultamitaleja 44.⁸⁶ Mitalitaulukossa miehet ja naiset olivat tasa-arvoisia, sillä jokaisen mitalin painoarvo oli sama. Naisille olympialaisissa oli tarjolla neljätoista eri kilpailua, joista yhdessätoista yhdysvaltalainen urheilija saavutti kultaa. Yhdysvaltalaisnaiset jäivät ilman kultamitalia ainoastaan 200 metrin rintauinnissa (voittaja Australian Clare Dennis), floretissa (voittaja Itävallan Ellen Preis) ja 100 metrin juoksussa (voittaja Puolan Stanislaw Walasiewicz eli Stella Walsh).

Los Angelesin olympialaisten uutisoinnin voidaan siis todeta keskittyneen enemmän miesurheilijoiden suorituksiin ja menestykseen huolimatta siitä, että yhdysvaltalaisnaiset dominoivat lähes jokaista kilpailua, johon naiset saivat osallistua. Babe Didriksonin menestys olympialaisissa herätti suurta huomiota ja *The New York Times* muun yhdysvaltalaislehdistön ohella joutui pohtimaan, kuinka Didriksonista ja hänen saavutuksistaan uutisoitiin. Huolimatta siitä, että yhdysvaltalaisnaiset kahmivat mitaleja Los Angelesissa, miesten yleisurheilumenestys sai enemmän huomiota ja arvostusta, sillä miesten menestys kerrytti

⁸⁴ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Miss Poynton Wins High Diving Crown. *The New York Times* 13.8.1932.

⁸⁵ Allison Danzig (special to the New York Times). Miss Madison Captures Olympic Swim Title; Brazil's Water Poloists Ousted After Riot. *The New York Times* 9.8.1932.

⁸⁶ Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Los Angeles 1932. Medals". <https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/medals>

Yhdysvalloille pisteitä epävirallisessa joukkuekilpailussa, jonka pistetaulukko mainittiin toistuvasti olympiauutisissa. Naisten uimalajien uutisoinnissa korostui yleisurheilu-uutisoitua useammin urheilusuorituksen ulkopuoliset asiat, kuten urheilijoiden ulkonäkö ja kuvaukset heidän kehoistaan. Uimalajeihin osallistuvien naisurheilijoiden valokuvia päätyi myös lehteen useammin verrattuna yleisurheilukilpailuihin osallistuviin naisiin

2.2 Kritiikki osana olympiadiskurssia

2.2.1 Naisurheilijat boikottikeskustelussa – juutalaisten kohtelu ja saksanjuutalainen Helene Mayer

Los Angelesin olympialaisten päätyttyä oli loogista odottaa, että kansa ja lehdistö nauttivat hetken aikaa Yhdysvaltain olympiajoukkueen menestyksestä ja olympialaisten isännöinnin onnistumisesta ennen kuin he siirtäisivät katseensa kohti muuta urheilua. Olympialaisia ja olympiaennätyksiä ei unohdettu, vaan ne nousivat aika ajoittain esille uutisoinnissa. Kun olympialaiset myönnettiin uudestaan Saksalle vuonna 1931, harva olisi voinut uskoa, kuinka suureksi puheenaiheeksi Berliinin olympialaiset tulevat nousemaan. Alun perin kisat oli määrä järjestää Saksassa jo vuonna 1916, mutta ne peruttiin ensimmäisen maailmansodan takia.

Natsien valtaannousu teki olympialaisista välittömästi suuren keskustelunaiheen. Juutalaisten kokema syrjintä ja poissulkeminen olympiakarsinnoista saivat monet maat pohtimaan todella tulevien olympialaisten boikotoitua. Natsien toiminnan pelättiin rikkovan täysin olympia-aatteen arvoja. Olympialaisten piti olla rauhaa edistävä kansainvälinen urheilutapahtuma, jossa jokainen kilpailija on tasa-arvoisessa asemassa. Berliinin olympialaisista pelättiin kehittyvän täydellinen Natsi-Saksan propagandaspektaakkeli.⁸⁷

Jos natsien annettaisiin järjestää olympialaiset, mitä tämä kehitys merkitsisi olympialiikkeelle. Olympialiike oli joutunut ahdinkoon heti ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Olympialaiset ja olympiakomitea nousivat esille sodan raunioista, mutteivat päivittäneet asenteitaan ja arvojaan 1920-luvulle sopiviksi. Monet eri ryhmät, kuten työväenluokka ja naiset, osoittivat pettymyksensä olympialaisia kohtaan luokkaan, sukupuoleen ja ihonväriin pohjautuvan

⁸⁷ Keys 2004, 190.

syrtynään vuoksi. Olympialaisten asema kansainvälisesti merkittävimpana urheilukilpailuna oli heikentymässä eri ryhmien irtaantuessa olympialiikkeestä. Työväenliike järjesti omia kansainvälisiä urheilutapaamisia ja ranskalainen Alice Milliat, naisten urheilun organisoija ja vankkumaton tukija, taas auttoi järjestämään ensimmäiset naisten maailmankisat vuonna 1922, sillä naisille ei löytynyt tasa-arvoista paikkaa olympialaisissa yleisurheilun pysyessä naisilta kiellettyjen olympialajien listalla vielä vuoden 1924 olympialaisissa vaatimuksista huolimatta.⁸⁸ Ennen Berliinin olympialaisia Kansainvälisen olympiakomitean ei oikeastaan ollut tarvinnut huolehtia uskonnollisten tai etnisten vähemmistöjen pyrkimyksistä irtaantua olympialiikkeestä.⁸⁹ Juutalaisten kokema syrjintä Saksassa ja kasvava tarve reagoida tilanteeseen boikotoimalla kisoja tai siirtämällä ne muualle lisäsivät Kansainvälisen olympiakomitean kokemaa painetta.

Berliinin olympialaiset olivat siis aihe, jota ei unohdettu missään vaiheessa. Päätös olympialaisten boikotoinnista muuttui jatkuvasti kolmen vuoden aikana. Lukuisat eri ryhmät ja organisaatiot, riippumatta siitä, oliko heillä tavallisesti mitään tekemistä urheilun kanssa, ilmaisivat mielipiteitään aiheesta. Kaksi merkittävintä tahoa, joilla oli Yhdysvalloissa lopullinen päätösvalta boikottiasiansa, olivat Amatööriurheiluliitto, johon viitataan tässä alaluvussa sen lyhenteellä AAU, ja Amerikan olympiakomitea.

Boikottikysymys nostettiin esille AAU:n 45. vuosikokouksessa. Ratkaistavana oli, pitäisikö Yhdysvaltojen boikotoida Berliinin olympialaisia juutalaisten kohtelun takia. *The New York Times*issä marraskuun 19. päivä 1933 julkaistusta uutisesta käy ilmi, että osa kannatti ehdottomasti boikottia tai olympialaisten siirtoa pois Berliinistä, kun taas toiset yrittivät siirtää päätösvastuun Kansainväliselle olympiakomitealle, sillä heidän mielestään Yhdysvaltojen ei itse tule päättää asiasta, sillä se on vain yksi lähes kuudestakymmenestä Kansainvälisen olympiakomitean jäsenmaasta.⁹⁰ Päätös boikotoida Berliinin olympialaisia tehtiin lähes yksimielisen äänestyksen jälkeen. AAU vaati, että Amerikan olympiakomitea ei myöntäisi kenellekään urheilijalle paikkaa kisoihin. Entinen olympiakomitean sekä AAU:n presidentti Gustavus Town Kirby jätti vaatimuksen Amerikan olympiakomitealle. Kirby toteaa urheilun olevan yksi merkittävimmistä, jos ei ainoista, demokratian toteuttajista Yhdysvalloissa. Kirby

⁸⁸ Roche 2000, 110; Hargreaves 2012, Olympic Women – A Struggle for Recognition, Continued Resistance to Athletics, sähköinen lähde.

⁸⁹ Roche 2000, 110.

⁹⁰ Allison Danzig (special to the New York Times), Olympic Problem Is Up This Week. *The New York Times* 19.11.1933.

kommentoi jokaisen urheilijan olevan tasa-arvoinen huolimatta ihonväristä, uskonnosta, sosiaalisesta tai taloudellisesta taustasta.⁹¹

Ajatus urheilusta tasa-arvoisena paikkana kaikille on ihailtava, mutta ei todenmukainen 1930-luvun Yhdysvalloissa. Yksi AAU:n päätöstä vastustanut oli New Yorkin saksalaisamerikkalaisen urheilukerhon edustaja Dietrich Wortmann, jonka mielestä boikottipäätöksen tekeminen oli jätettävä Kansainvälisen olympiakomitean harteille. Hän ei halunnut, että Saksan olympiakomitea joutuisi kiusalliseen tilanteeseen AAU:n syytöksien levitessä laajempaan tietoon. Wortmann syytti myös Yhdysvaltoja tekopyhydestä. Hän syytti Amerikan olympiakomiteaa ja AAU:ta ihonväriin pohjautuvasta syrjivästä toiminnasta, sillä hänen mielestään AAU oli siirtänyt tarkoituksenmukaisesti yleisurheilun mestaruuskilpailut New Orleansista Nebraskaan ja nyrkkeilyn taas Baltimoresta Bostoniin, koska tummaihoiset urheilijat eivät saaneet kilpailla Yhdysvaltain eteläisissä kaupungeissa.⁹²

Yhdysvaltojen lisäksi myös muut maat pohtivat boikottia ja heidän vastuutaan ja valtaansa päättää kisojen boikotoinnista. Iso-Britannian olympiakomitea (British Olympic Association, BOA) nosti asian keskusteltavaksi Yhdysvaltain boikottipäätöksen jälkeen. Kuultuaan Yhdysvaltain boikottipäätöksestä britit lähettivät Yhdysvalloille sähkeen, jossa he tiedustelivat, voisiko Amerikan olympiakomitea lähettää heille todistusaineiston, jonka pohjalta komitea oli tehnyt boikottipäätöksen, sillä brittiolympiaviranomaiset eivät olleet aikaisemmin tietoisia siitä, että juutalaisten osallistuminen tuleviin Berliinin olympialaisiin oli evätty Saksassa.⁹³ Juutalaisten osallistumista urheilutoimintaan oli rajoitettu eikä heidän annettu osallistua olympiakarsintoihin. Jos juutalaisten urheilutoimintaa ei kielletty kokonaan, eivät he ainakaan saaneet kilpailla niin sanottuja arjalaisia urheilijoita ja joukkueita vastaan missään lajissa.⁹⁴

Kaikki eivät todistusaineistosta huolimatta olleet kuitenkaan huolissaan juutalaisten kohtelusta, vaan suurempana huolenaiheena oli olympialaisten mahdollinen väärinkäyttö natsien toimesta heidän omien sisä- ja ulkopoliittisten pyrkimystensä saavuttamiseksi.⁹⁵

⁹¹ Arthur J. Daley (Special to The New York Times), A.A.U. Boycotts 1936 Olympics Because of the Nazi Ban on Jews. *The New York Times* 21.11.1933.

⁹² Arthur J. Daley (Special to The New York Times), A.A.U. Boycotts 1936 Olympics Because of the Nazi Ban on Jews. *The New York Times* 21.11.1933.

⁹³ Wireless to the New York Times, British Consider Boycotting Games. *The New York Times* 22.11.1933.

⁹⁴ Roche 2000, 118.

⁹⁵ Roche 2000, 118.

Kansainvälinen olympiakomitea oli ensimmäisenä huolestunut siitä, että Yhdysvallat olivat jättäytymässä pois kisoista ja vasta sitten boikotin syistä. Kansainvälisen olympiakomitean presidentti Henri de Baillet-Latour ei henkilökohtaisesti pitänyt juutalaisista, mutta hyödynsi kuitenkin Yhdysvaltain boikotti-ilmoitusta painostaessaan Saksaa hyväksymään saksalaisten ja ulkomaalaisten juutalaisten osallistumisen kisoihin.⁹⁶

Amerikan olympiakomitean presidentti ja myöhemmin myös Kansainvälisen olympiakomitean presidentti Avery Brundage oli yksi merkittävimmistä boikotin vastustajista. Brundage uskoi, että olympialaisten boikotoiminen juutalaisten kohtelun takia johtaisi kasvavaan juutalaisvastaisuuteen Yhdysvalloissa.⁹⁷ *The New York Times* uutisoi entisen Yhdysvaltain Turkin suurlähettilään Charles H. Sherrillin olevan samaa mieltä Brundagen kanssa. Sherrillin todettiin tuomitsevan natsihallinnon juutalaisvastaiset toimet, muttei tukevan boikottia. Sherrill oli ilmoittanut kantansa kiitospäivänä juutalaisessa temppelissä Manhattanissa, New Yorkissa, B'nai Jeshurun -seurakunnalle pitämässään puheessa.⁹⁸

Boikottia kannattavat tahot eivät ottaneet Charles H. Sherrillin kommentteja myönteisesti vastaan. *The New York Times* uutisoi 28.10.1935 Urheilun reilun pelin komitean (Committee on Fair Play in Sports) puheenjohtajan George Gordon Battlen lähettämästä kirjeestä. Battle oli lähettänyt kirjeen Yhdysvaltoja Kansainvälisessä olympiakomiteassa edustavalle Charles H. Sherrillille. Battle haastoi Sherrillin toteamukset siitä, että juutalaisvastaisuus kasvaisi Yhdysvalloissa, jos se boikotoisi kisoja.⁹⁹ Urheilun reilun pelin komitea perustettiin vuonna 1934 neljäkymmenenkuuden amerikkalaisen uskonnolliseen, urheilulliseen, poliittiseen ja kansalaistoiminnalliseen toimintaan osallistuvan johtajan aloitteesta. Keith Rathbone toteaa artikkelissaan ”Antifascist Athletes? A Reappraisal of the 1936 Berlin Olympics” (2020), että komitean tehtävänä oli taata juutalaisille urheilijoille tasa-arvoinen mahdollisuus osallistua olympialaisiin. Avery Brundagen sivuuttaessa juutalaisten kohtaaman syrjinnän, Reilun pelin komitea tarttui aiheeseen, sillä juutalaisten syrjintä rikkoi järeästi olympia-aatteen arvoja. Heidän mielestään syrjintää oli vastustettava jokaisella yhteiskunnan osa-alueella eikä vain urheilussa.¹⁰⁰

⁹⁶ Rathbone 2020, 203–204.

⁹⁷ Rathbone 2020, 203–204.

⁹⁸ Sherrill Explains View On Olympics. *The New York Times* 1.12.1933.

⁹⁹ Boycott Of Olympics Favored By Battle. *The New York Times* 25.10.1935.

¹⁰⁰ Rathbone 2020, 205.

Sherrillin näkökulmasta oli järjetöntä uudelleenharkinta olympialaisten boikotointia näin lähellä olympialaisten alkua. Sherrill toteaa tehneen kahden vuoden ajan Kansainvälisessä olympiakomiteassa suurenmoisen määrän työtä mahdollistaakseen juutalaisurheilijoiden osallistumisen kisoihin. Boikottipäätös riistäisi mahdollisuuden osallistua olympialaisiin kahdelta saksanjuutalaiselta urheilijalta, joiden kisaamisen Saksa on hyväksynyt omassa olympiajoukkueessaan.¹⁰¹

Yksi Saksan olympiajoukkueeseen valituista urheilijoista oli Helene Mayer. *The New York Times* uutisoitiin 24.11.1933, että juutalaistaustainen miekkailija Helene Mayer tulee näillä näkymin osallistumaan olympialaisiin Saksan olympiajoukkueen riveissä. Mayer oli aikaisemmin poistettu Offenbach miekkailukerhon toiminnasta hänen juutalaisuutensa vuoksi, mutta Saksan miekkailuliitto oli ilmoittanut, että vuoden 1928 Amsterdamin olympialaisten kultamitalisti oli yhä miekkailukerhon virallinen jäsen karkottamispäätöksestä huolimatta, joten hän oli oikeutettu osallistumaan olympialaisiin.¹⁰² *The New York Times* uutisoi 27.9 julkaistussa artikkelissa Saksan täyttäneen lupauksensa noudattaa olympialaisten syrjinnänvastaisia sääntöjä kutsumalla kaksi juutalaisnaisurheilijaa olympiakarsintoihin. Yhdysvaltoihin Saksasta vuonna 1935 paenneen miekkailija Helene Mayerin lisäksi oikeus olympiakarsintoihin osallistumiseen oli myönnetty korkeushyppääjä Greta Bergmannille. Mayer ei voisi edustaa olympialaisissa mitään muuta valtiota, kuten Yhdysvaltoja, sillä hän oli edustanut Saksaa aiemmissa olympialaisissa.¹⁰³ Bergmannin ei taas annettu osallistua elokuun ja syyskuun vaihteessa järjestettyihin Saksan mestaruuskilpailuihin, mutta valtakunnan urheilukomissaarin von Tschammer und Ostenin assistentti vahvisti myöhemmin, että Bergmann saa osallistua kuitenkin olympiakarsintoihin.¹⁰⁴

Vaikka kaksi olympialaisiin pääsevää saksalaista juutalaisurheilijaa olivat molemmat naisia, heidän juutalaisidentiteettinsä oli diskurssissa heidän naispuolisuuttaan huomattavasti merkittävämpi asia. *The New York Times* uutisoi 27.10.1935 Helene Mayerin vahvistaneen, että hän oli vihdoinkin saanut Saksan urheilukomissaarin lähettämän kutsukirjeen Saksan

¹⁰¹ Boycott Of Olympics Favored By Battle. *The New York Times* 28.10.1935.

¹⁰² No Ban On Girl Fencer. *The New York Times* 24.11.1933.

¹⁰³ Wireless To The New York Times, Reich Calls 2 Jews To Olympic Team. *The New York Times* 27.9.1935.

¹⁰⁴ The Associated Press, Jewish Girl Invited To German Contest. *The New York Times* 9.8.1935.

olympiajoukkueeseen. Hän oli myös päättänyt osallistua olympialaisiin Saksan väreissä.¹⁰⁵ Berliinin olympialaisiin osallistui lopulta vajaat neljä tuhatta urheilijaa.¹⁰⁶

Mayerin päätökselle osallistua kisoihin, eritoten Saksan joukkueessa, asetettiin suurta painoarvoa boikottikeskustelussa. Asia mainittiin *The New York Times*issä useampaan otteeseen ja Mayerin päätöstä käytettiin myös hyväksi sanomalehden ulkopuolella tapahtuvissa keskusteluissa, joista uutisoitiin lehdessä. Charles H. Sherrill, joka sai osakseen paljon kritiikkiä vastustaessaan kiivaasti olympiaboikottia, totesi, ettei kenelläkään muulla urheilijalla ole Helene Mayerin päätöksen jälkeen hyvää syytä kieltäytyä osallistumasta.¹⁰⁷ Sherrillin mielessä saksanjuutalaisen urheilijan päätös osallistua kisoihin oli suurin todiste siitä, että olympialaisia ei kannattaisi boikotoida. Aineistosta ei selviä, ottiko Sherrill huomioon sen, kuinka realistista Mayerille olisi edes ollut kieltäytyä Saksan urheilukomissaarin lähettämästä henkilökohtaisesta kutsusta.

Helene Mayer ja Greta Bergmann eivät olleet ainoita naisurheilijoita, joiden päätöksistä ja mielipiteistä uutisoitiin kesken vuosia kestäneen boikottikeskustelun. *The New York Times* uutisoi 23.10.1935 puolalaisen pikajuoksumestarin Stella Walshin mietteistä hänen palattuaan Yhdysvaltoihin Keski-Euroopan kesäkisoista. Walsh kilpaili Dresdenissä Saksan ja Puolan välisessä kilpailussa huhtikuussa. Walsh toteaa juutalaisten tilanteen Saksassa olevan erittäin huono. Hän kertoo nähneensä Dresdenin kisojen aikana, kuinka juutalaiset urheilijat joutuivat syrjityiksi ja solvatuiksi.¹⁰⁸

Walsh kertoo, että Puolan joukkueen poistuessa kisapaikalta bussilla joukko poikia osoitteli sormillaan puolalaista aitajuoksijaa Mary Friewaldia huutaen hänen nimeään sekä sanaa ”juutalainen” ennen kuin he sylkivät maahan. Walsh uskoo, että samantapainen käytös voi toistua myös kesäolympialaisissa. Hän toteaa vihaavansa tämänhetkistä tilannetta, sillä ei pidä politiikan ja urheilun sekoittumisesta. Walsh silti toivoo, että tilanne saadaan ratkaistua, jotta kaikki voivat kilpailla Berliinissä. Hän tiedostaa kuitenkin sen, että juutalaisvastaisuus näkyy

¹⁰⁵ Helene Mayer To Be In Olympics. *The New York Times* 27.10.1935.

¹⁰⁶ Kansainvälinen olympiakomitea. “Olympic Games Berlin 1936”. <https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936>.

¹⁰⁷ Helene Mayer To Be In Olympics. *The New York Times* 27.10.1935.

¹⁰⁸ Woman Athlete, Here, Fears Anti-Semitism. *The New York Times* 23.10.1935.

selkeästi Saksassa, vaikka lehdistö yrittääkin vaieta pahimmista selkkauksista.¹⁰⁹ Huolimatta siitä, että Walsh oli tietoinen juutalaisten kohtelusta, hän osallistui olympialaisiin.

Keith Rathbone toteaa, että osa tutkijoista on jälkikäteen yrittänyt luokitella Berliiniin osallistuneita ja olympialaisia kritisoineita urheilijoita kahteen eri kategoriaan: fasistinen ja antifasistinen urheilija. Kyseinen yleistys ei kuitenkaan huomioi niitä moninaisia syitä, joiden vuoksi tai joista huolimatta urheilijat osallistuivat Berliinin olympialaisiin.¹¹⁰ Olen samaa mieltä Rathbonen kanssa siitä, että urheilijoiden luokittelu tällä tavalla ei ole järkevää, sillä tiedämme niin vähän yksittäisten urheilijoiden mielipiteistä ja heidän päätöksiinsä vaikuttaneista taustatekijöistä. Jos kaikki Berliiniin matkanneet urheilijat luokiteltaisiin fasistisiksi sen takia, että he kilpailemalla osoittaisivat tukensa natsihallinnolle, silloin myös molemmat Saksaa edustavat juutalaisurheilijat, Helene Mayer ja Greta Bergmann, täytyisi luokitella fasistisiksi. Huomioimatta jää silloin konteksti, jossa molemmat naisurheilijat tekivät päätöksensä kilpailla Berliinissä ja edustaa kotimaata, joka halveksi heitä vain heidän olemassaolonsa vuoksi.

2.2.2 Tidy Pickett, Louise Stokes ja ihonvärin näkyminen diskurssissa – kaksi unohdettua olympiaurheilijaa

Analysoidessa keskustelua naisten urheilusta on palkitsevaa keskittyä esille nostettuihin aiheisiin ja käytettyyn kieleen. Yhtä arvokasta on myös analysoida aiheita, joista vaietaan diskurssissa. Diskurssin ulkopuolelle jätetyt aiheet voivat kertoa paljon diskurssista ja sen sisältöön vaikuttavista tekijöistä. Feministinen kriittinen diskurssianalyysi keskittyykin juuri vallan monimutkaisten rakenteiden ja ideologian vaikutuksen ymmärtämiseen. Vaikka tutkimuksen painopiste on erityisesti sukupuolten välisten hierarkian ja epätasa-arvoisten valtasuhteiden kriittisessä tarkastelussa, sukupuoli aiheena sivuaa myös muita sosiaalisia identiteettejä, kuten seksuaalisuutta ja etnisyyttä.¹¹¹

Olympialaisten aikaista keskustelua analysoidessa huomio kiinnittyy siihen, kuinka ihonväri on yksi aiheista, jonka kanssa niin järjestäjät kuin lehdistö kamppailivat. Los Angelesin olympialaisia tutkinut Sean Dinces toteaa, että olympiakylää korostettiin eri etnisten ryhmien,

¹⁰⁹ Woman Athlete, Here, Fears Anti-Semitism. *The New York Times* 23.10.1935.

¹¹⁰ Rathbone 2020, 195, 198, 210.

¹¹¹ Lazar 2005, 1.

kansalaisuuksien ja yhteiskuntaluokkien kohtaamispaikkana, vaikka todellisuus ei ollutkaan niin ruusuinen, sillä naisurheilijoilla ei ollut pääsyä olympiakylään. Olympiakylän sisällä koettu eri urheilijoiden välinen toveruus erosi jyrkästi olympialaisten ulkopuolisesta tilanteesta. Eri ihmisryhmien väliset suhteet olivat suurlaman aikaisessa Los Angelesissa kireät ja olympialaisjärjestäjät tekivät parhaansa, jotta tilannetta ei huomioitaisi kesken olympiahuuman.¹¹²

Olympialaiset nostivat lehdistössä pintaan aiheita, jotka yleensä kierrettiin kaukaa. Lehdistö halusi keskittyä omien urheilijoidensa suoritusten ja menestyksen korostamiseen, mutta ulkomaalaisten urheilijoiden, eritoten japanilaisten, menestys merkitsi myös muiden urheilijoiden ja maiden esille nostamista. Lehdistön kuvaukset japanilaisurheilijoista olivat orientalistisia. Japanilaisurheilijat olivat periksiantamattomia ja määrätietoisia, mutta samanaikaisesti myös eksoottisia ja mystisiä. Ulkomaalaisten urheilijoiden huomiota herättävä menestyminen herätti yhdysvaltalaisissa huolta, joten lehdistö vakuutteli lukijoitaan Yhdysvaltain paremmuudesta. Yhdysvaltain paremmuuden todistelun lisäksi lehdistölle jäi tehtäväksi myös vakuuttaa ihmiset, toisin sanoen valkoinen keski- ja yläluokka, siitä, että heidän asemansa yhteiskunnassa oli edelleen vakaa huolimatta muiden menestyksestä ja suurlamasta.¹¹³

Yhdysvaltalaisurheilijoilta odotettiin olympialaisissa paljon. Heidän tehtävänä oli edustaa Yhdysvaltoja ja korostaa toiminnallaan amerikkalaisen elämän paremmuutta. Tämän lisäksi olympialaisten ja muun urheilun merkitys Yhdysvaltain kansalliselle identiteetille oli kiistaton. Naisten näkökulmasta olympialaiset olivat reitti koko kansan tietoisuuteen. Olympialaisten ulkopuolella naisten urheilu oli vielä kehitysvaiheessa, sillä naisten viralliset urheiluliigat, palkintorahat ja koulujen urheiluohjelmat olivat joko olemattomia tai vielä kehitysvaiheessa.¹¹⁴ Olympialaiset toivat monet urheilijat kuitenkin koko kansan tietoisuuteen.

On kuitenkin kyseenalaistettava oletus siitä, että olympialaiset olisivat olleet jokaiselle naisurheilijalle tasa-arvoinen kokemus. Joukkotiedotusvälineiden vaietessa ihonväriin liittyvistä uutisaiheista ja tummaihoisten urheilijoiden kokemuksista, vähemmistöryhmien

¹¹² Dinces 2005, 147–149.

¹¹³ Welky 2008, 45–46, 53–54.

¹¹⁴ Keys 2004, 165; Dyreson 2003, 441.

sanomalehdet pitivät huolen siitä, että jokainen olympiaurheilija pääsi osaksi olympialaisten aikaista keskustelua edes jollain tavalla. Yhdysvaltain mustan väestönosan ylläpitämät sanomalehdet kritisoivat olympialaisia nostamalla pinnalle tummaihoisten olympiaurheilijoiden kohtelun ja antoivat tunnustusta niille urheilijoille, jotka jäivät diskurssin ulkopuolelle suuremmissa sanomalehdissä, kuten *The New York Times*issä.¹¹⁵

Aineistossa urheilijoiden ihonväriä ei huomioitu kuin kuvaillessa urheilijaa. Saksalaista naismiekkailijaa, Helene Mayeria, kuvailtiin viehättäväksi blondiksi; taas tummaihoista 100 metrin kultamitalia voittanutta Eddie Tolania kuvattiin suurenmoisen suorituksen tehneeksi Detroitin mustaksi pojaksi.¹¹⁶ Diskurssissa käytetyllä kielellä ja diskurssissa käsitellyillä aiheilla oli voimaa joko ylläpitää tai pyrkiä haastamaan olemassa olevia epätasa-arvoisia rakenteita. *The New York Times* muiden suurempien sanomalehtien rinnalla teki siis tietoisien päätöksen, kun se vaikenä lähes kokonaan ihonväriin liittyvistä aiheista olympialaisten aikana.

Tämä hiljaisuus johti siihen, että kaksi naisolympiaurheilijaa katosivat täysin uutisdiskurssista olympialaisten aikana. Chicagolainen Tidye Pickett ja bostonilainen Louise Stokes olivat kaksi ensimmäistä koskaan Yhdysvaltain olympiajoukkueeseen valittua tummaihoista naisurheilijaa.¹¹⁷ Pickett ja Stokes nousivat suuremman yleisurheilukansan tietoisuuteen aikana, jolloin tummaihoisten naisurheilijoiden mahdollisuudet urheilla ja menestyä olivat huomattavasti valkoihoisten naisurheilijoiden heikompia. Tummaihoiset naiset työskentelivät valkoihoisia naisia useammin kotitalouksissa palvelijoina ja maatalousalalla. Samanaikaisesti monet yritykset olivat taas valmiita sponsoroimaan urheilijoita. Esimerkiksi Babe Didriksonin työpaikka tuki Didriksonia maksamalla hänen valmennuksensa, urheiluvälineet ja osan matkakuluista sekä kilpailumaksuista.¹¹⁸

Naiset karsivat pääsystä Yhdysvaltain olympiajoukkueeseen juuri ennen olympialaisia heinäkuussa Chicagossa järjestetyissä karsinnoissa.¹¹⁹ Chicagon karsinnoista uutisoitiin *The New York Times*issä 17.7.1932. Kyseessä oli Amatööriurheiluliiton yleisurheilukilpailu, jonka

¹¹⁵ Dinces 2005, 151–153.

¹¹⁶ Arthur J. Daley (Special to The New York Times), Tolan U.S. Equals the World Record In Olympic Victory, *The New York Times* 2.8.1932; Associated Press, Miss Preiss Takes Women's Foils Title. *The New York Times*, 5.8.1932.

¹¹⁷ Lansbury 2014, Chapter 2: "The Tuskegee Flash". Alice Coachman and the Challenges of 1940s U.S. Women's Track and Field, The Road to Tuskegee, sähköinen aineisto.

¹¹⁸ Gissendanner 1996, 172–173

¹¹⁹ Pruter 2017, 243.

tulosten perusteella valittiin urheilijat naisten yleisurheilujoukkueeseen. Ainakin tämä vaikutelma jäi uutisoinnista, vaikka totuus olikin toisenlainen. Naisten 100 metrin juoksukilpailutuloksen perusteella olympiajoukkueeseen valittiin kuusi henkilöä maaliintulojärjestyksessä: Ethel Harrington (1. sija), Wilhelmina Von Bremen (2. sija) Elizabeth Wild (3. sija), Louise Stokes ja Mary Carew (jaettu 4. sija) ja Tidye Pickett (6. sija). Uutisessa mainitaan vielä erikseen, että kolme parasta 100 metrin juoksijaa ansaitsevat paikan 100 metrin juoksukilpailuun ja kolme muuta 4x100 metrin viestikilpailuun.¹²⁰

Jos olympiajoukkuevalinta olisi tehty ainoastaan uutisessa luvutulla tavalla, olisivat Tidye Pickett ja Louise Stokes juosseet viestikilpailussa Los Angelesissa. Olympiakultaa napanneen viestijoukkueen kokoonpanoon eivät lopulta mahtuneet kumpikaan urheilijoista. Olympiakultaa Yhdysvalloille toivat Mary Carew, Evelyn Furtsch, Annette Rogers ja Wilhelmina Von Bremen.¹²¹ Kaksi juoksijaa herättävät välittömästi huomiota: Evelyn Furtsch ja Annette Rogers. Kumpaakaan heistä ei valittu Chicagon olympiakarsinnoissa juoksujoukkueeseen. Kahdesta urheilijasta ainoastaan Annette Rogers mainitaan karsintojen tuloksia käsittelevässä uutisessa, sillä Rogers sai paikan olympiajoukkueeseen pituushyppytuloksensa perusteella.¹²² Tidye Pickettin uraa Gerald R. Gemsin toimittamassa teoksessa *Before Jackie Robinson: The Transcendent Role of Black Sporting Pioneers* (2017) käsittelevä Robert Pruter toteaa, että olympiakarsinnoissa kaatumisen vuoksi seitsemänneksi jäänyt huippujuoksija Evelyn Furtsch valittiin viime hetkellä olympiajoukkueeseen vaikutusvaltaisen naisten olympiajoukkueetta saattaneen henkilön vaatimuksesta.¹²³

Tidye Pickett ja Louise Stokes tekivät historiaa, mutta olympialaisiin osallistuminen oli kaksikolle samanaikaisesti karvas muistutus Yhdysvaltain mustan väestönosan kokemasta rotusyrjinnästä ja häirinnästä. Olympiajoukkueen yöpyessä hotellissa Denverissä, Coloradossa, Pickett ja Stokes eivät saaneet osallistua joukkueelle osoitetulle juhlaillalliselle ihonvärinsä takia, vaan heidät ohjattiin syömään illallinen jaetussa huoneessa.¹²⁴ Koko kansan tietämykseen tulevissa olympialaisissa nouseva Babe Didrikson taas häiritsi Pickettiä ja Louisea kaatamalla heidän päälleen jääkylmää vettä kaksikon levätessä junamatkan aikana.

¹²⁰ Associated Press, Five First Places to Miss Didrikson. *The New York Times* 17.7.1932.

¹²¹ Arthur J. Daley (Special to the New York Times), Zabala, Argentina, Wins the Marathon; Sets Olympic Mark. *The New York Times* 8.8.1932.

¹²² Associated Press, Five First Places to Miss Didrikson. *The New York Times* 17.7.1932.

¹²³ Pruter 2017, 243.

¹²⁴ Pruter 2017, 244.

Didriksonia pidettiin yleisesti epämiellyttävänä joukkuekaverina hänen toimintansa takia, sillä hän häiritsi myös muita joukkuekavereita. Didrikson tunnettiin myös suurena kehuskelijana. Hän piti itseään muita urheilijoita parempana ja provosoi joukkuekavereitaan toistuvasti toteamalla, että voisi päihittää heidät helposti. Jälkikäteen Didriksonin ystävät ja joukkuekaverit ovat kommentoineet Didriksonin käyttäneen säännöllisesti herjaavaa kieltä sekä toimineen väkivaltaisesti tummaihoisia ihmisiä kohtaan.¹²⁵

Tutkijat eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen siitä, johtuiko Pickettin ja Stokesin putoaminen viestijoukkueesta rotusyrjinnästä vai oliko kyseessä taktinen päätös. Erityisesti Louise Stokesin putoaminen viestijoukkueesta herätti keskustelua, sillä Stokesin pudotessa viestijoukkueesta hänen kanssaan olympiakarsinnoissa jaetulle neljännelle sijalle juossut Mary Carew valittiin kuitenkin viestijoukkueeseen.¹²⁶ Osa aikalaisista, kuten mustan väestönosan sanomalehdistö, kritisoi pudotuspäätöstä.¹²⁷

Sean Dincesin mukaan sanomalehdet eivät voineet kuitenkaan kritisoida olympialaisia liian aggressiivisesti, sillä se olisi vaikuttanut negatiivisesti vähemmistöryhmien ja vähemmistöihin kuuluvien urheilijoiden asemaan Los Angelesissa olympialaisten ulkopuolella. Los Angelesin olympialaisten ympärillä vallitsi vahva retoriikka olympialaisista monietnisenä ja monikansallisena kohtaamispaikkana, jossa urheilijat kohtaavat toisensa tasa-arvoisina. Virallisesta retoriikasta irtaantuminen ei ollut helppoa, joten moni vähemmistölehti ei nostanut vahvasti esille olympialaisiin liittyviä ongelmia.¹²⁸ Ongelmakohtia ei nostettu myöskään esille *The New York Timesissä*, mikä ei ole yllättävää. Myöskään päätöstä pudottaa Pickett ja Stokes viestijoukkueesta juuri ennen kilpailua ei huomioida *The New York Timesissä*. Pickett ja Stokes mainitaan olympiakarsintojen aikana kahdessa eri artikkelissa,

¹²⁵ Gissendanner 1996, 173; Soifer 1996, 250.

¹²⁶ Gissendanner 1996, 173; Dinces 2005, 152–153.

¹²⁷ Tidye Pickettin ja Louise Stokesin kokemuksista ja olympiaviestijoukkueesta putoamisesta uutisoivat esimerkiksi *The Washington Tribune* ja *Atlanta Daily World*. Molempien sanomalehtien uutisoinnissa kyseenalaistettiin erityisesti Mary Carewin valinta naisten viestijoukkueeseen Louise Stokesin edellä. Sanomalehdissä spekulointiin, pudotettiin Pickett ja Stokes lopulta viestijoukkueesta rotusyrjinnän vuoksi. *Atlanta Daily Worldissa* mainittiin rotusyrjintäkeskustelun yhteydessä myös Stokesin ja Pickettin olympiajoukkueoveri Babe Didrikson, jonka sanottiin vastustaneen Stokesin ja Pickettin kanssa harjoittelua. Ks. esim. Say Color Barred Girl Track Stars. *The Washington Tribune*, 19.8.1932; The Associated Negro Press, Colored Girls Not Allowed to Take Part in Olympics; They Get Expenses Free of Charge. *Atlanta Daily World*, 11.8.1932; Charles Isaac Bowen (for the Associated Negro Press), Writer Summarizes Activities of Bronze Athletes Throughout Realm of Fervid Sports. *Atlanta Daily World*, 29.8.1932.

¹²⁸ Dinces 2005, 153.

joissa heidät listataan osana olympiajoukkuetta.¹²⁹ He eivät siis alkujaankaan olleet merkittävä osa naisten urheilusta käytävää keskustelua, mutta olympialaisten alkaessa he katosivat lopulta täysin *The New York Timesin* uutisoinnista.

Neljä vuotta myöhemmin viime hetkellä Los Angelesissa naisten 4 x 100 metrin viestijoukkueesta Louise Stokesin tavoin pudotettu Tidye Pickett teki lopulta historiaa Berliinissä olemalla ensimmäinen Yhdysvaltain olympiajoukkueessa kilpaillut tummaihoinen naisurheilija. Yhdysvaltain tummaihoisten urheilijoiden, erityisesti Jesse Owensin, menestys Berliinin olympialaisissa nähtiin vastaiskuna natsien rasistiselle ideologialle.¹³⁰ Tidye Pickettin historiallinen saavutus hiipui kuitenkin taka-alalle, sillä hän putosi pois 80 metrin estejuoksukilpailusta jo semifinaalivaiheessa. Pickett ei missään vaiheessa saanut uutisoinnissa samantapaista huomioita kuin hänen tummaihoiset maanmiehensä. Pickettin olympialaisiin osallistuminen huomioitiin yhdessä virkkeessä, jossa todettiin kaikkien kolmen estejuoksuun osallistuneen amerikkalaisen naisen pudonneen 80 metrin estejuoksukilpailusta.¹³¹

2.3 Maailma kääntää katseensa kohti Berliiniä – naisurheilijat osana uutisdiskurssia

2.3.1 Rules for me, not for thee – Eleanor Holm Jarrettin putoaminen olympiajoukkueesta

Yhdysvaltain olympiajoukkue matkasi kohti Saksaa *SS Manhattanilla*. Jos Yhdysvaltain olympiaviranomaiset toivoivat, että boikottidiskurssintäyteisten vuosien jälkeen olympiajoukkueen matka kohti olympialaisia olisi ollut rauhallinen, he olivat pahasti väärässä. *SS Manhattanin* saavuttua Hampurin satamaan tieto Yhdysvaltain naisuimatahden olympiajoukkueesta putoamisesta levisi laajalle ja nopeasti. Aluksi ei ollut täyttä varmuutta siitä, miksi Eleanor Holm Jarrett oli pudotettu joukkueesta, mutta päätös herätti suurta keskustelua niin olympiajoukkueen sisällä kuin myös paikallisessa lehdistössä ja Yhdysvalloissa. Olihan kyseessä ensimmäinen kerta, kun urheilija pudotettiin joukkueesta

¹²⁹ Associated Press, Five First Places to Miss Didrikson. *The New York Times* 17.7.1932; Associated Press, Miss Didrikson, the One-Girl Track Team, Heads U.S. Squad of 16 Named for Olympics. *The New York Times* 18.7.1932.

¹³⁰ Pruter 2017, 237.

¹³¹ The Associated Press, Olympic Highlights In Events Yesterday. *The New York Times* 6.8.1936.

kesken merimatkan kisoihin. *The New York Times* uutisoi asiasta 24. päivä heinäkuuta. Artikkelissa mainitaan, että Amerikan olympiakomitean presidentti Avery Brundage oli julkaisemassaan lausunnossa todennut rouva Jarrettin rikkoneen joukkueen jäsenille asetettuja sääntöjä toistuvasti varoituksista huolimatta.¹³²

Saksalaisen lehdistön uutisoitiin puolustavan Amerikan olympiakomitean päätöstä pudottaa Eleanor Holm Jarrett olympiajoukkueesta. Päätös sai osakseen kehuja ja Jarrettin toiminta taas jyrkkää kritiikkiä, sillä naisurheilijan alkoholin- ja juhlinnantäyteisen, ajoittain elokuvatähdän toimintaa, muistuttavan elämän ei katsottu kuuluvan urheiluun.¹³³

Saksalaislehdistön tuomitessa Jarrettin toiminnan hänen joukkuekaverinsa taas vaativat, että Brundage peruu päätöksensä. Jarrettin uimajoukkueoverit tukivat Jarrettia todeten, että he ymmärsivät tarpeen rangaista Jarrettia epäsoveliaasta käytöksestä ja sääntörikkomuksesta, mutteivat pitäneet tämänhetkistä rangaistusta oikeana ratkaisuna. Heidän mielestään Jarrettista tehtiin yksistään syntipukki, vaikka matkalla oli myös muita urheilijoita, jotka käyttäytyivät sopimattomasti.¹³⁴

David Welky tekee samanlaisen huomion käsitellessään Jarrettin tapausta. Hän toteaa monen miesurheilijan käyttäytyneen samalla tapaa, mutta kukaan ei kyseenalaistanut yhtä kiivaasti heidän alkoholinkäyttöään.¹³⁵ Jarrett ei myöskään hyväksynyt Brundagen päätöstä, vaan hyökkäsi kiivaasti sitä vastaan. Hän puolusti omaa toimintaansa toteamalla, että laivalla oli ainakin sata muuta urheilijaa, jotka rikkoivat jotakin heille asetettua sääntöä yhdeksän päivää kestäneen matkan aikana. Hän totesi lausunnossaan laivan baarin olleen auki myöhään myös urheilijoille, joten hän ei voinut ymmärtää, kuinka Amerikan olympiakomitea oli odottanut urheilijoiden pysyttävänsä erossa alkoholista koko matkan ajan.¹³⁶ Jarrett kritisoi myös Yhdysvaltain olympiajoukkueen mukana matkaavien virkamiesten toimintaa, sillä Avery Brundagen tuomitessa hänen alkoholinkäyttönsä, viettivät virkamiehet Jarrettin mukaan enemmän aikaa cocktailjuhlissa kuin urheilijoiden seurassa.¹³⁷

¹³² Arthur J. Daley (wireless to the New York Times), Eleanor Holm Jarrett Dropped From Olympic Team For Breaking Training Rules. *The New York Times* 24.7.1936.

¹³³ Albion Ross (wireless to the New York Times), Reich Press Backs U.S. Body's Action. *The New York Times* 25.7.1936.

¹³⁴ The Associated Press, Mrs. Jarrett's Plea Denied, but She Is In Berlin Hopeful Of Another Chance. *The New York Times* 25.7.1936.

¹³⁵ Welky 2008, 58–59.

¹³⁶ The Associated Press, Star's Attack Bitter. *The New York Times* 26.7.1936.

¹³⁷ The Associated Press, Text of Mrs. Jarrett's Statement. *The New York Times* 26.7.1936.

Avery Brundage ei ikinä perunut päätöstään, mutta Jarrett päätti jäädä Berliiniin seuraamaan kisoja tästä huolimatta. Hänet rekrytoitiin olympialaisten ajaksi urheilutoimittajaksi.¹³⁸ Keskustelu Jarrettin pudottamisesta olympiajoukkueesta ei kuitenkaan loppunut olympialaisten alkaessa virallisesti, vaan Avery Brundage jatkoi toimintaansa toteamalla, että Jarrett oli nyt myös rikkonut AAU:n sääntöjä eikä täten saa osallistua olympialaisten jälkeen järjestettäviin amatöörikilpailuihin Euroopassa. Brundagen mukaan Jarrett oli hyödyntänyt olympiajoukkueesta putoamisesta saamaansa julkisuutta omaksi hyväkseen, mikä oli kiellettyä. Vaikka Jarrett ei ollut suunnitellut osallistuvansa kisoihin Euroopassa olympialaisten jälkeen, ei hän ollut iloinen Brundagen lausunnosta. Hän ei uskonut, että Brundage voisi henkilökohtaisesti riistää hänen amatööristatuksensa Amerikassa ilman virallista AAU:n kuulemistilaisuutta.¹³⁹

David Welky toteaa, että lopulta osa yhdysvaltalaisesta lehdistöstä kohteli Jarrettia samalla tapaa, miten he olivat kohdelleet Los Angelesin olympialaisiin osallistuneita naisurheilijoita. Olympiauutisoinnissa hyödynnettiin Jarrettin kuvia, joissa hän poseerasi hymyillen uima-asussaan, vaikka Jarrett ei päässyt kisaamaan Berliinissä. Toisin kuin miespuoliset olympiaurheilijat Jarrett oli lehdistön silmissä hento ja mielialaltaan ailahteleva.¹⁴⁰ Samanlaisia ajatuksia löytyy myös tutkimuksen aineistosta. *The New York Times* julkaisi 1.8.1936 urheilutoimittajalle lähetetyn kirjeen, jossa kritisoitiin avoimesti Jarrettin toimintaa seuraavin sanoin:

America enjoys a leading place in the world of sports and it should not allow moving-picture stunts to be injected into *the manly festival of the Olympics*. [-] There seems to be too much of a growing tendency to tolerate defiance of rules from “the pretty, moving, picture type of face”.¹⁴¹ [lihavointi ja kursivointi: Milla Hukkanen]

Valitusta lainauksesta käy ilmi, kuinka kirjoittaja kokee, että Jarrett on omalla toiminnallaan tahrinut niin Yhdysvaltain maineen maailman parhaana urheilumaana kuin myös olympialaisten maineen. Jarrettia kuvataan elokuvatähtimaiseksi kaunottareksi, joka yrittää

¹³⁸ The Associated Press, Mrs. Jarrett Joins Host Of Writers At Olympics. *The New York Times* 28.7.1936.

¹³⁹ The Associated Press, Brundage Expels Mrs. Jarrett Anew. *The New York Times* 9.8.1936.

¹⁴⁰ Welky 2008, 59.

¹⁴¹ Letters to the Sports Editor, The Mrs. Jarrett Case. *The New York Times* 1.8.1936.

ulkonäkönsä avulla päästä pälkähästä. Kirjeen kirjoittaja valitsemani lainauksen ulkopuolella toteaa myös, että on parempi ylläpitää tiukkoja sääntöjä ja kunnioitusta olympialaisia kohtaan, vaikka se merkitsisi mitalin menetystä olympialaisissa. Reaktio on päinvastainen verrattuna monien urheilutoimittajien kommentteihin. Welky toteaa useiden toimittajien vaatineen Jarretin takaisinpääsyä joukkueeseen niin kauan kuin hänen uintisuorituksensa tuovat kunniaa ja menestystä Yhdysvalloille.¹⁴²

Uimatähteä jäätiin kaipaamaan myös aineistossani, sillä 12.8. julkaistussa uimalajeja käsittelevässä artikkelissa mainitaan, että Jarrettia oli pyydetty kommentoimaan alankomaalaisen Dina Senffin uima-aikaa ja omia hypoteettisia mahdollisuuksiaan päihittää Senff kilpailussa. Jarretin sanotaan uineen kevään harjoituksissa 100 metrin selkäuuintimatkan aikaan 1:14.7. Senffin ajaksi kirjattiin selkäuinnin 100 metrin karsinnoissa 1:16.2 ennen kuin se muutettiin jälkikäteen. Senffin aika olisi alittanut Jarretin maailmanennätysajan 1:16.3.¹⁴³ Artikkelista jää sellainen vaikutelma, että selkäuuintitähteä kaivattaisiin kipeästi olympialtaaseen, sillä yhdysvaltaisnaiset eivät menestyneet uimakilpailussa viime olympialaisten tavoin.

2.3.2 Naisurheilijoiden saavutusten merkitys ideologisessa kamppailussa Berliinin olympialaisissa

Berliinin olympialaisissa oli 129 eri kilpailua, joihin osallistui yhteensä 3963 urheilijaa, joista 331 oli naisia.¹⁴⁴ Toisin sanoen naisurheilijoiden osuus olympiaurheilijoista oli 12,0 prosenttia. Naiset osallistuivat viiteentoista kilpailuun: kuusi yleisurheilukilpailua, kaksi uimahyppykilpailua, florettikilpailu, naisten telinevoimistelujoukkuekilpailu ja viisi uintikilpailua.¹⁴⁵ Saksa oli kisojen ehdoton mitalikuningatar voittamalla 101 mitalia. Yhdysvallat olivat mitalitaulukossa toisena voitettuaan 57 mitalia.¹⁴⁶ Yhdysvaltalaisnaisille Berliinin olympialaiset eivät olleet kotikisojen tapainen kultajuhla. Viidestätoista naisten

¹⁴² Welky 2008, 59.

¹⁴³ Albion Ross (wireless to the New York Times), U.S. Divers Sweep First Three Places As Japanese Clip World Relay Mark. *The New York Times* 12.8.1936.

¹⁴⁴ Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936". <https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936>.

¹⁴⁵ Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936. Results". <https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/results>.

¹⁴⁶ Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936. Medals". <https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/medals>.

kilpailusta Yhdysvallat voittivat ainoastaan neljä kilpailua: 100 metrin juoksu (Helen Stephens), 4x100 metrin viestijuoksu, 3 metrin ponnahduslauta (Marjorie Gestring) ja 10 metrin kerroshypyt (Dorothy Poynton-Hill).¹⁴⁷ Los Angelesissa yhdysvaltalaisnaiset voittivat yksitoista kultamitalia neljästätoista käydystä kilpailusta.

Olympiaautisoinnissa uutuuksena Los Angelesin kisoihin verrattuna olivat *The New York Timesissä* julkaistut uutistoimisto Associated Pressin tuottamat lyhyet ”Olympic Highlights In Events Yesterday” -artikkelit, joissa käytiin läpi olympialaisten edellisen päivän kohokohtia. Artikkelit on jaettu lajien perusteella alaotsikoihin. Jokaista kilpailua kuvataan yleensä yhden virkkeen verran. Esimerkiksi naisten keihäänheiton finaali tiivistetään 3.8.1936 julkaistussa artikkelissa yksinkertaisesti sanoin: ”Americans outclassed in women’s javelin throw, final won by Miss Hilde Fleischer of Germany.”¹⁴⁸ Artikkeleissa huomioidaan lyhyesti aina yhdysvaltalaiskilpailijoiden suoritukset, vaikka he eivät olisi voittaneetkaan mitään.

Los Angelesin olympiaautisoinnista tuttu epävirallinen pistetaulukko teki paluun Berliinin olympialaisten aikana. Tällä kertaa epävirallisessa pistetaulukossa huomioitiin kuitenkin myös naisten yleisurheilusuoritukset. 4.8.1936 julkaistussa artikkelista, josta yleisurheilun pistetaulukko löytyy, todetaan, että jos naisten urheilutuloksia ei laskettaisi mukaan, johtaisivat Yhdysvallat selvällä piste-erolla. Naisten urheilun mukaan laskemisen vuoksi Saksa oli pistetaulukossa ykkösenä, 47.25 pisteellä, ja Yhdysvallat niukasti toisena 46 pisteellä.¹⁴⁹ Toteamuksesta jää vaikutelma siitä, että yhdysvaltalaislehdistö olisi mieluiten jättänyt naisten urheilulajit pistetaulukon ulkopuolelle, sillä yhdysvaltalaisnaiset eivät menestyneet saksalaisten tavoin yleisurheilulajeissa. Koska kyseessä oli epävirallinen pistetaulukko, eikä Kansainvälisen olympiakomitean pistelaskenta, jää epäselväksi, kuka on päättänyt, että myös naisurheilijoiden suoritukset huomioidaan pisteidenlaskennassa. Epävirallisen yleisurheilupistetaulukon lisäksi *The New York Timesin* olympiaautisoinnista löytyi myös uintilajien, eli uimahyppyjen ja uimakilpailujen, pistetaulukot. Kyseisiä pistetaulukkoja oli kaksi, sillä taulukot oli eritelty sukupuolen mukaan.¹⁵⁰

¹⁴⁷ Kansainvälinen olympiakomitea. ”Olympic Games Berlin 1936. Results”.

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/results>

¹⁴⁸ The Associated Press, Olympic Highlights In Events Yesterday. *The New York Times* 3.8.1936.

¹⁴⁹ Arthur J. Daley (wireless to the New York Times), Owens Captures Olympic Title, Equals World 100-Meter Record. *The New York Times* 4.8.1936.

¹⁵⁰ Albion Ross (wireless to the New York Times), U.S. Divers Sweep First Three Places As Japanese Clip World Relay Mark. *The New York Times* 12.8.1936.

Olympialaisia käsittelevät artikkelit sisältävät Los Angelesin kisojen uutisoinnin tavoin valokuvia niin mies- että naisurheilijoista, mutta neljän vuoden aikana on tapahtunut osittainen muutos valituissa valokuvissa. Artikkeleissa käytetään yhä valokuvia, joissa naisurheilijat poseeraavat kameralle urheilusuorituksen ulkopuolella. Yhdessä valokuvassa on esimerkiksi kuvattuna kolme naisuimaria, Katherine Rawls, Bernice Lapp ja Olive McKean, jotka istuvat vierekkäin uimapuvuissaan.¹⁵¹ Artikkeleissa käytettiin kuitenkin enemmän valokuvia, jossa urheilijat olivat kuvattuna kesken urheilusuorituksen. Yhdessä esimerkkivalokuvassa on kuvattuna yhdysvaltalaispikajuoksija Helen Stephens, joka juoksi 100 metrin karsinnan voittoon uudella olympiaennätys- ja maailmanennätysajalla päihittäen kanadalaisen Mildred Doldsonin.¹⁵² Valokuva ei ole laadultaan yhtä hyvä verrattuna valokuviin paikallaan seisovista tai istuvista urheilijoista. Kesken urheilusuorituksen otetut valokuvat kuitenkin lisäsivät naisurheilijoiden arvostusta, sillä fokus oli täysin heidän urheilusuorituksessaan eikä ulkonäössään.

Yhdysvaltalaisnaiset eivät olleet Berliinin olympialaisten dominoiva voima, vaan saksalaisnaiset osoittivat paremmuutensa. Saksalaisten naisurheilijoiden loisto olympialaisissa oli pidemmän työn tulos, vaikka natsi-ideologiassa naisille luotu paikka löytyikin pääasiallisesti kodin sisältä, sillä heidän oletettiin hoitavan ja kasvattavan vahvoja lapsia, jotka olisivat valmiita puolustamaan isänmaataan. Urheilu oli kuitenkin merkittävä osa terveen kehon ylläpitoa. Terve kansa oli ylivoimainen kansa.¹⁵³ Olympialaiset olivat siis mahdollisuus osoittaa muulle maailmalle, että saksalainen kansakunta ja urheilijat olivat muita parempia ja kyvykkäämpiä. Tämän propagandavoiton saavuttamiseen tarvittiin myös naisia.

David Welkyn mukaan naisurheilijoiden arvostus näkyi myös yhdysvaltalaisessa lehdistössä. Naisten osallistumista olympialaisiin ei kyseenalaistettu enää yhtä paljon. Sen sijaan Welky on huomannut, että lehdistö jäi kaipaamaan Babe Didriksonin tapaista moniosaajaa.¹⁵⁴ Naisurheilijoiden arvostuksen kasvusta huolimatta aineistosta käy ilmi, että vanhentuneet ja stereotyyppiset uskomukset naisten käyttäytymisestä ja urheilun aiheuttamasta paineesta naisten henkiselle hyvinvoinnille vaikuttivat vielä uutisointiin. Yksi suurimpia pettymyksiä

¹⁵¹ Arthur J. Daley (wireless to the New York Times), U.S. Makes Grand Slam. *The New York Times* 9.8.1936.

¹⁵² Arthur J. Daley (wireless to the New York Times), Owens Captures Olympic Title, Equals World 100-Meter Record. *The New York Times* 4.8.1936.

¹⁵³ Krüger 2013 (2003), 71, 73.

¹⁵⁴ Welky 2008, 58.

Saksalle olympialaisissa oli viestikapulan putoaminen naisten 4x100 metrin viestifinaalissa. Saksan joukkuetta pidettiin ennen finaalia ehdottomana ennakkosuosikkina, mutta varma kultajuhla vaihtui hetkessä itkuntäyteiseen pettymykseen, kun viestikapula tippui maahan kapulanvaihdossa. *The New York Timesin* urheilutoimittaja Frederick T. Birchallin artikkelissa Saksan viestijoukkueen naisten, joita artikkelissa kutsutaan tytöiksi, todetaan todistaneen jokaiselle katsojalle, että he ovat oikeita naisia eivätkä ainoastaan naispuolisia urheilijoita, sillä viestijoukkue käyttäytyi hysterisestisesti kentällä pudottuaan kilpailusta. Itkevät naiset saatettiin Hitlerin luokse lohdutettavaksi.¹⁵⁵

Naiskilpailijoiden kuvaaminen hysterisiksi tukee vanhentunutta käsitystä naisten kyvyttömyydestä kestää kilpaurheilun aiheuttamaa painetta.¹⁵⁶ Uskomus naisten ja miesten välisten sukupuolisten erojen ulottumisesta myös persoonallisuuteen ja käytökseen vahvisti ajatusta siitä, että naiset olivat miehiä tunteellisimpia, jolloin liika tunteellisuus heikensi naisten kykyä käsitellä kilpaurheilussa tapahtuvia pettymyksiä.¹⁵⁷ Kylmähermoisenkin naisurheilijan odotettiin jossakin vaiheessa murtuvan paineen alla, koska se oli naisille luonnollista.

Yhdysvaltalaiset naiset menestyivät parhaiten uinnissa ja uimahypyissä. He nappasivat kolmoisvoiton 3 metrin ponnahduslautakilpailussa ja kaksoisvoiton 10 metrin kerroshypyissä.¹⁵⁸ Uinnin puolella tulokset eivät olleet yhtä hohdokkaita, mutta Yhdysvallat saivat silti kolme pronssia.¹⁵⁹ Yhdysvaltalaisnaisten menestys tarkoitti myös kasvavaa uutisointia. Los Angelesissa dominoivia yhdysvaltalaisnaisia kuvailtiin merenneidoksi. Nyt Berliinissä 3 metrin ponnahduslautakilpailussa kultaa ja hopeaa voittaneet Marjorie Gestring ja Katherine Rawls saivat uuden lempinimen. Heitä kutsuttiin pikkukaloiksi, koska he olivat ketteriä eivätkä rikkoneet vedenpintaa sukeltaessaan uima-altaaseen toisin kuin painavammat kilpailijat, jotka sukeltaessaan uima-altaaseen saivat veden vaahtoamaan. Uimahypyissä ja uinnissa kilpailevien naisten ulkonäköön keskityttiin myös yleisurheilijoita enemmän. Pronssia 3 metrin ponnahduslautakilpailussa ja kultaa 10 metrin kerroshypyissä voittanutta

¹⁵⁵ Frederick T. Birchall, Gloom Descends On Joyous Crowd As Germans Drop Baton In Relay. *The New York Times* 10.8.1936.

¹⁵⁶ Klein 1988, 144; Schultz 2014, 76.

¹⁵⁷ Verbrugge 2012, 54.

¹⁵⁸ Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936. Diving Results." <https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/results/diving>.

¹⁵⁹ Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936. Swimming Results". <https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/results/swimming>

Dorothy Poynton-Hilliä kuvailtiin kaikkein kauneimmaksi naispuoliseksi kilpailijaksi.¹⁶⁰ 100 metrin selkäuinnin olympiakultaa voittanut Dina Senff oli taas kaunis, blondi alankomaalainen ja pronssia voittanut yhdysvaltalainen Alice Bridges oli vuorostaan kaunis, newyorkilainen tummaverikkö.¹⁶¹

Berliinin olympialaisten uutisointia analysoidessa voidaan siis huomata, että naisurheilijat olivat päässeet uusilla tavoilla osaksi urheilu-uutisointia. Yksi muutos oli epävirallinen pistetaulukko, niin yleisurheilussa kuin myös nyt uintilajeissa, jossa huomioitiin tällä kertaa miesurheilijoiden lisäksi myös naisten suoritukset. Sanomalehtiin valikoiduissa valokuvissa oli myös huomattavissa muutoksia. Naisten ulkonäköön ja kauneuteen keskityttiin yhä uutisoinnissa, mutta nyt useampi valokuva kuvasi myös naisurheilijoita kesken urheilusuurituksen. Berliinin olympialaiset eivät olleet Los Angelesin olympialaisten tapainen urheilullinen menestys Yhdysvaltain naisille. Yhdysvallat jäi kaipaamaan Babe Didriksonin tapaista moniosajaa. Berliinin olympialaisissa oli kyse paljon enemmän kuin pelkästä urheilullisesta paremmuudesta, joskin urheilullisen paremmuuden voitiin nähdä kuvaavan myös ideologista paremmuutta. Tidy Pickettin historiallista osallistumista lehdistö ei juurikaan huomionnut, mutta sen sijaan Yhdysvaltain tummaihoiset miesurheilijat, erityisesti Jessie Owens, huomioitiin uutisoinnissa. Heidän menestyksensä nähtiin olevan vastaisku natsismille.

¹⁶⁰ Albion Ross (wireless to the New York Times), Women Divers of U.S. Score Olympic Sweep. *The New York Times* 13.8.1936.

¹⁶¹ Arthur J. Daley (wireless to the New York Times), Miss Senff Victor In Stirring Finish. *The New York Times*

3 Naisten urheilu jatkaa kehitystään olympialaisten ulkopuolella

Olympiavuodet 1932 ja 1936 olivat suurta olympiahuuman aikaa, jolloin korostuivat kisajoukkueiden olympialaisiin valmistuminen, yksittäiset urheilijat sekä urheilutulokset, eritoten maailmanennätysuoritukset. Olympialaiset olivat kuitenkin vain päälle parin viikon mittainen tapahtuma, joten pelkästään olympialaisvuosien sanomalehtiaineiston analysoiminen ei ole riittävää, vaan myös olympialaisten välistä ajanjaksoa 1933–1935 on analysoitava. Olympiavuosien välisen ajanjakson uutisoinnin tutkiminen antaa paremman ymmärryksen naisten urheilun kehityksestä kansallisesti ja kansainvälisesti. Uutisoinnin määrää tutkiessa syntyy huomioita eri urheilulajien suosion noususta ja laskusta sekä laajemmasta käydystä keskustelusta koskien muun muassa naisille sopivia urheilulajeja, naisten urheilupukeutumista sekä urheilun vaikutusta naisten fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen.

Naisten urheilumenestyksestä, urheilutapahtumista ja urheilulajien kehityksestä kiinnostunut henkilö löytää itsensä *The New York Timesin* urheiluosastolta. Kyseisen sanomalehden urheilusivuja selatessa lukija törmää lähes jokasunnuntaiseen naisten urheilua käsittelevään osioon ”Women in Sports”, joka ilmestyi vuosien 1933–1935 aikana 137 kertaa. Urheilu-uutisten kokonaismäärään verrattuna ”Women in Sports” -osio ei ole kovinkaan suuri, ja monet sen uutispätkät ovat lyhyehköjä. Osiota tutkiessa on kuitenkin mahdollista analysoida naisten urheilulajien suosiota, moninaisuutta sekä eri lajien kehitystä.

”Women in Sports” -osiota kirjoittivat pääasiassa Lincoln A. Werden ja Maribel Y. Vinson. Maribel Vinson oli taitoluistelun pronssimitalisti vuoden 1932 Lake Placidin talviolympialaisissa ja samanaikaisesti myös *The New York Timesin* ensimmäinen naispuolinen urheilutoimittaja. Naispuoliset urheilutoimittajat olivat 1930-luvulla harvassa ja he kirjoittivatkin usein ainoastaan naisten urheilusta.¹⁶² Werdenin ja Vinsonin lisäksi yksittäisiä osioita kirjoittivat Arthur J. Daley ja Kingsley Childs.

Naisten urheilun kehitys näkyi ”Women in Sports” -osiossa urheilulajien moninaisuudessa. Urheilulajit, joista uutisoitiin, olivat yhä naisille sopivina pidettyjä lajeja, joten esimerkiksi nyrkkeilystä ei uutisoitu ollenkaan. Suurta suosiota nauttivat muun muassa golf, uinti, tennis

¹⁶² Carvalho 2017, 166.

sekä maahockey. Muita kiinnostusta ja huomiota herättäviä urheilulajeja olivat koripallo, yleisurheilu, miekkailu, luistelu, uimahypyt, lacrosse ja sulkapallo. Baseball, kriketti, käsipallo ja soutaminen mainittiin myös muutamaan otteeseen.

3.1 Golfia, tennistä ja maahockeyä– keskustelu suosituista urheilulajeista ja soveliaasta urheilusta vuosina 1932 ja 1936

Vuonna 1932 *The New York Times*issä julkaistiin 832 artikkelia, jotka täyttivät asettamani hakukriteerit eli niissä mainittiin urheilun (sports) lisäksi seuraavista hakusanoista ainakin yksi: tyttö (girl/girls) tai nainen (female, woman/women). Kaikki hakukriteerini täyttävät artikkelit eivät kuitenkaan ole yhtä merkityksellisiä tutkimuksen kannalta eikä jokaisen artikkelin lukeminen läpikotaisin ole käytännöllistä aineiston laajuuden ja läpikäyntiin vaadittavan ajan vuoksi. Kyseinen aineisto voi kuitenkin kaikessa laajuudessaan olla hyödyllinen ennen kuin analysoidaan tarkemmin yksittäisiä artikkeleja. Kyseiset 832 artikkelia pitävät sisällään myös olympiauutisoinnin, joka oli yksi vuoden 1932 urheilu-uutisoinnin merkittävimmistä asioista. Koko vuoden aikana järjestettiin kuitenkin lukuisia kilpailuja niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin, joista uutisoitiin sanomalehdessä. Nämä artikkelit sisältävät vääjäämättä tutkimukselle merkittävää sisältöä, jolloin niiden analysointi on tarpeellista. Havainnollistaakseni laajemman aineiston sisältöä ja löytääkseni tarkemmalle analyysille relevanttia sisältöä olen hyödyntänyt *Gale Digital Scholar Lab* -työalustaa, jossa olen aineistoni pohjalta luonut Ngram-ohjelmistoa hyödyntäen sanapilven.¹⁶³

Kuva 1: Aineiston pohjalta luotu sanapilvi

¹⁶³ Analyysiprosessi on kuvattuna lyhyesti tämän tutkielman johdantoluvun alaluvussa ”1.4 Diskurssianalyttinen lähestymistapa, digitaalisen historian tutkimuksen työkalut ja keskeiset käsitteet”.

Lopputuloksena syntynyt sanapilvi pitää sisällään yleisimmät artikkelien otsikoissa esiintyneet termit, jotka ovat esiintyneet koko aineistoissa vähintäänkin 25 kertaa. Eniten esiintyneet termit on sijoitettu keskelle sanapilveä suuremmalla fontilla. Sanapilvestä voidaan huomata, että yleisimpiä sanoja ovat neiti (Miss) ja rouva (Mrs.). Kyseisiä titteleitä käytettiin lähes poikkeuksetta naisurheilijoista puhuttaessa. Analyysille merkittävintä ovat visualisoinnissa näkyvät suositut urheilulajit, golf, tennis, uinti ja squash. Visualisoinnissa näkyy myös useita yksittäisiä naisurheilijoita, kuten golffarit Helen Hicks, Glenna Collett Vare ja rouva Leo G. Federman (omalta nimeltään Sylvia Annenberg) sekä tennispelaaja Helen Jacobs. Heidät löytää visualisoinnista sukunimien perusteella. Visualisointi havainnollistaa varsinkin golfin ja tenniksen merkittävää asemaa naisurheilu-uutisoinnissa.

Yhdysvalloissa yläluokan naiset olivat ensimmäisiä naisia, jotka harrastivat urheilua pelaamalla tennistä tai golfia korseteissa ja pitkissä hameissa yksityisten kerhojen nurmikentillä. Golfin ja tenniksen kehitys Yhdysvalloissa lähtee liikkeelle yläluokan country clubeista, joiden toiminnan pohjalta kehittyivät ensimmäiset kansalliset tennis- ja golfkilpailut.¹⁶⁴ Tennis ja golf olivat muun muassa purjehtimisen lisäksi lajeja, joihin osallistumisen nähtiin olevan huoletonta ja sivistynyttä naisille soveltuvaa toimintaa. Kyseinen toiminta nähtiin naisille soveliaana, sillä sen ei koettu haastavan olemassa olevia käsityksiä naiseudesta ja naisellisesta toiminnasta.¹⁶⁵

Tennis ja golf olivat siten lajeja, jotka saivat myös paljon palstatilaa sanomalehdessä. Tämä ei ole mikään ihme, sillä vuonna 1932 järjestettiin useita merkittäviä, huomiota saaneita naisten tennis- ja golfturnauksia. *The New York Times*issä uutisoitiin 10. tammikuuta 1932 yhdysvaltaisnaisten golfjoukkueesta, jonka oli määrä matkata myöhemmin Englantiin kohtaamaan brittinaisten golfjoukkue toukokuussa järjestettävässä kilpailussa. Joukkueeseen valittiin koko vuoden ajan golfuutisoinnissa esillä olleita pelaajia, kuten entinen kansallinen mestari Marion Hollins, Glenna Collett Vare, Helen Hicks, Opal S. Hill, Virginia Van Wie, Leona Cheney ja Maureen Orcutt.¹⁶⁶

¹⁶⁴ Theriot 1978, 1.

¹⁶⁵ Verbrugge 2012, 50; Hargreaves 1994, 53; Erikainen 2020, 309.

¹⁶⁶ William D. Richardson, Pick Women Golfers to Invade England. *The New York Times* 10.1.1932.

Siskokset Harriet ja Margaret Curtis olivat valmiita lahjoittamaan yhdysvaltalais- ja brittigolffarien väliseen kilpailuun voittajalle luovutettavan palkinnon, mutta Naisten golfliitto, Iso-Britannian naisgolfia hallinnoiva elin, kieltäytyi siskosten tarjouksesta, vaikka vastaavassa miesten turnauksessa, Walker Cupissa, voittaja sai pokaalin. Kieltäytyminen huomioitiin myös *The New York Timesissä*, jossa julkaistiin uutistoimisto AP:n artikkeli aiheesta 27. päivä huhtikuuta.¹⁶⁷ Myöhemmin vuoden lopulla Naisten golfliitto ilmoitti sittenkin hyväksyvänsä sisarusten tarjouksen lahjoittaa pokaali turnauksen voittajalle.¹⁶⁸ Vuoden 1932 voittaja eli Yhdysvallat eivät siis saaneet mukaansa pokaalia, mutta voittaja palkittiin seuraavassa turnauksessa.

Yhdysvaltalaisen ja brittien välisen turnauksen uutisointi on mielenkiintoista, sillä uutisdiskurssi täytyy yleensä olla persoonatonta. Vaikka artikkelissa olisikin mainittu toimittajan nimi, ei artikkelin oleteta pitävän sisällään kirjoittajan henkilökohtaisia uskomuksia ja mielipiteitä. Artikkelin voisi olla nimettömästi julkaistu ja sisällöltään lähes identtinen. Persoonallisuus uutisartikkeleissa nousee esille tekstiin lisätyissä lainauksissa, joissa nousee esille myös sanomalehden ideologiasta poikkeavia mielipiteitä.¹⁶⁹ Uutisointi yhdysvaltalaisnaisten ja brittinaisten välisestä golfturnauksesta on poikkeuksellisesti persoonallista, sillä turnaukseen osallistunut Helen Hicks oli merkitty joidenkin artikkelien kirjoittajaksi.¹⁷⁰ Persoonallisuus näkyy uutisoinnissa yhdellä tapaa siten, että leipätekstissä toistuu useasti pronomini ”me”. Teksti ei siis ole enää persoonatonta, sillä Hicks on kirjoittanut artikkelin osittain kertomuksenomaisesti. Artikkelissa viitataan toistuvasti Hicksin omiin henkilökohtaisiin kokemuksiin sekä joukkueen kokemuksiin. Ensimmäinen Hicksin kirjoittama artikkeli alkaa näin:

On the eve of the international team match for women golfers *we Americans* feel confident that *we* have a very good chance of walking off with victory. Since *we* arrived at Southampton ten days ago *we Yankees* have been practicing and taking mighty good care of *ourselves*.¹⁷¹ [lihavointi ja kursivointi: Milla Hukkanen]

¹⁶⁷ The Associated Press, Golf Trophy Offered By The Curtis Sisters For Women’s Matches Is Declined By British. *The New York Times* 27.4.1932.

¹⁶⁸ The Associated Press, British Accept Cup. *The New York Times* 9.12.1932.

¹⁶⁹ van Dijk 2009, 75–76.

¹⁷⁰ Helen Hicks, Miss Helen Hicks Says Americans Have Good Chance For Victory Over British Golfers Tomorrow. *The New York Times* 20.5.1932.

¹⁷¹ Helen Hicks, Miss Helen Hicks says Americans Have Good Chance For Victory Over British Golfers Tomorrow. *The New York Times* 20.5.1932.

Lainauksesta käy ilmi, että Hicks kertoo artikkelissa asioista omasta näkökulmastaan. Artikkelissa käytetty kieli on myös puhekielimmäisempää, sillä amerikkalaisista puhuttaessa Hicks käyttää puhekielistä ilmaisua ”Yankees”. Tavallisesti uutisissa puhekielisiä ilmaisuksia ei käytetä, vaan ne ovat sallittuja ainoastaan lainauksissa.¹⁷² Artikkelissa Hicks kehuu myös avoimesti joukkuekavereidensa ja brittivastustajien taitoja. Artikkelissa ei keskitytä missään vaiheessa urheilijoiden ulkonäköön tai vaatetukseen, sillä ne eivät ole relevantteja aiheita. Sen sijaan Hicks kuvailee eri golfkenttiä, joilla he ovat ehtineet pelata.¹⁷³

Artikkelin poikkeuksellinen persoonallisuus ja uutisdiskurssin sääntöjä rikkova toiminta korostuu myös siinä, että Hicks kutsuu muita naisgolfareita ainoastaan heidän etunimillään tai etunimellä ja sukunimellä sen sijaan, että artikkelissa toistuisi muusta uutisdiskurssista tutut sanat neiti ja rouva. Helen Hicksin turnausmietteitä julkaistiin golfkisan aikana *The New York Timesissä* neljä kertaa. Yhdysvaltanaisnaisten ja brittinaisten välisen golfkilpailun jälkeen osa golfnaisista suuntasi Naisten Iso-Britannian avoimeen golfmestaruuskilpailuun, joka järjestettiin Sauntonissa, Englannissa. *The New York Timesissä* julkaistiin kilpailua käsitteleviä kirjeenvaihtaja W. F. Leysmithin kirjoittamia artikkeleja, jotka olivat sävyiltään erilaisia Hicksin artikkeleihin. Artikkelit olivat persoonattomia eikä artikkelin kirjoittajan kynänjälki näkynyt leipätekstissä mitenkään muuten kuin mainintana leipätekstin yläpuolella.¹⁷⁴

Naisgolfarien tavoin myös naistennistähdet haastoivat brittinaiset kahden maan välisessä turnauksessa. Yhdysvaltain tähdet matkasivat Wimbledonin, jossa joukkueet kohtasivat toisensa vuosittaisessa Wightman Cupissa 10. ja 11.päivä kesäkuuta. Yhdysvaltain joukkueen kokoonpanosta uutisoitiin jo 14.4.1932.¹⁷⁵ Ensitunnelmat ennen Wightman Cupin alkua olivat optimistiset. Juuri äskettäin Ranskan mestaruuskilpailuista voittajana Englantiin saapuneen Helen Wills Moodyn toivottiin olevan avain Yhdysvaltain joukkueen menestykseen. Iso-Britannian joukkueen mahdollisen menestyksen oletettiin pohjautuvan nelinpelin

¹⁷² van Dijk 2009, 76.

¹⁷³ Helen Hicks, Miss Helen Hicks says Americans Have Good Chance For Victory Over British Golfers Tomorrow. *The New York Times* 20.5.1932.

¹⁷⁴ W. F. Leysmith (Special Cable to The New York Times), Match Play Starts in England Today. *The New York Times* 30.5.1932.

¹⁷⁵ Allison Danzig, Mrs. Moody To Lead U.S. Tennis Stars. *The New York Times* 14.4.1932.

dominointiin.¹⁷⁶ Kun Wightman Cupin kokoonpanot julkaistiin, huolta herätti erityisesti Yhdysvaltain nelinpelin kokoonpanot, sillä nelinpeli ei ollut kehittynyt Yhdysvalloissa samalla tapaa mitä Englannissa, koska yhdysvaltalaisparit eivät pelaa yhdessä säännöllisesti.¹⁷⁷

Merkittävien golf- ja tennisuutisten lisäksi olympialaisten ulkopuolisessa urheilu-uutisoinnissa huomiota herättivät kahden naisgolffarin, Charlotte Gluttingin ja Virginia Van Wien, golfaamista ja elämää käsittelevät artikkelit. Charlotte Gluttingin golfuraa käsiteltiin 30.9.1932 julkaistussa artikkelissa ”Miss Glutting’s Rise In Sports Meteoric”. Kyseinen artikkeli oli naisten urheilusta käydyn keskustelun kannalta huomionarvoinen, sillä artikkeli antoi urheilusta positiivisen kuvan. Artikkelissa mainitaan, että Glutting lopetti tenniksen peluun lupaavasta tennisurasta huolimatta syksyllä 1929 ja siirtyi pelaamaan golfia. Gluttingin mainitaan noudattavan tiukkaa harjoittelurutiinia. Hänellä on myös omat käsitykset siitä, mikä on hänen golfaamiselleen ja keholleen hyödyllistä. Sen sijaan, että Glutting muiden golffareiden tavoin pyrki tiputtamaan painoa, hän on keskittynyt lisäämään lihasmassaa harjoittelemalla ahkerasti. Glutting uskoo, että painonkasvu auttaa vähentämään golflyöntien määrää.¹⁷⁸

Virginia Van Wien elämää ja golfuraa käsittelevä 2.10.1932 julkaistu artikkeli ”Miss Van Wie Noted For Fine Iron Shots” korostaa myös urheilun tärkeyttä osana terveellistä elämää sekä erityisesti golfin merkitystä Van Wien terveydelle hänen toipueensa amerikkalaista jalkapalloa pelatessaan saamastaan vammasta. Van Wie loukkaantui 11-vuotiaana pelatessaan amerikkalaista jalkapalloa poikien joukkueessa. Artikkelissa todetaan, että Van Wie oli lapsuudessaan poikamainen tyttö (tomboy), sillä hän ei suostunut leikkimään nukeilla tai osallistumaan tyttöjen juhliin. Sen sijaan hän pelasi amerikkalaista jalkapalloa. Hän pärjäsi poikien joukkueessa, mutta joutui vakavan loukkaantumisen jälkeen vaihtamaan lääkärin ehdotuksesta golfiin, sillä jalkapallon tai koripallon pelaaminen ei ollut enää mahdollista. Hän on piinaavasta selkävaivasta huolimatta yltänyt pitkälle golfurallaan.¹⁷⁹

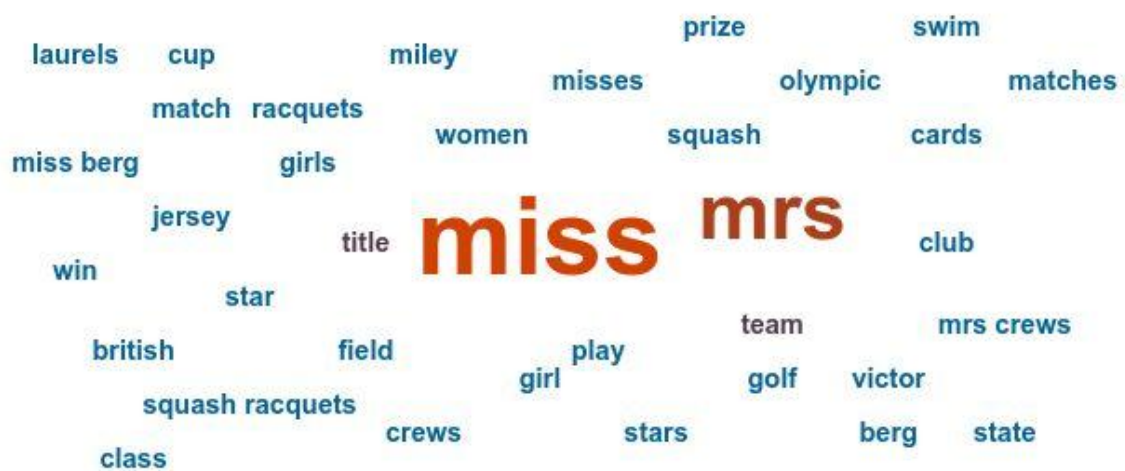
¹⁷⁶ Ferdinand Kuhn Jr. (Wireless to The New York Times), U.S. Women Stars Face English Today. *The New York Times* 10.6.1932.

¹⁷⁷ James Roach, News and Comment on Women in Sports. *The New York Times* 28.2.1932.

¹⁷⁸ The Associated Press, Miss Glutting’s Rise In Sports Meteoric. *The New York Times* 30.9.1932.

¹⁷⁹ The Associated Press, Miss Van Wie Noted For Fine Iron Shots. *The New York Times* 2.10.1932.

Vuonna 1936 *The New York Times*issä julkaistiin taas 932 artikkelia, jotka täyttävät myös vuoden 1932 artikkeleiden haussa käytetyt hakukriteerini. Lähes tuhat artikkelia pitävät sisällään myös olympia uutisoinnin sekä lähes viikoittaisen Women in Sports -osion, jossa julkaistaan lyhyehköjä, ainoastaan naisten urheilua käsitteleviä uutisia. Olen hyödyntänyt uudelleen digitaalisen historiantutkimuksen työkaluja ymmärtääkseni paremmin, mitkä aiheet ja henkilöt esiintyivät uutisoinnissa eniten. Koska olen avannut tarkemmin analyysiprosessiani johdantoluvussa, en enää tässä luvussa toista analyysiprosessiani. Aineistoni pohjalta *Gale Digital Scholar Labissa* luotu sanapilvi näyttää tältä:

Kuva 2: Aineistoni pohjalta luotu sanapilvi

Ngram-ohjelmiston avulla luodusta sanapilvestä voidaan huomata, että perinne kutsua naisurheilijoita joko neideiksi tai rouviksi ei ole hävinnyt. Vuoden 1932 urheilu-uutisoinnissa korostuivat tennis ja golf. Sama tilanne on huomattavissa myös vuoden 1936 uutisoinnissa. Golfin ja tenniksen lisäksi uiminen ja squash ovat urheilulajeja, joista on uutisoitu paljon. Visuaalisoinnista nousee esille myös kolme naisurheilijaa, jotka ovat kaikki golfaajia: Patricia ”Patty” Berg, Marion Miley ja Maureen Orcutt Crews.

Kansallisten ja alueellisten mestaruuskilpailujen lisäksi yksi merkittävimmistä naisgolfaajien turnauksista vuonna 1936 oli Curtis Cup, joka sai nimensä turnauksen voittajille pokaalin lahjoittaneiden Curtis-sisarusten mukaan. Yhdysvallat matkasivat Skotlannissa järjestettävään turnaukseen toiveikkaina, sillä heidän joukkueensa, kapteeni Glenna Collett Varen mukaan, oli vahvin ikinä ulkomaille lähetetty naisten golfjoukkue. Joukkue koostui kokeneista

ulkomaisissa mestaruuskilpailuissa ja turnauksissa pelanneita pelaajista sekä tulevista tähdistä. Yksi lähivuosina suuremman yleisön huomioon nousseista naisgolfaajista oli 17-vuotias Patricia ”Patty” Berg, joka ylsi vuonna 1935 finaaliin asti naisten kansallisessa golfmestaruuskilpailussa.¹⁸⁰ Toisin kuin vuonna 1932, ei tämän vuoden turnauksen uutisointi koostunut turnaukseen osallistuvan golfaajan huomioista ja mielipiteistä. Curtis Cupin uutisoinnista vastasi kirjeenvaihtaja W. F. Leysmith, mikä näkyi uutisten sisällön persoonattomuudessa verrattuna golfaaja Helen Hicksin persoonallisempaan ja vapaampaan kirjoitustyyliin vuonna 1932. Yhdysvallat ja Iso-Britannia päätyivät lopulta tasapeliin, mutta *The New York Times* uutisoi yhdysvaltaisnaisten tuoneen pokaalin takaisin kotiin, sillä britit halusivat pokaalin itselleen vasta silloin, kun he olivat todella voittaneet sen.¹⁸¹

Golf ja tennis jatkoivat dominointiaan urheilu-uutispalstoilla, mutta yksi laji herätti niin paljon huomiota vuonna 1936, ettei sitä voi sivuuttaa, vaikka se ei noussutkaan esiin sanapilvessä. Vuosi 1936 oli ehdoton menestysvuosi yhdysvaltalaiselle maahockeylle. Philadelphian krikettikerho isännöi kolmatta kertaa järjestettävää IFWHA:n (International Federation of Women’s Hockey Associations) maahockeyturnausta ja -konferenssia. Ensimmäisen kerran kyseinen täysin naisten järjestämä turnaus ja konferenssi järjestettiin Genevessä vuonna 1930.¹⁸² Nostan maahockeyuutisoinnin esille naisten maahockeytä 1900-luvun alkupuolella tutkineen journalistin Jo Halpinin huomioiden takia. Halpin toteaa, että IFWHA:n järjestämä maahockeyturnaus piti kiinni vahvasti amatööriyden periaatteista korostaen samalla turnauksen sosiaalista ulottuvuutta. Turnauksen päätyttyä ei virallisesti nimetty maailmanmestaria eikä turnauksen voittaja saanut pokaalia. Sosiaalisen puolen korostaminen ei kuitenkaan merkinnyt sitä, että pelaajat olisivat leikkineet kentällä. Jokainen ottelu otettiin tosissaan.¹⁸³ Liiallisen kilpailullisuuden ei haluttu dominoivan turnausta, mutta pelaajat hylkäsivät välittömästi ajatuksen siitä, että kyseessä olisi 1900-luvun alkupuolen liikunnanohjaajien kannattama leikkimäinen pelipäivä.¹⁸⁴

IFWHA:n maahockeyturnaus ja -konferenssiuutisoinnista vastasi lähes poikkeuksetta *The New York Timesin* urheilutoimittaja ja amerikkalainen taitoluistelija Maribel Y. Vinson.

¹⁸⁰ Curtis Cup Golfers Embark For England. *The New York Times* 16.4.1936; William D. Richardson, Curtis Cup Veterans Chosen With Miss Berg To Face British Women Golfers. *The New York Times* 28.2.1936.

¹⁸¹ Lincoln A. Werden, American Women Golfers Return From Britain With The Curtis Cup. *The New York Times* 2.6.1936.

¹⁸² Halpin 2024, 1079.

¹⁸³ Halpin 2024, 1077–1078, 1081–1083.

¹⁸⁴ Schultz 2014, 79.

Artikkeleissa keskitytään vahvasti turnauksen otteluiden tapahtumiin ja yksittäisten urheilijoiden, kuten englantilaisen Jane Dickinsonin, yksilötaitoihin.¹⁸⁵ Tämä eroaa monen muun urheilulajin uutisoinnista, sillä useasti jossakin vaiheessa huomio kiinnittyy yksittäisen urheilijan ulkonäköön. Maahockeyuutisoinnissa käytettiin myös paljon valokuvia. Valokuvat oli otettu joko kesken ottelun tai joukkueiden poseeratessa joukkuekuvaa varten. Vaikka Englanti nimettiin turnauksen voittajaksi Yhdysvaltojen sijoittuessa toiseksi, turnaus huomioitiin vuoden lopussa *The New York Timesin* julkaisemassa urheiluvuoden kohokohtia käsittelevässä artikkelissa. Turnaus ja konferenssi osoittivat Yhdysvaltain kyvyn isännöidä kansainvälinen maahockeyturnaus onnistuneesti. Yhdysvaltalaisjoukkueen pelillinen kehitys kolmen vuoden takaisesta Kööpenhaminan turnauksesta oli myös selkeä. Vuoden 1936 maahockeykausi nimettiin oikeutetusti kaikkein tärkeimmäksi vuodeksi naisten maahockeylle.¹⁸⁶

3.2 Naisten urheilutapahtumien ja urheiluorganisaatioiden kehityksen huomioiminen *The New York Timesissä*

The New York Timesin uutisoinnissa painottuivat usein paikalliset urheilutapaamiset ja naisten kansallisen tason urheilutapahtumat. Urheilutapahtumat olivat eri naisorganisaatioiden järjestämiä, mikä osoittaa omalta osaltaan sen, että naisten urheilun organisaatiot olivat kehittymässä pidemmälle Yhdysvalloissa. Yksi merkittävä virstanpylväs saavutettiin muun muassa helmikuussa 1933, kun yleisurheilun sisäkisoissa naiset pääsivät toimitsijan rooliin ensimmäistä kertaa kansallisella tasolla.¹⁸⁷ Myöhemmin saman vuoden toukokuussa perustettiin New Yorkin ja New Jersey'n Naisten toimitsijaliitto.¹⁸⁸

Organisaationaalista kehitystä tapahtui myös olympialaisten suhteen. Kaksi naisten komiteaa, olympiakisojen naisten uintikomitea ja naisten yleisurheilukomitea, saivat ensimmäistä kertaa vastuulleen valvoa Berliinin olympialaisiin valmistavia karsintoja. Komiteoiden vastuulle jäi myös valmentajien ja managereiden nimittäminen.¹⁸⁹ Yhdysvaltain olympiakomitea nimitti kaiken kaikkiaan 23 eri komiteaa olympialaisia varten. Komiteoista ja niiden kokoonpanoista

¹⁸⁵ Special To The New York Times, U.S. Women Bow To Scotland, 2–1. *The New York Times* 1.11.1936.

¹⁸⁶ Ks. esim. Maribel Y. Vinson (Special To The New York Times), Women's International Field Hockey Contests Start Today At Philadelphia. *The New York Times* 21.10.1936.

¹⁸⁷ Lincoln A. Werden, Women in Sports. *The New York Times* 5.3.1933.

¹⁸⁸ Lincoln A. Werden, Women in Sports. *The New York Times* 14.5.1933.

¹⁸⁹ Lincoln A. Werden, Women in Sports. *The New York Times* 17.12.1933.

uutisoitiin ainakin neljästi Women in Sports -osion ulkopuolella.¹⁹⁰ Huomattavin ero Women in Sports -osion uutisoinnin ja muun uutisoinnin välillä on se, että Lincoln Werden painottaa kahden naiskomitean nimittämisen olleen historiallinen tapahtuma. Muu uutisointi *The New York Times*issä ei huomioi naisten komiteoiden historiallista osallistumista millään tavalla.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen naisten urheilun kehityssuunta oli vielä mysteeri. Urheilu oli kaupallistumassa nopeaa tahtia ja myös naisten kiinnostus urheilun seuraamista kohtaan oli nousussa. Monet 1930-luvun olympialaistähdet elivät urheilevassa yhteiskunnassa, jossa menestyvistä urheilijoista tuli kansallisia tähtiä ja urheilun kaupallinen merkitys korostui. Samanaikaisesti kuitenkin, eritoten naisten urheilun kohdalla, amatööriurheilua ihannoitiin ja romantisoitiin.¹⁹¹ Yhdysvalloissa oli jo pitkään luotu kuvaa urheilevasta kansasta ja siten vahvasta valtiosta, jonka menestys konkretisoitui kansainvälisissä urheilukilpailuissa. Naiset pääsivät osaksi urheiluidentiteetin rakentamista vasta 1920-luvulla.¹⁹²

Naisten urheilun kehitys ei ollut ainoastaan 1900-luvun alun ilmiö, vaan osa naisista, useimmiten yläluokkaiset naiset, olivat jo 1800-luvun lopussa ottaneet osaa kerhotoimintaan ja kansallisiin kilpailuihin muun muassa tenniksessä ja golfissa. Naisten liikuntakasvatus kouluissa kehittyi 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvulle tultaessa tytöt ja naiset harrastivat erityisesti koripalloa. Monia urheilulajeja pelattiin kuitenkin muokatuin säännöin, eikä miesten säännöillä pelaamista katsottu aina hyvällä.¹⁹³

Naisten korkeakoulujen välisistä mestaruuskilpailuista uutisoitiin aika ajoittain. Naisten miekkailun mestaruuskilpailut herättivät kiinnostusta esimerkiksi vuosina 1934 ja 1935. Kuudes vuosittainen naisten korkeakoulujen välinen miekkailun mestaruuskilpailu New Yorkissa vuonna 1934 kokosi yhteen viisi korkeakoulua: New York University, Hunter College, Cornell College, Brooklyn College ja Mary College. Mary College otti osaa mestaruuskilpailuihin ensimmäistä kertaa.¹⁹⁴ Miekkailun mestaruuskilpailuista uutisoitiin vielä kilpailun päättymisen jälkeen ja uutiseen oli myös liitetty valokuva viidestä

¹⁹⁰ Name Committees For The Olympics. *The New York Times* 31.1.1934; Seven Groups Named For Olympic Games. *The New York Times* 1.2.1934; 6 Committees Announced. *The New York Times* 2.2.1934; Olympic Groups Will Meet Today. *The New York Times* 3.2.1934.

¹⁹¹ Hargreaves 1994, 113.

¹⁹² Dyreson 2003, 435, 438.

¹⁹³ Theriot 1978, 1–2.

¹⁹⁴ Women in Sports. *The New York Times* 8.4.1934.

miekkailijasta. Uutisessa pohdiskeltiin kisojen edistymistä ja yllättäviä käännteitä sen lisäksi että listattuna olivat myös kilpailujen tulokset.¹⁹⁵ Samantapaista uutisointia oli myös koskien vuoden 1935 kisoja, jotka saivat huomiota niin Women in Sports -osiossa kuin muualla *The New York Timesin* urheiluosaston sivuilla.¹⁹⁶ Uutisoinnista ja huomiosta huolimatta monet urheilulajit, kuten myös miekkailu, kärsivät korkeakoulujen välisen toiminnan vähäisyydestä, sillä harvat naisten korkeakoulut ottivat osaa koulujen välisiin kilpailuihin.¹⁹⁷

Urheilun kultaiselle vuosikymmenelle eli 1920-luvulle saavuttaessa naisten urheilua vaivasi kansallisten organisaatioiden puute. Suurin ratkaistava kysymys liittyi naisten urheilun organisoimisen järjestämiseen. Jotkut olivat valmiita pyytämään apua miesvaltaisilta organisaatioilta, kuten Amatööriurheiluliitolta (AAU). Monien miesten urheiluorganisaatioiden maine ei kuitenkaan ollut kehuttava. Miesten korkeakoulutason urheilua vaivasivat useat skandaalit, kuten lahjontaepäilyt, epäsuotuisat valmentajavallinnat sekä oppilaiden puutteellisen akateemisen osaamisen huomiotta jättäminen heidän urheilumenestyksensä takia.¹⁹⁸

Kansallinen amatööriurheiluliitto (National Amateur Athletic Federation, NAAF) perustettiin vuonna 1922. Kansallisen amatööriurheiluliiton naisjaosto koostui alkujaan naisten liikuntakasvatuksessa mukana olleista henkilöistä, mutta pian naisjaoston perustamisen jälkeen sen jäsenien taustat monipuolistuivat ja liitto väittikin edustavansa täten koko kansan naisia. Naisten urheilun haluttiin keskittyvän urheilun hauskuuteen, sen antamaan hyvinvointiin sekä joukko-osallistumiseen.¹⁹⁹

Kansallisen amatööriurheiluliiton naisosaston suurin haaste oli koulujen ulkopuolisen naisten urheilun rajoittaminen. Naisjaoston tärkeimpänä tavoitteena oli ollut sen perustamisesta lähtien pesäeron tekeminen naisten ja miesten urheilun välille. Naisjaosto vastusti naisten olympialaisiin osallistumista ja kilpaurheilua ylipäättänsä. Kilpaurheilun saama kritiikki pohjautui, joskin puutteelliseen, lääketieteelliseen tietoon kilpaurheilun vaikutuksista eritoten naisten menstuaatioon ja kykyyn tulla raskaaksi.²⁰⁰ Kilpaurheilun vastustuksen ei siis nähty

¹⁹⁵ Brooklyn College Scores at Fencing. *The New York Times* 15.4.1934.

¹⁹⁶ Maribel Y. Vinson, Women in Sports. *The New York Times* 21.4.1935; Maribel Y. Vinson, College Women's Fencing Title Annexed by Hunter Team After Close Battle. *The New York Times* 28.4.1935.

¹⁹⁷ Lincoln A. Werden, Women in Sports. *The New York Times* 23.4.1933.

¹⁹⁸ Theriot 1978, 2.

¹⁹⁹ Park, Hult 1993, 38; Theriot 1978, 3–4.

²⁰⁰ Theriot 1978, 4–5.

pohjautuvan konservatiivisiin arvoihin ja rajalliseen käsitykseen naiseudesta. Lääketiede ei kuitenkaan ollut saavuttanut konsensusta siitä, oliko urheilu naisille vaarallista. Vaikka ideana ei ollutkaan nojautua konservatiivisiin näkemyksiin naiseudesta ja naisten kyvykkyydestä kilpaurheilulla, varovainen lähestymistapa ja lopulta kilpaurheilun totaalinen vastustaminen vahvistivat kuitenkin aikaisemmin vallinnutta näkemystä urheilun ja kilpaurheilun sopimattomuudesta naisille.

3.3 Kauneus, kyvykkyys ja naiskeho uutisdiskurssin keskiössä

Merkittävien urheilukilpailujen lisäksi olympialaisten ulkopuolisesta uutisoinnista voidaan nostaa esille yksittäisiä ja toistuvia esimerkkejä diskurssissa käytetystä kielestä.

Naisurheilijoista käytetään uutisoinnissa monenlaista kieltä ja käytetty kieli vaihtelee ajoittain myös eri urheilulajien välillä. Naisurheilijoita ja naisten urheilusuorituksen uutisoinnissa korostetaan harvemmin naiskuvaa rikkovaa toimintaa, vaan vallitsevan naiskuvan mukaiset naisurheilijat saavat huomiota. Joskus yksittäiset naisurheilijat pystyvät niin taidokkaina pidettyihin suorituksiin, että heidän taitojaan ja menestystään verrataan miesten suorituksiin. Kaikki ihmiset eivät usko, että nainen kykenisi ikinä miesurheilijaa parempaan suoritukseen, mutta samanaikaisesti miesten urheilusuoritus asetetaan päämääräksi, joka pitää ylittää voidakseen olla lajinsa paras.

*The New York Times*issä uutisoitiin 25. helmikuuta New Yorkissa järjestettävästä vuotuisesta naisten squashin kutsuturnauksesta, johon oli osallistumassa ennätyksellisesti viisikymmentäkahdeksan naista. Artikkelissa mainitaan yhden kilpailijoista olevan rouva William H. Adams. Rouva Adamsin etunimeä ei kerrota, vaan hän kilpailee aviomiehensä etu- ja sukunimellä.²⁰¹ Kyseinen maininta on vain yksi esimerkki aineistosta löytyvistä naisurheilijoista, jotka eivät saa uutisointiin edes omaa nimeään, vaan heistä tiedetään ainoastaan aviomiehen nimi ja milloin missäkin urheilulajissa saavuttamansa tulos. Rouva Adamsista uutisoidaan myös myöhemmin, ja saamme tietää, että hän on voittanut turnauksen edellisenä vuonna. Squashturnausta käsittelevässä artikkelissa on myös rouva Adamsin kuva. Hänet on valokuvattu juuri ennen ottelun alkua pukeutuneena lyhythihaiseen valkoiseen paitaan ja tummaan shortsihameeseen.²⁰²

²⁰¹ Special to The New York Times, Mrs. Howe Advances in Squash Racquets. *The New York Times* 25.2.1932.

²⁰² Allison Danzig, Miss Page Scores Over Mrs. Green. *The New York Times* 11.3.1932.

Huolimatta siitä, että rouva Adams hävisi lopulta philadelphialaiselle Anne Pagelle finaalissa, rouva Adamsin suoritusta keuhuttiin suuresti. Adamsin ja Pagen välistä ottelua kuvattiin näytökseksi, jolle ei löydy vertaansa New Yorkista. Adamsin ja Pagen lyönnit olivat monipuolisia, heidän pelinsä nopeaa ja molemmat pelaajat kamppailivat rohkeasti pisteistä. Adamsin todetaan pelaavan niin taidokasta squashia, että hän kuuluisi taitojensa perusteella jopa miesten turnaukseen, sillä harva miespelaaja kykenee lyömään yhtä tarkasti ja taidokkaasti kuin Adams. Valitettavasti Adamsin osaamisen kommentointi ei loppunut tähän, vaan kappaleen loppuun lisättiin vielä maininta siitä, että huolimatta lahjakkuudesta kukaan naispelaaja ei tietenkään pystyisi pelaamaan miehiä vastaan squashia miesten pelin vaativuuden ja nopeuden takia.²⁰³ Rouva Adams ei ole ainoa naisurheilija, jonka suurenmoisia taitoja keuhataan vertaamalla heitä miehiin. Elokuussa naisten kansallisen mestaruuskilpailun nelinpelissä Alice Marble ja Marjorie Painter päihittivät Elsie Goldsack Pittmanin ja Joan Ridleyyn. Ottelua kuvattiin päivän jännittävimmäksi otteluksi. Voittoisan Alice Marblen kuvattiin lyöneen palloa ottelussa maskuliinisella voimalla.²⁰⁴

Naisurheilijan kuvaaminen niin taidokkaaksi, että hän pelaa miesmäisesti, asettaa naisurheilijan toisarvoiseen asemaan, jos samanaikaisesti muistutetaan lukijoita siitä, että nainen ei tietenkään pärjäisi miehelle, jos he pelaisivat keskenään. Jos naisurheilija pelatessaan parasta otteluaan on ainoastaan yhtä hyvä kuin samaa lajia harrastava miesurheilija, väheksytään naisurheilijan taitoja käyttämällä kyseistä vertailua. Vertailusta jää vaikutelma siitä, että ei ole väliä, kuinka taitava nainen on, sillä hän ei tule ikinä olemaan miestä parempi. Artikkelissa ”Throw Like a girl Doesn’t Mean What It Used To: Research on Gender, Language and Power” (2006) urheilun sukupuolittunutta kielenkäyttöä tutkinut Faye Linda Wachs toteaa, että tietyt sanat mielletään kuvaavan tiettyä sukupuolta. Jos miesurheilijan suoritusta kuvaisi feminiinisellä kielellä, mielletäisiin kuvaus helposti miesurheilijaa loukkaavaksi ja hänen taitojaan vähätteleväksi. Sen sijaan naisurheilijan suorituksen kuvaaminen maskuliinisella kielellä mielletään positiiviseksi asiaksi, joten naisurheilijan pitää myös tulkita kyseinen kuvaus kohteliaisuutena.²⁰⁵

²⁰³ Allison Danzig, Mrs. Adams Beaten In Stirring Match. *The New York Times* 12.4.1932.

²⁰⁴ Allison Danzig, Miss Babcock Wins From Mrs. Harper. *The New York Times* 20.8.1932.

²⁰⁵ Wachs 2006, 44–45.

Naisten oletetaan kuitenkin myös miesten tavoin olevan kunnianhimoisia ja pystyvän pelaamaan kivusta huolimatta.²⁰⁶ Helen Wills Moody voitti Ranskan tenniksen kaksinpelin mestaruuden päihittämällä finaalissa René Mathieun. Lansing Warren kirjoittaa Moodyn voittaneen, vaikka hän ei pystynytään pelaamaan itselleen tavanomaiseen tapaan, sillä hän oli viettänyt pari päivää sängyssä lepuuttamassa jalkojaan pahojen rakkuloiden takia.²⁰⁷ New Yorkissa järjestetyn squashturnauksen neljännesvälierissä rouva Green loukkasi polvensa pelissä rouva John E. Bierwirthia vastaan. Loukkaantuminen tapahtui pelin alussa, mutta Green pelasi loppuun kipeästä polvesta huolimatta. Kivusta huolimatta Green yllätti vastustajansa täysin.²⁰⁸

Maskuliinisuus näkyy diskurssissa käytetyssä kielessä, sillä uutisoinnissa käytetään kieltä, joka on stereotyyppisesti maskuliinista. Naisten osuutta Länsi-Saksan sanomalehtien urheilu-uutisoinnissa ja sanomalehtien valokuvissa tutkinut Marie-Luise Klein toteaa, että uutisoinnissa käytetty kieli, jolla kuvataan naisten urheilua, on yhä maskuliinista. Tämä johtuu siitä, että lajit, joihin naiset osallistuvat yhä useammin, olivat ennen ainoastaan miehille soveliaita, joten urheilua kuvaava kieli kehittyi maskuliiniseksi. Klein antaa esimerkiksi taisteluun liittyvä kielen yleisyyden urheilu-uutisoinnissa.²⁰⁹ Taisteluun ja sodankäyntiin viittaava kieltä käytetään myös omassa aineistossani. Esimerkiksi yhdysvaltalaisista naisgolfaria Leona Cheneytä kuvataan yhdysvaltaisnaisten golfjoukkueen parhaaksi taistelijaksi.²¹⁰

Cheneyn hävitessä Iso-Britannian avoimessa golfturnauksessa puolustavalle mestarille Enid Wilsonille kuvataan hänen taistelleen kovaa. Ottelun todetaan olleen Cheneylle vaikea kamppailu, mutta haasteista huolimatta hän taisteli kunnialla.²¹¹ Sotaan viittaavaa sanastoa esiintyy toistuvasti, sillä hyökätä-verbiä (*to invade*) käytetään jatkuvasti. Artikkeleissa mainitaan useampaan otteeseen esimerkiksi yhdysvaltalaisgolfareiden hyökkäävän Englantiin, kun puhe on naisgolfareiden matkasta Englantiin ottamaan osaa ensiksi

²⁰⁶ Klein 1988, 141.

²⁰⁷ Lansing Warren (Wireless to the New York Times), Beats Mme. Mathieu In Final, 7–5, 6–1. *The New York Times* 6.6.1932.

²⁰⁸ Allison Danzig, Miss Page Scores Over Mrs. Green. *The New York Times* 11.3.1932.

²⁰⁹ Klein 1988, 142.

²¹⁰ W. F. Leysmith (special cable to the New York Times), Last Of U.S. Stars Put Out By 3 And 2. *The New York Times* 2.6.1932.

²¹¹ Helen Hicks, Brilliant Second Shorts Helped Miss Wilson Defeat American Rival, Miss Hicks Finds. *The New York Times* 2.6.1932.

Yhdysvaltain ja Iso-Britannian naisten väliseen golfkilpailuun ja sen jälkeen Iso-Britannian avoimeen golfturnaukseen.²¹² Englantiin saapuneita yhdysvaltalaisnaisia kuvaillaan myös kauneimmiksi hyökkääjiksi sitten Lady Astorin.²¹³

Osa naisten urheilusta käydystä keskustelusta keskittyikin urheilusuoritusten sijaan urheilumenestykselle epäolennaisiin seikkoihin, kuten naisurheilijoiden ulkonäköön. Yhdessä virkkeessä mainitaan useasti naisurheilijan olevan tietyn lajin tähti tai mestari, mutta samalla myös nuorekas, kaunis tai esimerkiksi blondi. Wightman Cupin uutisoinnissa todetaan Helen Wills Moodyn varmistaneen voiton yhdysvaltalaisnaisille päihittäessään neiti Dorothy Roundin. Dorothy Roundia kuvaillaan ”hoikaksi, siroksi englantilaistytöksi”, kun taas Helen Wills Moody on ”tukeva, voimakasrakenteinen vastustaja Kaliforniasta”.²¹⁴ Pikaluistelun puolella taas parikymmppisen Louise Weigelin suoritusta kuvataan erikoisin sanoin:

The trim, beautiful Buffalo girl combined with her grace a knowledge of the designs she was cutting upon the ice to a degree that appealed to every one. She made her spins and spirals, her jumps and glides with a fawn-like grace that could not be denied, and won amidst the applause of the capacity crowd.²¹⁵

Kuvauksessa keskitytään Louise Weigelin kehoon ja hänen liikehdintäänsä enemmän kuin muita urheilulajeja käsittelevässä diskurssissa. On kuitenkin huomautettava, että mikään ei estä diskurssin painopisteen siirtymistä kohti naisten ulkonäköä ja vaatekäsittelystä huolimatta siitä, mistä urheilulajista on kyse.

3.4 Toistuvat huolet urheilun vaikutuksesta naiseuteen, vaatekäsittelyyn sekä psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin

Naisten urheilun kehityksestä huolimatta diskurssi naisten urheilun soveliaisuudesta jatkui. Kansallisen amatööriurheiluliiton naisjaosto painottikin urheilusta nauttimisen sekä hyvän luonteen ja urheiluhengen kehittämisen tärkeyttä sen sijaan, että ensisijaisesti olisi keskitytty

²¹² William D. Richardson, Pick Women Golfers To Invade England. *The New York Times* 10.1.1932

²¹³ The Associated Press, American Women Golfers Arrive In England; Voted Prettiest Invaders Since Lady Astor. *The New York Times* 12.5.1932.

²¹⁴ Ferdinand Kuhn Jr. (special cable to the New York Times), Americans Capture Wightman Cup. *The New York Times* 12.6.1932.

²¹⁵ Older Rivals Bow To Skill Of Lee. *The New York Times* 21.3.1932.

mestaruuksien voittamiseen, ennätysten rikkomiseen ja urheilumaineen kasvattamiseen. Naisten urheilussa haluttiin korostaa harrastamisen sosiaalisia puolia, eikä aina urheilumenestystä.²¹⁶ Kuten David Welky huomauttaa Yhdysvaltain vuoden 1932 olympia uutisointia käsittelevässä artikkelissaan, urheilun korostaminen sosiaalisena aktiviteettina asetti naisten urheilun kuitenkin aliarvoisempaan asemaan verrattuna miesten urheiluun. Vaikka naiset harrastivat yhä aktiivisemmin esimerkiksi tennistä, golfia ja uintia, olivat atleettisuutta ja voimaa vaativat urheilulajit yhä miesten vastuulla.²¹⁷ Naisten osallistumista urheiluun hidastuttivat pelot fyysisen rasituksen vaikutuksesta niin fyysiseen kuin psyykkiseen hyvinvointiin. Naisten ei uskottu sietävän kilpaurheilun tuomaa stressiä ja fyysistä taakkaa, vaan heidän pelättiin murenevan henkisesti.²¹⁸ Psykkisten huolien lisäksi urheilun negatiiviset vaikutukset nähtiin ulottuvan myös naisten ulkonäköön ja luonteeseen.

Kansallisen amatööriurheiluliiton voimistelukomitean puheenjohtaja Roy E. Moore piti itsestäänselvyytenä sitä, että miesvoimistelijat hoitavat voimistelussa atleettisuutta ja voimaa vaativan raskaan työn sillä aikaa, kun naisvoimistelijat keskittyvät hienostuneisiin ja voimaa vaatimattomiin liikkeisiin.²¹⁹ Taas Eunice Barnard kirjoitti *The New York Timesin* sivuilla 30.12.1934 Kansallisen opiskelijaliiton (National Student Federation) kymmenennestä vuosikokouksesta. Barnard nosti esille kokoukseen osallistuneen Bostonin yliopiston liikuntakasvatuksen dekaanin Frederick Rand Rogersin mielipiteitä naisten urheilun rajoittamisesta:

As far as athletics for women go, the less said the better. Competitive sports may be destructive of feminine grace, beauty and other qualities which produce attractive personality. [He recommended for girls] Less hockey, basketball, formal gymnastics and possibly even golf, and more swimming, dancing, skating, riding, hiking and boating.²²⁰

Täten myös naisille sopivina pidetyt urheilulajit saivat osakseen kritiikkiä. Jos kyse ei ollut liiallisesta kilpailunhaluisuudesta tai kauneushaitoista, löytyi ongelmakohtia helposti

²¹⁶ Lincoln A. Werden, Women in Sports. *The New York Times* 1.1.1933.

²¹⁷ Welky 1997, 29.

²¹⁸ Gerber 1975, 19.

²¹⁹ Lincoln A. Werden, Women in Sports. *The New York Times* 5.2.1933.

²²⁰ Eunice Barnard (special to the New York Times), E.A. Filene Urges Social Planning. *The New York Times* 30.12.1934.

esimerkiksi naisten vaatetuksesta. Naisten urheiluvaatteet olivat joko liian paljastavia tai taas liian maskuliinisia.²²¹ Naisten urheilua maailmansotien välisessä Britanniassa tutkinut historian professori Fiona Skillen toteaa, että 1920-luvulla käytiin samanaikaisesti keskustelua naisten vaatetuksesta ja urheiluun osallistumisesta. Naisten urheiluvaatteet haastoivat käsitystä naiseudesta ja siveellisyydestä.²²² Huolena oli vaatteiden epäsiiveellisyys erityisesti sekalaisen yleisön edessä.²²³ Vaikka naiset pääsivät lopulta eroon ylimääräisistä vaatekerroksista, harjoittelivat ahkerasti ja onnistuivat rikkomaan ennätyksiä, ei heidän nähty ikinä päihittävän miehiä.²²⁴

Mildred Adams pohtii 26. elokuuta 1934 *The New York Timesin* sivuilla naisten urheilupukeutumisen senhetkistä tilannetta ja historiaa artikkelissa ”From Bloomers to Shorts: An Epic Journey. On Emancipation’s Road During the Last Half Century, Women Dressed for Sport Have Worn the Garb of Growing Freedom”. Adams pohtii naisten golfasuista noussutta kohua ihmetellen, kuinka vielä 1930-luvulla onnistutaan nostamaan näinkin suuri kohu varsinkin urheilupiireissä naisten vaatetuksesta. Artikkelista selviää, että kyseisessä kohussa on kyse naisgolfaajien oikeudesta kisata shortseissa.²²⁵

The New York Timesissä uutisoitiin elokuussa useaan otteeseen naisten golfvaatetuksesta. Women’s Metropolitan Golf Association (WMGA) oli kieltänyt sen sponsoroimissa kisoissa shortsien pitämisen, mikä herätti voimakkaita ja eriäviä mielipiteitä niin eri golfkerhoilta kuin naisgolfaajilta. WMGA perusteli shortsikiellon perustuvan liiton jäsenkerhojen toivomuksiin. Konservatiivisten golfkerhojen mielestä hame oli oleellinen osa naisen golfvaatetusta, kun taas radikaalimmiksi nimitetyt golfkerhot ilmoittivat, etteivät he välitä missä asussa naiset golfaavat. Jotkut vertasivat naisten shortsien käyttöä miesten paidattomana olemiseen. Molemmat koettiin kiellettävinä pukeutumisvalintoina golfkentällä. Kaksi New Yorkin osavaltion Westchesterin piirikunnan golfkerhoa, Metropolis Country Club ja Elmsford Country Club, taas päätyivät kieltämään shortsit myös miehiltä.²²⁶

²²¹ Women’s Cricket Body Bans Male Attire for Its Members. *The New York Times* 19.5.1934.

²²² Skillen 2021, 89.

²²³ Gerber 1975, 15.

²²⁴ Mildred Adams, Everybody goes swimming, these days. *The New York Times* 18.8.1935.

²²⁵ Mildred Adams, From Bloomers to Shorts: An Epic Journey. On Emancipation’s Road During the Last Half Century, Women Dressed for Sport Have Worn the Garb of Growing Freedom. *The New York Times* 26.8.1934.

²²⁶ Women Golfers in Shorts Barred in Metropolitan Golf Tournaments. *The New York Times* 7.8.1934; Golfers Disagree on Women’s Attire. *The New York Times* 8.8.1934; Ban on Golf Shorts is Extended to Men (special to the New York Times). *The New York Times* 12.8.1934.

Keskustelu naisten golfvaatetuksesta oli osa laajempaa naisten urheiluvaatetusta käsittelevää diskurssia. Keskustelunaiheena oli naisten vaatetus uudessa sekä shortsien sopivuus tenniksen peluussa. Uimisen suosion kasvettua raskaat uimamekot vaihtuivat moderneihin uimapukuihin. Mildred Adams tiivistää naisten urheiluvaatetuksen muutokset ja syntyneet kohut napakasti yhdellä lauseella *The New York Timesin* julkaisussa 26. elokuuta 1934: ”What the sailor hat and the shirt waist were to the Eighteen Nineties, the one-piece tennis dress and bathing suit to the Nineteen Twenties, shorts are to the sportswoman of 1934.”²²⁷

Naisten vaatetus oli herättänyt huolta Yhdysvalloissa jo aikaisemmin varsinkin pukeutumisen uudistusliikkeen heräämisen myötä 1800-luvun puolivälissä. Naisten housujen käyttäminen herätti suurtakin kritiikkiä. Housuja pidettiin miehille luontaisena vaatekappaleena ja samanaikaisesti miehen yhteiskunnallisen aseman symbolina. Uudistusliike sen sijaan ei pitänyt housuja luontaisesti miesmäisinä, vaan he uskoivat, että kyseinen vaatekappale voitaisiin muokata naiselliseksi. Tarkoituksena ei ollut siis pukeutua miesten vaatteisiin, vaan ottaa inspiraatiota miesten pukeutumisesta.²²⁸

Huolimatta uudistusliikkeen omista pyrkimyksistä housujen käyttö nähtiin sukupuolten välisiä valtasuhteita uhkaavana toimintana sekä samalla myös eroottisena tai seksuaalisena toimintana. Uudistusliikkeeseen osaa ottaneet feministit ottivat mallia Orientin vaatetuksesta, jonka toivottiin sen eksoottisuudesta huolimatta olevan hyväksytympi ratkaisu miesten housujen sijaan. Orientin vaatetus oli valtahierarkiassa länsimaisten vaatteiden alapuolella, ja täten sen ei pitänyt uhata miesten valta-asemaa.²²⁹ Feministien Bloomer-puku, joka koostui usein pitkähihaisesta tunikasta tai lyhennetystä mekosta ja niin sanotuista turkkilaisista housuista, sai feministien pyrkimyksistä huolimatta osakseen kritiikkiä sen oletetun maskuliinisuuden vuoksi.²³⁰ Lopulta sen suosio hiipui feministien keskuudessa.

Naisten ja vaatteiden historiaa tutkinut Gayle Fischer identifioi artikkelissaan ”Pantalets and ”Turkish Trowsers”: Designing Freedom in the Mid-Nineteenth-Century United States” (1997) yhden merkittävän ongelmakohdan, josta käytiin keskustelua. Jos naisten annettiin

²²⁷ Mildred Adams, From Bloomers to Shorts: An Epic Journey. On Emancipation’s Road During the Last Half Century, Women Dressed for Sport Have Worn the Garb of Growing Freedom. *The New York Times* 26.8.1934.

²²⁸ Fischer 1997, 111–113.

²²⁹ Fischer 1997, 114, 116, 118, 121–124; Kelly 1991, 70.

²³⁰ Kelly 1991, 67.

pukeutua miesten vaatteisiin, alkaisivatko miehet vastavuoroisesti pukeutua mekkoihin ja hameisiin?²³¹ Maskuliiniset naiset ja feminiinit miehet olivat siis molemmat ongelmallisia. Sukupuolen ilmaiseminen valtavirrasta poikkeavalla tavalla herätti lopulta keskustelua seksuaalisuudesta ja urheilun vaikutuksesta seksuaalisuuteen. Urheilevien naisten seksuaalisuudesta ei keskusteltu kovinkaan suorasanaisesti, vaan siihen vihjattiin eri sanavalinnoin. Miesten homoseksuaalisuus ja naisten lesbous ovat olleet pitkään tabuja. Urheilijoiden ulkonäkö ja heidän kehonsa saivat kuitenkin suurta huomiota.²³²

Naisurheilijat jäivät siis puun ja kuoren väliin. Vaatekohujen lisäksi heidän urheilusuosituksiaan vähäteltiin, mutta samanaikaisesti heidän ei haluttu rasittavan itseään liikaa fyysisesti saavuttaakseen enemmän. Atleettisuuden ja fyysisten ponnistusten sijaan heiltä vaadittiin ennen kaikkea viehkeyttä, tasapainoa ja ketteryyttä. Verrattuna poikien jaksamiseen tyttöjen psyykkisen hyvinvoinnin nähtiin vaativan hienovaraista tasapainoa, jonka pelättiin olevan uhattuna kilpailutilanteissa, jotka aiheuttavat tytöille liiallista innostumista.²³³

Naiset pyrkivät siis vielä 1930-luvulla pääsemään eroon viktoriaanisen naiseuden rippeistä ja vallinneesta käsityksestä naisista niin psykologisesti kuin fysiologisesti heikompana sukupuolena. Edistystä naisten urheilun suhteen oli tapahtunut kuitenkin jo 1800-luvulla, vaikka kyseisen vuosisadan feministit keskittyivätkin pääasiallisesti koulutusta ja työssäkäyntiä koskeviin epäoikeudenmukaisuuksiin. Feminististä naisurheilututkimusta ja naisten kehon merkitystä urheilussa tutkinut Jennifer Hargreaves huomauttaa kuitenkin, että naisten urheilemismahdollisuuksien kasvaminen ei hyödyttänyt tasa-arvoisesti kaikkia naisia, vaan pääasiallisesti keski- ja yläluokkaiset naiset hyötyivät edistysaskelista. Naisten urheilu olikin vielä 1900-luvun taitteessa keskiluokkaisen naiseuden ihanteen tukija. Passiivinen, leppoisa ja vähän energiaa kuluttava seurapeli, kuten kroketti tai sulkapallo, oli naisille soveliasta toimintaa.²³⁴

Urheilun koettiin edustavan viktoriaanisen maskuliinisuuden ideaaleja. Urheilu opetti miehille herrasmiesmäisyyttä, tuki moraalikasvatusta sekä muovasi heidän luonnettaan. Miehet nähtiin

²³¹ Fischer 1997, 113.

²³² Mrozek 2016, 285; Jensen 2017, 531–532.

²³³ Gerber 1975, 19.

²³⁴ Hargreaves 1994, 42, 53.

luontaisesti fyysisesti ja psyykkisesti naisia vahvempana sukupuolena, joten urheilu oli osa heidän kulttuurielämäänsä. Urheilun nähtiin tukevan miesten luontaisia piirteitä, kuten aggressiivisuutta, kilpailunhaluisuutta ja tarkkanäköisyyttä. Naiset olivat taas tunteellisia, yhteistyöhalukkaita ja passiivisia.²³⁵

Oikeutusta naisten passiivisen aseman ylläpitämiseen haettiin luontaisiksi koettujen piirteiden lisäksi myös tieteestä. Objektiivisena pidetty tiede vahvisti käsitystä naisten biologisesta sopimattomuudesta. Tieteelliseen tietoon pohjautuvat väitökset oikeuttivat miesten ylivallan ja miesvaltaisuuden urheilussa ja yhteiskunnassa ylipäätensä. Viktoriaanisen ajan teoria ruumiin rajallisesta energiamäärästä merkitsi naisille sitä, ettei heidän juurikaan nähty kykenevän liialliseen fyysiseen ja intellektuaaliseen vapaa-ajan toimintaan. Suurimman osan naisten ruumiin rajallisesta energiavarasta uskottiin menevän lisääntymiseen liittyvään toimintaan, kuten ovulaatioon, raskauteen ja synnytykseen.²³⁶

Ensimmäisen maailmansodan jälkeinen aika oli niin sanotun uuden naiskuvan aikaa, jolloin urheilun kaupallistuessa ihanteeksi nousi urheilusta kiinnostunut hoikka, kapealantioinen ja pitkäjalkainen nainen. Todellisuudessa kaikki naiset eivät sopineet tähän kapeaan naiskuvaan. Heillä ei ollut riittävästi rahaa ja vapaa-aikaa ottaakseen osaa maksulliseen järjestötoimintaan.²³⁷ Urheilu tarjosi kuitenkin osalle naisista mahdollisuuden sosialisoida ja harrastaa, eikä naisen elämä koostunut enää pelkästään kotipiiristä, lastenhoidosta ja hyvän vaimon velvollisuuksista. Urheileva nainen ei ollut enää apaattinen sivustakatsoja, mikä herätti aika ajoittain suurta huolta. Julkinen elämä ja vapaa-ajan aktiivinen toiminta olivat pitkään miesten dominoivia alueita, joten naisten kasvava rooli vapaa-ajan fyysisissä aktiviteeteissä koettiin miesten asemaa uhkaavana, sillä naiset olivat edistäneet oikeuksiaan ja saavuttaneet vapautta jo poliittisesti, taloudellisesti ja muuten sosiaalisesti.²³⁸

Sekä kilpaurheilevat miehet että naiset saivat osakseen kritiikkiä, mutta naisten oli hankalampi irtautua miehiin verrattuna biologisesti heikomman naisen naiskuvasta, jonka avulla naisten urheilua oli rajoitettua vuosikymmenten ajan.²³⁹ Täten urheilumenestys ei aina tuonut mukanaan samantapaista kunniaa ja arvostusta verrattuna miespuolisiin menestyjiin.

²³⁵ Hargreaves 1994, 43.

²³⁶ Hargreaves 1994, 43–46; Park, Hult 1993, 35.

²³⁷ Pfister 2000, 5.

²³⁸ Mrozek 2016, 283; Hargreaves 1994, 51–52.

²³⁹ Mrozek 2016, 283–284, 287–292.

David Welkyn mukaan huolimatta joidenkin naisurheilijoiden saavuttamasta sankarittaren asemasta yhdysvaltalaisessa yhteiskunnassa lehdistö ei vähentänyt urheilusuorituksia väheksyvää kielenkäyttöä.²⁴⁰ Tämä on huomattavissa myös omassa alkuperäisaineistossani. Urheilujournalistit painottivat usein urheilevien naisten siviilisäätystä. Urheilevat naiset olivat siis ensisijaisesti neitejä (Miss) ja rouvia (Mrs.) sekä myös tyttöjä (girls) iästä ja menestyksestä huolimatta.

²⁴⁰ Welky 1997, 30.

4 Lopuksi

Los Angelesin ja Berliinin olympialaiset olivat kaksi suurta maailmansotien välistä urheilutapahtumaa, jossa myös naisurheilijat nousivat suuremman yleisön tietoisuuteen. Los Angelesin ja Berliinin olympialaiset kehittivät olympialaisista megaurheilutapahtuman, jollaisena tunnemme sen nykyäänkin. Olympialaisiin osallistuminen oli sukupuolesta huolimatta monen urheilijan uran yksi merkittävimmistä saavutuksista. Los Angelesin ja Berliinin olympialaiset järjestettiin taloudellisesti ja poliittisestä epävakaana aikakautena. 1930-luvun suurlama rajoitti molempiin olympialaisiin osallistumista ja natsien valtaannousu nosti Berliinin olympialaiset vuosiksi yhdeksi suurimmista urheilun keskusteluaiheiksi.

Suurlaman aikana yhdysvaltalaislehdistö ja kansa odottivat urheilutähtiensä vahvistavan Yhdysvaltain asemaa maailman suurimpana urheiluvaltiona. Naisurheilijat ja miesurheilijat eivät kuitenkaan saaneet täysin tasa-arvoista roolia yhdysvaltalaisen urheiluidentiteetin rakentamisessa. Naisten osallistumismahdollisuuksia oli rajoitettu, sillä naiset saivat osallistua ainoastaan kolmeen eri lajiin, eikä läheskään kaikkia urheilulajeja ollut edes tarjolla naisille. Miesurheilijoille oli tarjolla suuri määrä eri urheilulajeja ja miesten menestys sai enemmän arvostusta *The New York Times*issä huolimatta siitä, että yhdysvaltalaisnaiset dominoivat Los Angelesin olympialaisia.

Naisten urheilumenestys Los Angelesissa herätti monenlaisia reaktioita. Mitalien voittamista arvostettiin, mutta artikkeleissa valitettiin, etteivät naisurheilijoiden suoritukset kasvattaneet epävirallista joukkueiden pistesaldoa, jonka pohjalta valittiin epävirallinen olympialaisten voittajajoukkue. Kultamitaleista huolimatta urheilun moniosaaja Babe Didrikson oli yksi urheilijoista, jonka urheilumenestystä ylistettiin ja tuomittiin samanaikaisesti. Ensimmäisen maailmansodan jälkeisessä Yhdysvalloissa kehittyi uudenlainen käsitys naiseudesta. Tämä 1920-luvun niin sanottu uusi nainen oli viktoriaanista naista urheilullisempi ja aktiivisempi yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla. Urheilullisuudesta huolimatta naisten odotettiin käyttäytyvän tietyllä tavalla. Viktoriaaniset käsitykset naiseudesta ja naisten fyysisestä sekä henkisestä kyvykkyydestä vaikuttivat vielä 1920-luvulta eteenpäin naisten urheilumahdollisuuksiin ja naisten urheilun saamiin reaktioihin. Babe Didrikson rikkoi lukuisia ennätyksiä, dominoi Amatööriurheiluliiton yleisurheilukilpailuja ja voitti kolme olympiamitalia. Tästä huolimatta hänen käyttäytymistään ja asennettaan pidettiin naiselle

sopimattomana, ja hänen ulkonäköään kritisoitiin liian miesmäiseksi. Liiallinen maskuliinisuus herätti myös epäilyksiä naisurheilijoiden seksuaalisuudesta.

Olympialaisten ulkopuolella uutisoinnissa korostuivat naisille soveliaana pidetyt urheilulajit, joita naiset myös harrastivat laajasti. Golf ja tennis olivat olleet pitkään naisille soveliaana pidettyjä urheilulajeja, joten naisten golf- ja tennistoiminta oli ehtinyt kehittyä pidemmälle verrattuna moniin muihin urheilulajeihin. Golf- ja tennisuutisoinnissa nostettiin esille niin paikallisia, alueellisia, kansallisia kuin kansainvälisiä turnauksia. Naisille merkittäviä turnauksia olivat Yhdysvaltain kansalliset mestaruuskilpailut ja muiden maiden mestaruuskilpailut, joihin osallistui muutamia parhaimpia naispelaajia vuosittain. Myös yksittäisiä ulkomaalaisia naisurheilijoita matkusti Yhdysvaltoihin ottamaan osaa kansallisiin mestaruuskilpailuihin. Olympialaisten ulkopuolisessa uutisoinnissa ei huomioitu useasti muiden maiden tapahtumia, jos kyseessä ei ollut ennätyksen rikkominen tai turnaus, johon osallistui yhdysvaltalaisia pelaajia.

Naisurheilu-uutisoinnissa keskityttiin naisten urheilusuoritusten kuvaamisen lisäksi myös naisurheilijoiden ulkonäköön. Urheilijoita kuvattiin useasti kauniiksi tai siroiksi, mutta myös voimakkaiksi tai periksiantamattomiksi riippuen urheilulajista. Uimareita ja uimahyppääjiä kuvattiin useimmiten stereotyyppisellä kielellä. Naisurheilijoiden poikkeuksellisen taidokkaita suorituksia saatettiin verrata miesten suorituksiin tai naisten taitoja kuvattiin maskuliiniseksi, mikä jätti vaikutelman siitä, että nainen saattoi kyetä omalle sukupuolelleen poikkeukselliseen suoritukseen, mutta kyseinen suoritus ei silti ollut samaa urheilulajia harrastavan miehen suoritusta parempi, vaan ainoastaan melkein yhtä hyvä.

Berliinin olympialaisiin liittyvissä uutisissa suurimmiksi puheenaiheiksi nousivat juutalaisten kokema syrjintä, olympialaisten mahdollinen boikotointi ja Yhdysvaltain tummaihoisten miesurheilijoiden menestyksen merkitys natsien rasistisen ideologian haastamisessa. Naisurheilijoiden suoritukset ja menestys huomioitiin *The New York Timesissä*, mutta yhdysvaltalaisnaiset eivät onnistuneet yhtä hyvään suoritukseen Berliinissä verrattuna Los Angelesissa saavutettuun menestykseen. Yhdysvalloilla ei ollut Berliinin olympialaisissa Babe Didriksonin tapaista dominoivaa naisurheilijaa. Huomio kiinnittyi yhdysvaltalaisnaisten menestykseen pikajuoksussa, uinnissa ja uimahypyissä. Yhdysvaltalaisnaiset olivat Berliinissä merkittävämpi osa yhdysvaltalaisista urheiluidentiteettiä, mutta naisten urheilun kuvaukset olivat ajoittain stereotyyppisiä. Naisurheilijoiden epäonnistuessa heitä kuvailtiin

oikeiksi naisiksi, sillä he purskahtivat hysteerisinä itkuun pudotessaan kilpailusta. Naisten urheilu siis hyväksyttiin helpommin, mutta naisten oletettiin silti käyttäytyvän korkeapaineisissa tilanteissa naiseudelle tyypillisesti tunteikkaasti, vaikka naisten tunteet ja hermot eivät estäisikään urheilua.

Uutisoinnissa oli tapahtunut neljän vuoden aikana muutoksia, vaikka kaikki niistä eivät olleetkaan suuria. Naisurheilijoita kutsuttiin yhä poikkeuksetta aina neideiksi tai rouviksi, jolloin ensimmäinen tiedossa oleva asia naisesta oli hänen avioliittotatuksensa. Iästä huolimatta naimattomia naisurheilijoita kutsuttiin usein tytöiksi. Urheilu-uutisdiskurssista oli huomattavissa, että poikkeuksellisesti menestyneet, sukupuolirajoja rikkovat naisurheilijat herättivät ihmetystä ja epäilyä. Muun muassa naisurheilijoiden lihaksikkuus herätti keskustelua siitä, sopiko kaikenlainen urheilu naisille. Vääränlaisen urheilun nähtiin ajoittain vielä 1930-luvulla olevan mahdollinen uhka naisten fyysiselle ja henkiselle hyvinvoinnille. Liiallisen urheilun pelättiin vahingoittavan naisten lisääntymiskykyä ja tekevän heistä miesmäisiä. Edellä mainitut uhkakuvat eivät kuitenkaan nousseet toistuvasti esille, mutta ne esiintyivät aineistossa, mikä merkitsi sitä, että 1800-luvun ajattelu vaikutti mielipiteisiin vielä 1930-luvulle.

Naisurheilijoiden voidaan siis todeta olleen vuosien 1932 ja 1936 välisessä uutisoinnissa niin neitejä, rouvia, kaunottaria kuin voittajia. *The New York Times*issä käyty keskustelu sanomalehdissä kuvasi osuvasti laajempaa keskustelua naisista ja naisten urheilusta. Urheilevienkin naisten haluttiin edustavan vallitsevaa käsitystä naiseudesta, jossa ei juurikaan ollut tilaa liian miesmäisinä pidetyille naisille. Naisten urheilua ja menestystä ei voinut enää kieltää, sillä fakta oli, että niin rouviksi tai neideiksi kuvatut naiset urheilivat ja ottivat osaa yhä useampiin eri urheilulajeihin. Lehdistön tehtäväksi jäi ratkaista, miten naisurheilijoista uutisoitiin. Osa naisten suorituksista sai kehuja ja osa taas epäileviä katseita. Osa uutisoinnista taas keskittyi enemmän naisten kehoon kuin atleettisuuteen. Naiset olivat kuitenkin myös voittajia: he harjoittelivat, kilpailivat, hävisivät ja voittivat huolimatta siitä, mitä lehdistö heistä kirjoitti.

Aineistona sanomalehdet soveltuivat hyvin naisten urheilusta käydyn keskustelun analysoimiseen. Sanomalehdet ovat yksi joukkoviestinnän välineistä ja sanomalehtien merkittävän viestinnällisen roolin vuoksi sanomalehdet soveltuvat hyvin tutkimukseen, jossa tarkoituksena on selvittää, millaista diskurssia tietystä aiheesta käydään. *The New York Times*

on esimerkki laajalevikkeisestä sanomalehdestä, joka ei uutisoinnillaan pyrkinyt purkamaan vallitsevia valtasuhteita, vaan ylläpitämään niitä. Vallitsevia valtasuhteita ja ideologiaa kyseenalaistavat sanomalehdet olivat usein eri vähemmistöjen julkaisemia sanomalehtiä, jotka kritisoivat esimerkiksi olympialaisia ja vähemmistöryhmien kohtelua olympialaisissa. Halutessaan kriittisemmän näkökulman naisten urheilun tutkimiseen voisi saada valitessaan aineistoksi jonkun vähemmistöryhmän sanomalehden. Tämän tutkimuksen aineisto on yksikielinen ja analysoitavana on ainoastaan yksi sanomalehti. Naisten urheilun tutkimista voisi siis tulevaisuudessa lähestyä monipuolisemmin vertailevalla otteella analysoiden esimerkiksi kahden eri maan sanomalehtiä tai yhden maan eri kielisiä sanomalehtiä. Aineistona sanomalehdet sopivat hyvin tutkimuksen tavoitteisiin, mutta sanomalehtiaineiston lisäksi naisten urheilun tutkimusta voisi historian tutkimuksessa lähestyä myös valokuva-aineiston, radiolähetysten, televisiolähetysten tai sosiaalisen median aineistojen kautta. Aineistomahdollisuuksia on lukuisia, joten tehtävänä on vain valita omalle tutkimusaiheelle sopivin aineistotyyppi.

Nykyään yhä useampi sanomalehti on digitoitu osittain tai kokonaan johonkin digitoituun sanomalehtikokoelmaan. Tämä helpottaa tutkimuksen tekemistä, sillä aineistoon pystyy tehdä tarkkoja hakuja monilla eri hakusanoilla ja hakusanayhdistelmillä. Tutkija ei ole myöskään sidottu yhteen tiettyyn paikkaan, kuten kirjaston arkistoon, jossa hän joutuisi lukemaan jokaisen sanomalehden läpi. Digitoitujen sanomalehden helpottavat siis merkittävästi aineiston etsintä- ja lukuprosessia, mutta digitoituilla sanomalehdillä on myös omat haasteensa. Kaikkia sanomalehtiä ei ole vielä ehditty digitoida tai resursseja digitointiin ei ole. Hakutoimintojen monipuolisuus ja helppokäyttöisyys vaihtelevat myös eri kokoelmien välillä. Aina digitoitu versio sanomalehdestä ei ole alkuperäistä laadukkaampi, sillä optisen tekstintunnistuksen tarkkuus vaihtelee suuresti. Kaikista kielistä ei myöskään ole joka kokoelmassa tarjolla optista tekstintunnistusta. OCR-ohjelma ei aina tunnista kaikkia kirjaimia oikein, mikä voi vaikuttaa siihen, että tutkijan tekemä haku ei pidä sisällään kaikkea aineistoa, joka täyttäisi tutkijan asettamat hakukriteerit. Haasteista huolimatta digitoitujen aineistot nopeuttavat aineiston käsittelyprosessia ja tekevät aineiston käsittelystä sujuvampaa, sillä aineistoon on helpompi palata, jos tarvitsee lisää informaatiota.

Tämän tutkimuksen aikarajaus oli lyhyt, sillä tutkimuksessa käsiteltiin yleisurheilun lisäksi myös muita urheilulajeja, kuten golfia ja tennistä, jotka olivat naisille perinteisimpiä urheilulajeja. Tulevassa tutkimuksessa aikarajaus voisi halutessaan kasvattaa, jos

tutkimuksessa keskityttäisiin yhteen urheilulajiin. Mielenkiintoisia tutkimusaiheita voisivat olla tällöin esimerkiksi naisten jalkapallon maailmanmestaruuskilpailut, sillä ensimmäiset maailmanmestaruuskilpailut järjestettiin vasta 1991. Tutkimuksessa voisi keskittyä useampaan turnaukseen, sillä naisten MM-kisojen historia ei ole pitkä. Naiset ovat myös harrastaneet monia eri urheilulajeja pitkään ennen kuin heidän on annettu kilpailla kyseisessä lajissa kansainvälisissä kilpailuissa. Esimerkiksi naisten nyrkkeily otettiin osaksi olympialaisia vasta vuonna 2012, mutta naisten nyrkkeilyhistoria on huomattavasti pidempi. Mahdollisuuksia on siis monia.

Lähteet

Alkuperäisaineisto

The New York Times, 1932–1936.

Tutkimuskirjallisuus

Alexander, Sue: “Newspaper Coverage of Athletics as a Function of Gender”. *Women’s Studies International Forum*, Vol. 17, No. 6, 1994. 655–662. [https://doi.org/10.1016/0277-5395\(94\)00062-X](https://doi.org/10.1016/0277-5395(94)00062-X).

Allen, Gene: “Catching up with the Competition: The International Expansion of Associated Press, 1920–1945.” *Journalism Studies*, Vol. 17, No. 6, 2015. 747–762.

Allan, Stuart: *News Culture*. 3rd edition. McGraw-Hill/Open University Press, 2010.

Austin, Brad: *Democratic Sports: Men’s and Women’s College Athletics during the Great Depression*. 1st ed., University of Arkansas Press, 2015. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1ffjkhq>.

Bernstein, Alina: “Things You Can See From There You Can’t See from Here: Globalization, Media, and the Olympics”. *Journal of Sport and Social Issues*, Vol. 24, No. 4, 2000. 351–369. <https://doi.org/10.1177/0193723500244004>.

Bernstein, Alina: “Is It Time for a Victory Lap?: Changes in the Media Coverage of Women in Sport.” *International Review for the Sociology of Sport*, Vol. 37, No. 3–4, 2002. 415–428. <https://doi.org/10.1177/101269020203700301>.

Birrell, Susan: ”Feminist Theories for Sport”. Teoksessa *Handbook of Sports Studies* (toim. Jay Coackley ja Eric Dunning). Lontoo, SAGE Publications Ltd, 2000. 62–77. <https://dx.doi.org/10.4135/9781848608382.n4>

Bryant, Jennings: “A Historical Overview of Sports and Media in the United States. Teoksessa *Handbook of Sports and Media* (toim. Arthur A. Raney ja Jennings Bryant). Oxford: Taylor & Francis Group, 2006. 22–45.

Burdick, Anne; Drucker, Johanna; Lunenfeld, Peter; Presner, Todd ja Schnapp, Jeffrey: *Digital Humanities*. MIT Press, 2012.

Cahn, Susan K.: “From the “Muscle Moll” to the “Butch” Ballplayer: Mannishness, Lesbianism, and Homophobia in U.S. Women’s Sport”. *Feminist Studies*, Summer 1993, Vol. 19, No. 2. 343–368.

Carvalho, John.: “Communications and Journalism”. Teoksessa *The Oxford Handbook of Sports History* (toim. Robert Edelman ja Wayne Wilson). Oxford University Press, 2017. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199858910.013.18>.

Chernomas, Robert ja Hudson, Ian: *The Gatekeeper: 60 Years of Economics According to the New York Times*. Routledge, 2016.

Coubertin, Pierre de., Müller, Norbert ja Skinner, William H.: *Olympism : Selected Writings*. Lausanne: International Olympic Committee, 2000.

Creedon, Pamela J.: *Women, Media, and Sport: Challenging Gender Values*. SAGE, 1994.

Davidson, Judy: “Troubling Sexuality and Sport. Early Histories of Queer Athletic Visibility”. Teoksessa *Routledge Handbook of Sport History* (toim. Murray G. Phillips, Douglas Booth, Carly Adams). 1st ed. Lontoo: Routledge, 2021. <https://doi.org/10.4324/9780429318306>.

Davies, Richard O.: *Sports in American Life: A History*. 3rd Edition. Chichester, West Sussex, Englanti: Wiley Blackwell, 2017.

Dinces, Sean: “Padres on Mount Olympus: Los Angeles and the Production of the 1932 Olympic Mega-Event”. *Journal of Sport History*, Summer 2005, Vol. 32, No.2. 137–165.

Duncan, Margaret Carlisle: “Gender Warriors in Sport: Women and the Media”. Teoksessa *Handbook of Sports and Media* (toim. Arthur A. Raney ja Jennings Bryant). Oxford: Taylor & Francis Group, 2006. 247–269.

Dyreson, Mark: “Icons of Liberty or Objects of Desire? American Women Olympians and the Politics of Consumption”. *Journal of Contemporary History*, July 2003, Vol. 38, No 3. 435–460.

Erikainen, Sonja: “The Story of Mark Weston: Re-centring Histories and Conceptualising Gender Variance in 1930s International Sport”. *Gender & History*, Vol. 32, No. 2, 2020. 304–319.

Fischer, Gayle V.: “‘Pantalets’ and ‘Turkish Trowsers’: Designing Freedom in the Mid-Nineteenth Century United States”. *Feminist Studies*, Vol. 23, No.1, 1997. 111–140.

Ford, Edwin H. ja Emery, Edwin: *Highlights in the History of the American Press: A Book of Readings*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1954.

Gerber, Ellen: “The Controlled Development of Collegiate Sport for Women, 1923–1936”. *Journal of Sport History*, Vol. 2, No. 1, 1975. 1–28.

Gissendanner, Cindy Himes: ”African American Women Olympians: The Impact of Race, Gender and Class Ideologies, 1932–1968.” *Research Quarterly for Exercise and Sport*, Vol. 67, No. 2, 1996. 172–182. <https://doi.org/10.1080/02701367.1996.10607941>.

Hakkarainen, Heidi; Kurvinen, Heidi; Paju, Petri; Salmi, Hannu ja Sorvali, Satu: ”Digitoidut sanoma- ja aikakauslehdet lähdeaineistona”. Teoksessa *Kulttuurihistorian tutkimus. Lähteistä menetelmiin ja tulkintaan* (toim. Rami Mähkä, Marika Ahonen, Niko Heikkilä, Sakari Ollitervo ja Marika Räsänen). Turun yliopisto: Kulttuurihistorian Seura, 2022. 105–123.

Halpin, Jo: ”An Alternative Model for International Competition: The First Women’s World Field Hockey Tournament, Copenhagen 1933”. *International Journal of the History of Sport*, Vol. 41, No.10–11, 2024. 1077–1095. <https://doi.org/10.1080/09523367.2024.2373909>.

Hargreaves, Jennifer: “Olympic Women. A Struggle for Recognition”. Teoksessa *Women and Sports in the United States: A Documentary Reader* (toim. Jean O’Reilly ja Susan K. Cahn). 1st ed. Boston: Northeastern University Press, 2012.

Hargreaves, Jennifer: *Sporting Females. Critical Issues in the History and Sociology of Women’s Sport*. Lontoo, Routledge, 1994.

Jensen, Erik N.: “Sports and Sexuality”. Teoksessa *The Oxford Handbook of Sports History* (toim. Robert Edelman ja Wayne Wilson). Oxford University Press, 2017. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199858910.013.36>

Johnstone, Barbara: *Discourse Analysis*. 3rd ed. Newark: Wiley, 2018.

Kane, Mary Jo ja Greendorfer, Susan L.: “The Media’s Role in Accommodating and Resisting Stereotyped Images of Women in Sport”. Teoksessa *Women, Media, and Sport* (toim. Pamela J. Creedon). SAGE, 1994.

Kelly, Lori Duin: "Bipeds in Bloomers: How the Popular Press Killed the Dress Reform Movement". *Studies in Popular Culture*, Vol. 33, No. 2, 1991. 67–76.

Keys, Barbara: "Spreading Peace, Democracy, and Coca-Cola: Sport and American Cultural Expansion in the 1930s". *Diplomatic History*, April, Vol. 28, No 2, 2004. 165–196.

Keys, Barbara: *Globalizing Sport*. Cambridge, MA ja Lontoo: Harvard University Press, 2006.

Klein, Marie-Luise: "Women in the Discourse of Sports Reports". *International Review for the Sociology of Sport*, Vol. 23, No. 2, 1988. 139–152.

<https://doi.org/10.1177/101269028802300205>.

Kolamo, Sami ja Vuolteenaho, Jani: "Natsit kansojen välisen ystävyyden asialla. Propagandan toimintalogiikka Berliinin olympialaisissa 1936." *Lähikuva- Audiovisuaalisen kulttuurin tieteellinen julkaisu*, Vol. 32, No. 1, 2019. 9–26.

Krüger, Arnd: "Germany". Teoksessa *European Cultures in Sport: Examining the Nations and Regions* (toim. Arnd Krüger ja James Riordan). Intellect, 2013 (2003).

Lansbury, Jennifer: *A Spectacular Leap: Black Women Athletes in Twentieth-Century America*. 1st ed. Chicago: University of Arkansas Press, 2014.

<https://doi.org/10.2307/j.ctt1ffjfvz>.

Lazar, Michelle M.: *Feminist Critical Discourse Analysis: Gender, Power and Ideology in Discourse*. 1st ed. Houndmills, Basingstroke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2005.

Liao, Judy ja Markula, Pirkko: "Reading Media Texts in Women's Sport: Critical Discourse Analysis and Foucauldian Discourse Analysis". Teoksessa *Olympic Women and the Media: International Perspectives* (toim. Pirkko Markula). Lontoo: Palgrave Macmillan UK, 2009. 30–49.

Mitchell, Sheila: "Women's Participation in the Olympic Games 1900–1926." *Journal of Sports History*, Vol. 4, No. 2, 1977. 208–228.

Mrozek, Donald J.: "The 'Amazon' and the American 'Lady'. Sexual Fears of Women as Athletes". Teoksessa *Fair Sex to Feminism. Sport and the Socialization of Women in the*

Industrial and Post-Industrial Era (toim. J. A. Mangan ja J. Roberta). Lontoo: Routledge, 2016.

Park, Roberta J. ja Hult, Joan S.: ”Women as Leaders in Physical Education and School-Based Sport”. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, Vol. 64, No. 3, 1993. 35–40.

Pedersen, Paul M.; Whisenant, Warren A. ja Schneider, Ray G.: “Using a Content Analysis to Examine the Gendering of Sports Newspaper Personnel and Their Coverage.” *Journal of Sport Management*, Vol. 17, No. 4, 2003. 376–393. <https://doi.org/10.1123/jsm.17.4.376>.

Pfister, Gertrud: ”Women and the Olympic Games”. Teoksessa *Women in Sport* (toim. Barbara Drinkwater). Oxford: Blackwell Science Ltd, 2000. 3–19.

Pietikäinen, Sari ja Mäntynen, Anne: *Uusi kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino, 2019. Ellibs.

Pruter, Robert: ”Tidye Pickett. The Unfulfilled Aspirations of America’s Pioneering African American Female Track Star.” Teoksessa *Before Jackie Robinson: The Transcendent Role of Black Sporting Pioneers* (toim. Gerald R. Gems). University of Nebraska Press, 2017.

Pyykkönen, Miikka ja Valtonen, Heli: ”Diskurssianalyttinen historiantutkimus”. Teoksessa *Sanat siltana menneeseen* (toim. Pasi Ihalainen et al.). Helsinki: Gaudeamus, 2022. Ellibs.

Pälli, Pekka ja Lillqvist, Ella: ”Diskurssianalyysi”. Teoksessa *Kielentutkimuksen menetelmiä II*. (toim. M. Luodonpää-Manni, M. Hamunen, R. Konstenius, M. Miestamo, U. Nikanne ja K. Sinnemäki). Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2020. 374–411.

<https://doi.org/10.21435/skst.1457>

Rantanen, Terhi: “Foreign Dependence and Domestic Monopoly: The European News Cartel and U.S. Associated Presses, 1861–1932.” *Media History*, Vol. 12, No. 1, 2006. 19–35.

Rathbone, Keith: “Antifascist Athletes? A Reappraisal of the 1936 Berlin Olympics”. *Fascism (Leiden)*, Vol. 9, No. 1–2, 2020. 195–220. <https://doi.org/10.1163/22116257-09010002>.

Roche, Maurice: *Mega-Events and Modernity: Olympics and Expos in the Growth of Global Culture*. 1st ed. Lontoo: Routledge, 2000. <https://doi.org/10.4324/9780203443941>.

- Schultz, Jaime: *Qualifying Times: Points of Change in U.S. Women's Sport*. University of Illinois Press, 2014.
- Skillen, Fiona: "Do Tennis Girls Make Good Wives?: Exploring Media Representations of Women's Sport in Interwar Britain." Teoksessa *Sports Media History*, 1st ed. (toim. John Carvalho) Lontoo: Routledge, 2021. 81–93.
- Soifer, Paul: "A Tale of Two Women: Babe Didrikson, Lillian Copeland, and the Women's Discus at the 1932 Olympic Games." *Southern California Quarterly*, Vol. 78, No. 3, 1996. 243–256.
- Stolberg, Benjamin: "The Man Behind the *Times*". Teoksessa *Highlights in the History of the American Press: A Book of Readings*, 1st ed. (toim. Edwin H. Ford ja Edwin Emery). Minneapolis: University of Minnesota Press, 1954.
- Theriot, Nancy: "Towards a New Sporting Ideal: The Women's Division of the National Amateur Athletic Federation." *Frontiers (Boulder)*, Vol. 3, No. 1, 1978. 1–7.
- Tolonen, Mikko Sakari ja Lahti, Leo: "Digitaaliset ihmistieteet ("Digital Humanities") ja historiantutkimus". Teoksessa *Menneisyyden rakentajat: teorian historiantutkimuksessa* (toim. Matti O. Hannikainen, Mirikka Danielsbacka ja Tuomas Tepora). Helsinki: Gaudeamus, 2018. 235–258. <http://hdl.handle.net/10138/309808>.
- Wachs, Faye Linda: "Throw Like a Girl Doesn't Mean What It Used To: Research on Gender, Language and Power". Teoksessa *Sport, Rhetoric, and Gender: Historical Perspectives and Media Representations* (toim. Linda K. Fuller). 1st ed. New York: Palgrave Macmillan US, 2006. 43–54.
- Washburn, Patrick Scott ja Lamb, Chris: *Sports Journalism: A History of Glory, Fame and Technology*. University of Nebraska Press, 2020.
- Welky, David B.: "Viking Girls, Mermaids, and Little Brown Men: U.S. Journalism and the 1932 Olympics". *Journal of Sport History*, Spring Vol. 24, No. 1, 1997. 24–49.
- Welky, David B.: *Everything Was Better in America: Print Culture in the Great Depression*. 1st ed. Champaign: University of Illinois Press, 2008.

Wodak, Ruth ja Meyer, Michael: *Methods of Critical Discourse Analysis*. Lontoo: SAGE, 2001.

van Dijk, Teun A.: *News as Discourse*. New York: Routledge, 2009.

<https://doi.org/10.4324/9780203062784>

Verbrugge, Martha H.: *Active Bodies: A History of Women's Physical Education in Twentieth-Century America*. 1st ed. New York: Oxford University Press, 2012.

Verkkolähteet

Gale Digital Scholar Lab. Learning Center. Tool: Ngrams.

<https://go.gale.com/ps/helpCenter?userGroupName=webdemo&nspage=true&prodId=DSLAB&docId=CXYUDV490017945&title=Tool:%20Ngrams&sid=bookmark-DSLALAB&asid=ac1ed9ef>. [haettu 6.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea: Factsheet: Women in the Olympic Movement”. 14.4.2024.

https://stillmed.olympics.com/media/Documents/Olympic-Movement/Factsheets/Women-in-the-Olympic-Movement.pdf#_ga=2.196242796.1387851327.1545035637-2118090758.1543323217 [haettu 28.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. “Olympic Games. Los Angeles 1932.”

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932> [haettu 12.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. ”Olympic Games Los Angeles 1932. Athletics Results.”

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/athletics> [haettu 12.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. ”Olympic Games Los Angeles 1932. Diving Results.”

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/diving> [haettu 12.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. “Olympic Games Los Angeles 1932. Fencing Results”.

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/fencing> [haettu 12.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Los Angeles 1932. Swimming Results."
<https://www.olympics.com/en/olympic-games/los-angeles-1932/results/swimming> [haettu 12.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936."
<https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936> [haettu 26.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936. Diving Results."
<https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/results/diving> [haettu 26.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936. Medals."
<https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/medals> [haettu 26.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936. Results."
<https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/results> [haettu 26.3.2025]

Kansainvälinen olympiakomitea. "Olympic Games Berlin 1936. Swimming Results."
<https://www.olympics.com/en/olympic-games/berlin-1936/results/swimming> [haettu 26.3.2025]